

1. Sentent.
Capreol.
Iauell.
dissona tit. quo
ad accidentia
incompleta.

Pro ea locus
S. Thom.
Caiet.

Hæc sent. nō
agit de unitate
subiecti, sed de
capacitate ad
plura acciden-
tia incomple-
ta.

3.
2. Sentent.
dissona quoad
accidentia cō-
munia.
Confutatur.

3. Sentent.
dissona quoad
ea, quæ motu
fiunt.
Refellit
exemplo lumi-
nis.

4.
4. Sentent.
Soar. in Met.
disp. 5. sect. 4.
dissona quoad
aliqua acciden-
tia, eo quod
sint distincta
munere, vt re-
lationes, & spe-
ci- s intentiona-
les.

Quoad relatio-
nes refutata est
lib. 3. cap. 17.
Quoad species
cap. seq.

suos terminos præstituentium. Ioannes A
Capreol. in 2. d. 3. q. 2. Et Iauell. 5. Me-
taph. q. 16. aiunt accidentia cōpleta eius-
dem speciei non posse inesse eidem sub-
iecto; accidentia verò incompleta posse.
Completa vocant, quibus subiectum est
in actu ultimo; incompleta quibus in-
choatur illa vltima perfectio, vt species
intentionalis. Quod videtur acceptum
à S. Thoma q. 8. de verit. art. 14. Et hoc
idem indicat Thom. Caiet. 1. p. q. 85. art.
4. Sed isthæc opinio nihil eius quæstio-
nis interest, quam tractamus: neque e-
nim unitatem indiuiduam hi Auctores
accipiunt ab unitate subiecti, in quo nō
possint esse plura indiuidua; sed fortè à
capacitate subiecti, quod non potest in-
formari pluribus formis completis, &
incompletis potest. Et sunt dubia alia,
quæ hac distinctione non absoluuntur.

Alij afferentes non causam vt causam,
aiunt accidentia propria non multipli-
cari in eodem subiecto, communia mul-
tiplicari: quod posterius est falsum, cum
albedo, & calor, quæ sunt communia, in
eodem corpore non multiplicentur. Alij
verò ea nō multiplicari, quæ motu fiunt.
Sed & hoc falsum, lumen enim sine mo-
tu producit, & tamen non multiplica-
tur in eodem aere. Et huiusmodi senten-
tias commemorare superuacaneum est:
Nullus enim eorum qui multa acciden-
tia eiusdem speciei arbitrantur inesse ei-
dem subiecto, certum aliquid potuit af-
ferre, vt interiecto discrimine ostende-
ret, quæ possint multiplicari, quæ non
possint.

Quidam verò posteriores scholastici
coaptantes regulam suæ doctrinæ, aiunt
ea accidentia, quæ munere quodam di-
stinguuntur, vt videlicet ad aliud refe-
rant, vel faciant initium quoddam pro-
gressionis ad aliud, ea, inquam, multi-
plicari in subiecto eodem: nam plures
pateritates ponunt in eodem Patre ad
filios plures referendo, & plures species
sensibiles in eodem sensu. Reliqua om-
nia accidentia non multiplicari, si sint
eiusdem speciei in subiecto eodem. Nos
verò exemplū illud de relatione lib. 3.
vberrimè confutauimus; de speciebus
autem intentionalibus capite sequenti
differendum. Nihil ergo obstat quin te-
neamus commune pronuntiatū de acci-
dentibus omnibus, quod in eodem sub-
iecto non multiplicentur solo numero,

nisi sint species distinctæ accidentium.
Regula autem illa vltima, qua ratione
fit præscripta, incertum est: nam quod
hæc accidentia videantur obire diuersa
munera, non indicat ea esse numero di-
uersa; multa enim possunt esse ab eodē
indiuiduo. Videndum ergo est, an illa
munera pertineant ad efficientem cau-
sam, an ad formalem: causæ enim for-
mali damus effectum vnum, effectrici
multa. Quare igitur species intentiona-
lis, quæ est principium efficiens cogni-
tionis, non poterit vna & eadem diuer-
sas cognitiones inchoare. Prætereà ha-
bitus scientiæ est principium diuersarū
cognitionum, & vtitur pluribus specie-
bus intentionalibus ministris; obit er-
go multa munera, vt illi aiunt; & tamen
est qualitas vna indiuidua, vt communi
opinione teritur. Non ergo consenta-
nea est illa ratio, vt species intentiona-
les numero multiplicentur, quia diuersis
muneribus funguntur.

Dicendum ergo est cum S. Thoma,
nulla accidentia eiusdem speciei posse
multiplicari in subiecto eodem, repug-
nante multitudini accidentium ipsa uni-
tate subiecti, quæ est principium indiui-
duationis eorum.

Probatur primū cōclusio isthæc ex
illo proloquio Philosophi 5. Metaph. c.
6. iam dudum commemorato, vbi docet
ea quæ non diuiduntur specie, materiā
diuidi; ergo accidentia, quæ non diuidū-
tur specie, si in eadem materia insint, ni-
hil superest quo diuidantur. Nam etsi
velint Aristotelem loquutū de diuisione
substantiarum non accidentium: respō-
sio non facit satis; cum eadem sit ratio
indiuiduationis, vt longissima disputa-
tione comprobatur; imò accidentia
non solum quoad ortum, sed quoad du-
rationem etiam à materia indiuiduan-
tur: tum vel maximè, quia ratio asserti
facit assertum, illud commune: vniuer-
sū namque à forma, quæ dat speciem
sumitur unitas specifica; ergo diuisio,
quæ specifica non est, à materia peten-
da. Hoc idem comprobatur, consequi-
tur enim vt quod est productum simpli-
citer, reproducatur per naturalem cau-
sam: nam si quod est album potest reci-
pere nouam albedinem, simpliciter fit
album denuò, quod album iam erat: ea-
demque ratio est de omnibus acciden-
tibus; quodcunq; enim accidens dat sim-
pliciter

Ratio 4. Sent.
refutatur.
Vnum indiui-
dū potest mul-
ta munera obi-
re, vt causa effi-
cens, cuius mo-
di est species.

Confirmatur
refutatio exem-
plo habitus
scientiæ.

5.
5. & vera sent.
in tit. asserta.

6.
1. Probatio ex
Aristot.

Obuia inter-
pretatio.
Refellit 1.

Refellit 2.

2. Probatio.
Sequitur pro-
ductum simpli-
citer reproduc-
naturaliter, si
quod est albū,
potest recipere
nouā albedinē

pliciter esse suæ speciei, & quidditatis: ergo adueniente nouo accidente eiusdē speciei, simpliciter in eādē specie accidentis ponitur illud subiectum, quod iam erat in specie eādē constitutum. Tertio demonstratur hoc euidētissimo argumento, accidentia enim eiusdē speciei non differunt perfectione essentiali, sed accidentaria; vnum ergo additum alteri auget perfectionem istam accidentariam, aut intensione, aut extensione; quod vtrumq; augmentum in habitu scientiæ cernimus: est enim scientia intensior, ea quæ est euidētior; & magis extensa, quæ est plurium rerum notitia: sed vtrumque augmentum pertinet ad vnum individuum eiusdē speciei; ergo non sunt plura individua in subiecto eodem. Assumptum certissimū est, nihil enim potest fingi quod vnum individuum addat alteri, quod non pertineat aut ad accidentariam intensiōnem, aut saltem ad extensionem quandam. Aiunt, verbi gratia, duas relationes paternitatis esse in eodem: ecquis non videt accidens istud specificum paternitatis, in his duobus individuis extendi quodam modo ad plura? Sed & minor propositio clarissimè demonstratur. Omnes enim confitentur gradus intensiōnis vnus accidentis non distinguuntur numero, quia non sunt multi calores in vno corpore, sed calor vnus habens gradus multos intensiōnis: ergo & modo eodem in extensione perfectionis intra eandem speciem, non sunt multa accidentia quasi partes illius perfectionis extensæ; sed est vnum accidens quasi per partes extensum, vt habitus scientiæ, qui perfectione individua quasi dilatata, protenditur ad conclusiones plures. Hoc ergo ipsum in omni individuo accidente possumus meditari. Adhuc confirmatur sententia, quia absque dubio in vnaquaque specie ex differentiæ, quæ inveniuntur in individuis, accidunt ipsis individuis; cum in quibusdam inueniantur: neque sunt essentialia differentiæ indiuiduæ, cum sint communes pluribus, vt accidit calori esse intensum aut remissum; ergo constitutis accidentibus per indiuiduas differentias, cætera accidunt ita, vt possint adesse, & abesse ab illis; sunt enim modi quidam reales variabiles etiam in accidentibus: sed accidentia indiuiduantur per subiectū

A saltem causalitate naturali: ergo omnis alia varietas, quæ cernitur in accidente istius subiecti, non indicat accidens numero distinctum, sed idem numero accidens reali modo immutatum; sicut experti aquam calidiorē, non iudicamus nouo calore affectam, sed eundem calorem auctum. Quod idem ob rationem eandem de accidentibus reliquis iudicandum est, vt capite sequenti explicabimus. Et confirmatur; nam etsi neges accidentia indiuiduari per materiam, siue subiectum; conferenda sunt duo accidentia solo numero differentia in eodem subiecto: certè illis nullum est discrimen, quod non accidat individuo illius speciei, vt probatum est. Quod si accidit individuo, potest ab eodem removeri: & aliud querendum est, quo ista accidentia solo numero distincta inuariabiliter differant? Nihil autem inuenies quo differant solo numero, quod alijs accidentibus accommodari non possit: quare & duas albedines in eodem subiecto confiteberis.

B Hanc verò sententiam ad eò certam tenemus, vt nullā potentiā arbitremur fieri posse, vt inhæreant accidentia duo eiusdē speciei eidem subiecto; sicut antea constituimus, non posse accidentia subiectū mutare. Probatur hoc, nam si vna numero materia haberet formas substantiales numero distinctas, esset diuisa, & non diuisa: formaliter enim necesse est materiam per formas diuidi, & ita diuisa esset materia per formas duas, neque aliud potest intelligi; aliàs forma non daret suum effectum formalem materiæ, informando illam: sed diuisa non esset materia, siquidem esset vna; ergo & diuisa, & non diuisa esset. Eodem argumento in eodem corpore non posse inesse duas quantitates, cōvincitur, quia esset corpus diuisū formaliter per quantitatem, & non diuisum. Eadem ratione nequeunt esse duo calores extēsi in vna quantitate, siquidem per cōiunctionem ad quantitatem sunt extēsi; ergo in vna extensione quantitatis continua, vnum esse accidens necesse est. Similiter igitur ratione ostenditur non posse intelligi, quòd duo calores sint in subiecto vno, quia illi calores suam habent intensiōnem graduum, cuius intensiōnis vnitas tota petitur ab vnitate subiecti, vt cap. sequenti dicemus; ergo in subiecto

C D vno

Alia varietas solum indicat accidens reali modo immutatum.

Confirm. 2.

Remoto discrimine accidentali nihil manet in his accidentibus quod alijs accommodari nō possit.

7.

5. Sent vera est etiam de potentia absoluta.

Probatur ex c. 10. p. 4. n. 4.

Plures forme substantiales numero distincte non possunt esse in vna materia, aliàs hæc esset diuisa, & non diuisa.

Sic nec duæ quantitates in vno corpore.

Item nec duo calores in vna quantitate.

Item nec duo calores in vno subiecto.

3. Probatio euidens.

Augmentum perfectionis accidentariæ aut est intensiū, aut extensiū. Vtrumq; cernitur in habitu scientiæ.

Obiectio.

Responsio ex lib. 3. cap. 17. Vtrumq; augmentum pertinet ad vnum individuum. Patet in gradibus intensiōnis.

Item in extensionis quasi partibus.

Exemplū habitus indiuidui scientiæ.

Confirm. 1. Constitutis accidentibus per indiuiduas differentias essentialia, quæ sumuntur à subiectis, omnia alia varietas accidit.

Hoc ipso duo gradus intensiōnis sunt calor vnus, quod vnum est subiectum.

Similiter due partes extensiōnis accidentis sunt vnum accidens.

8.

Coroll. ex S. Thomæ.

Qualitas intensiōnis non potest separari à subiecto, aliās esset infinita non extēsiuè, sed intensiue.

vno non possunt esse duo calores, siquidem hoc ipso est calor vnus, quod vnum est subiectum. Eodem igitur argumento sicut vnitas subiecti est adæquata causa, vt duo gradus intensiōnis cōiungantur in vno calore (si tamen placet calorem intensum esse quid continuum, de quo infra disputabimus) ita & eadem vnitas subiecti causa adæquata est, vt duæ partes extensiōnis accidentis in eadē parte subiecti, confluant in vnitatem indiuiduam accidentis vnus. De qua etiam re postmodum aliquid statuemus.

Ex quibus colligimus scitam esse sententiam S. Thomæ, quod qualitas intensiōnis non possit separari à subiecto, nō solum propter extensiōnem quam habet à subiecto, sed etiam propter intensiōnem; quia ipsa intensiō definitur subiecto: quod si esset separata, nullos haberet fines, sed esset infinita. Credimus itaque accidentia nulla eiusdem speciei posse multiplicari in subiecto eodem, neque à causis naturalibus, neque à potentia creatrice.

Confirmatio.

Hæc sententia absq; dubio ab Aristotele asseritur lib. 5. Metaphysic. tex. 15. asserente illa accidentia specie distingui, quæ cum in eadem substantia insint, differentiam habent: quæcunque ergo accidentia differunt in eodem subiecto, specie differunt, non solo numero. Ab hac regula Philosophi quidam eo loco excipiunt quadam accidentia: quæ exceptio si vera quidem esset, non tamē faceret Philosophum veracem, qui nulla facta mētionē de motu, sed de rerum differentijs, eam legem præscripsit accidentibus. Verior est commentarius S. Thomæ lect. 12. affirmantis cum Arist. accidentia omnia, quæ eidem insunt, specie differre; nam quæ solo numero differunt, nequeunt inesse eidem. Hoc ipsum docet S. Thom. 3. p. q. 35. art. 5. Et Thom. Caiet. ibidem. Et idem Doctor sanctus in 4. d. 12. q. 1. art. 1. ait implicare contradictionem asserentes duo accidentia eiusdem speciei esse in vno subiecto: quia vnitas est ab vno; & duo in vno dicere, est quedam contradictio. Et idem sentit cum docet accidentia indiuiduari per substantiam. Ioannes Capreolus in 1. d. 7. q. 2. Heruzus quodlib.

9. Aristot. Commentarius Fonseca. Improbatur. Commentarius S. Thomæ consonus titulo.

Idem. Caiet. S. Thom.

Capreol. Heruzus.

A 3. q. 9. Henric. Gandau. quodlib. 5. q. 6. Gandau. Paul. Soncin. 7. Metaph. q. 4. Et quidam alij opinioni eidem libenter subscribunt.

PARS QUARTA.

Utrum accidens corruptum possit iterum produci?

AD finē istius capituli breuiter perstringenda est longa quæstio de reparatione rerum pereuntium. Ioannes Scotus in 4. d. 43. q. 3. existimat naturali causarum concursu idem animal producendum, si contingeret materiã eadem iterum affici similibus dispositionibus. Qua opinione fit, vt accidens quod nullas dispositiones subsequitur, in subiecto eodem, & ab agente eodem producat iterum, etsi corruptum fuerit. In eandem partem inclinatur Richardus d. eadem, art. 3. q. 1. Et S. Thom. d. 44. q. 1. art. 1. videtur annuere, dum ait, non posse generari iterum idē animal quod interierat, quia non est materia eadem: quare cum materia accidentium eadem sit nullis dispositionibus præparata, poterit iterum produci idem accidens. Et Arist. 8. Metaphysic. tex. 11. indicat vnitatem effectus ab agente, & mobili venandam esse. Hæc opinio potest quadã explicacione videri verosimilis, si dicamus res quas metitur tēpus, quoad durationem habere quasi partes tempore dimensas: quod si earum duratio intercipiatur, & producat eadem res, erit quidem eadem vnitate illa inuariabili indiuiduali, sed non erit eadem continuitate durationis, sicut diuisa aqua iam non est eadem. Et ad hunc loquēdi modum explicabitur Philosophus, quod nō redeat idem, quia iam est duracione diuisum.

B

C

D

Sed hæc etiam cum explicacione falsa, & incredibilis est isthæc existimatio: nam res permanentes mēsurantur tempore, quatenus sunt mutabiles, sed non quod earum entitas perpetuò fluat; hoc enim est propriū motus. Quare etsi motus idem in eodem mobili intercisis, possit dici idem sola diuisione distinctus; cætera tamen entia quæ permanent, & in diuersis temporibus producantur, non sola temporis interiectione diuersa sunt, sed sua propria entitate indiuidua, neque redit calor idem, sed alius.

1. Sentent. Scoti. Affirmat posse naturaliter.

Accedit Richard. Pro ea locus S. Thomæ.

Locus Aristot.

Huius sent. explicatio verosimilior, sc. idē indiuiduū si duracione sit diuisum, non esse idem simpliciter.

Iuxta illam explicatur axioma Aristot.

2. Hæc sent. cum explicacione confutatur 1.

Quicquid sit de motu interciso in eodem mobili, entia permanentia quæ intereunt nō redeunt eadem indiuidua liter.

alius

Confutatur 2. alius numero diuersus. Præterea ipse motus, qui continuitate quadam est idē, est quidem diuisibilis, quia singulis partibus potest intermitteri, & cessare; sed nō ita diuisibilis, vt cessante, & diuiso motu, motus sequens sit vera pars diuisa motus antecedentis; sed est aliud accidens habens suā vnitatē inuariabilē, vt paulò posthæc explanabimus. Aduersatur etiam ista doctrina placitis Orthodoxis: nam calor qui nunc denuò intruditur in aquam, absolutè, & simpliciter non est idem ille, qui antea præfuerat in aqua eadem; sed absolutè, & simpliciter diuersus est, vt omnes consentunt, & illi eorum opinioni consentaneum est; nam ea, quæ diuisa sunt quantitate, simpliciter sunt distincta, cum discernantur numero reali prædicamenti, vt duo ignes, duo ligna; & similiter quæ differūt tempore, simpliciter diuersa sunt; ergo homo è morte reuocatus absolutè, & simpliciter nō erit idē qui fuit inter viuos, quod est hæreticum. Probat, quia homo secundum durationem mensuratur tempore; ergo abscissa vita, & duratione non erit homo idem, sicut neque calor nunc productus est idem ille, qui præfuerat. Mitto quòd homo posset è mortuis reuocari à naturali agente, si euolutis orbibus cælestibus in eadem oppositione astrorum materia eadē præpararetur iisdem dispositionibus, vt illi volunt.

Confutatur 3. vt aduersas placitis Orthodoxis. Sequitur hominem è mortuis reuocatum nō esse simpliciter eundem. Probat, quia sequela.

Confutatur 4. Sequitur hominem posse è mortuis reuocari ab agente naturali.

3. 1. Conclusio negat posse naturaliter.

Aristot.
S. Thom.
Explicatur vtriusque loci adducta pro *Scoto.*
4. Rationis reddendæ difficultas, præsertim in accidentibus.

Retinenda igitur est communis opinio, quòd non possit agens naturale id quod interierat, reuocare ad esse. Quæ est sententia Aristot. lib. 2. de generat. Et S. Thom. 4. contra gent. cap. 80, & in 4. d. 44. q. 1. art. 1. Quod verò ibidem ait non posse reparari idem, quia nō est materia eadem; causam physicam indicauit generationis substantialis, & intelligit materiam dispositam. Hoc idem docet quodlib. 4. q. 5. & alijs multis in locis.

Sed quam ob causam agens naturale non possit iterum producere quod fuerat corruptum, certè res est suis recondita involucris: nam etsi generationes substantiarum cohæreant cum suis dispositionibus, & videatur esse incredibile, vt iisdem, siue similibus dispositionibus præpararetur materia eadem; fortè non sunt necessariae eadem omninò dispositiones, vt capite antecedenti docui-

A mus. Verùm de accidentibus nulla ratio redditur, cur non possint eadem produci; cum maneat eadem potentia actiua, & passiua; nam in corruptione, vt docet S. Thom. de potent. q. 5. art. 3. & 4. ad 9. fit quædam reuocatio de actu in potentiam, sicut in generatione de potentia actus profilit. Itaque per hoc ipsum quòd albedo ab isto corpore extruditur, & desinit esse album, ille actus in potentiam trāsfit, vt possit iterum esse album. Quid ergo prohibet, vt eadem albedo oriatur in corpore eodem, quæ interierat?

B Quidam rati omne indiuiduum designari non à causis naturalibus, sed à Dei voluntate, vt diximus, aiunt ita quidem posse produci quod corruptum est, sicut & quod adhuc non est genitum. Cum diuina potentia, qua isthæc designantur, nulli tempori seruiat; sed libera sit à temporis angustijs. Quare solummodò est in causa congrua ratio, qua Deus decreuit non producere iam producta, sed nouis semper rebus exornare hunc mundum.

C Sed his missis quæ antea confutauimus: à verbis quibusdam S. Thomæ 4. contra gent. possumus expiscari causam verissimi asserti, quòd corruptum non redeat per naturam; quod enim corruptum est, transit in nihil: non transit in potentiam, sed in nihil. Cum enim idem S. Doctor q. 3. de potent. ait, rem quæ corrumpitur transferri de actu ad potentiam, intelligendus est quoad speciem, non quoad indiuiduum: nam expulsa albedine corpus quod erat actu album, transit in potentiam, quia dum album fuit, non potuit fieri album. Per hoc igitur quòd desijt esse album, iam potest esse album; sed illa numero albedo non transit in potentiam, sed in nihil: quare illamet albedo, quæ antequam existeret, erat in potentia passiuâ istius corporis, posteaquam cōparauit esse, & illud postea amisit, transit in nihil; quoniam de potentia actus prodijt, actus deinde transegit tempus suum, nihilque mansit illius accidentis, neque actus, neque potentia. Deus verò quide nihil potest producere; illud ipsum accidens, quod iam non est in potentia naturali, neque actiua, neque passiuâ, potest reducere de nihilo. Eodem modo anima rationalis, quæ ante generationē istius hominis erat

D Albedinis indiuiduæ desinentis nihil manet neque actus neque potentia.

Ostenditur auctoritate S. Thomæ.

1. Ratio iuxta sent. confutata cap. 10. p. 1. n. 4.

2. & vera Ratio ex

S. Thomæ, Qua simul ostenditur 2. cōclusio affirmas posse diuinit. Idem numero quod corruptum est, nō trāsfit in potentiam, sed in nihil. Eiusdē auctoritas explicatur de transitu in potentiam quoad speciem, non quoad indiuiduum.

Albedinis indiuiduæ desinentis nihil manet neque actus neque potentia.

H ab va rū ni ter Pe esse In calor duos do, prior dus, ad ph sam, v reuoc

Homo corruptus secundū esse illud indiuiduū totius trāsit in nihilum.

Solus Deus de nihilo potest reuocare. Hac vna ratione eneruantur extremae sententiae oppositae.

7.

Examinatur haec ratio.

Non negat calor iam productum, & postea corruptū posse produci in isto instanti, si adhuc esset in potentia.

Hinc infertur absurdū, sc. nō variari numerū accidentiū, nisi propter interitum eorū.

Probatur hoc esse absurdum.

Inter plures calores indiuiduos nō est ordo, vt ille sit prior, hic secundus, nisi hoc ad physicā causam, vel causas reuocetur.

erat debita his dispositionibus, & quoad effectus erat in potētia materiæ, de potētia in actum transiens; post mortem hominis, nulla naturali causalitate potest iterum introduci in materiam eandem: quia homo corruptus secundum esse illud indiuiduum totius transit in nihilum; de nihilo autem sola vis diuina reuocare potest. Itaque eadem ratione extremis sententijs repugnamus, Ioāni quidem Scoto affirmāti posse iterum produci quod fuerat corruptum, & item Durando neganti posse id fieri vel diuina potestate.

Sed adhuc non acquiescit animus. Nā etsi impossibile esse commonstremus, vt corruptum reparetur per agens naturale; adhuc tamen videtur fieri posse, vt id ipsum indiuiduum, quod fuit generabile in alio instanti, possit produci in isto instanti; ea sanè conditione, vt non fuerit antea genitum, neque in nihil transferit, sed sit adhuc in potentia naturali, siue actiua, siue passiua; verbi gratia, horā præteritā admoto igne calefactum est lignum (de accidentibus enim fortius imminet argumentum, remota omni dispositione antecedente) & potuit non calefieri; tunc quærimus, si calefactum non esset lignum istud, producereturne in isto instanti ille idem calor, qui producendus fuerat, an diuersus? Nam si potuit produci idem, nisi esset antea productus, & postea corruptus, nō variatur numerus accidentiū, nisi propter interitum eorum: quandoquidem, nisi gigneretur, & interiret, produceretur idem nunc calor qui fuerat producendus tempore præcedenti, si ita libet opinari. Hoc autem parum philosophicè videtur dictū; nam cum in quocunq; instanti possit corrumpi calor, & alius calor numero distinctus induci, atq; ita possint in eodem corpore successione temporis existere multi calores; non est verosimile multitudinem istam indiuiduorum in specie eadem obueneri ob eorum interitum; ita vt non potuerit gigni secundus calor ante primum, neq; tertius ante secundum. Nam & inter hos calores indiuiduos non est ordo, vt ille sit prior, hic secundus; nisi hoc ipsum reuocemus ad aliquam physicā causam, aut causarum multarum congressum, vt potius hic, quam ille calor producat in isto instanti.

A Dicendum igitur est, in quolibet instanti esse generabile quoddam accidens, & non aliud. Nam hoc accidens, & hæc actio coæquata sunt, & alia actione necesse est produci aliud accidens. Quapropter scitè docuimus, eandem actionem numero tam ab vno agente, quam ab alio solo numero distinctis, posse deriuari. Cum ergo actio sit quoque instanti suo coæquata, vel etiam tempori si ea sit motus, accidens quod in isto instanti, vel tempore producit, in nullo alio vel instanti, vel tempore potuit produci.

B Qua quidem ratione Durandus probauit, neque per diuinam potētiā posse produci idem corruptū (homine excepto) quia actio, qua est genitum transijt, & non potest iterum existere: cum sit suo tempori, vel instanti adæquata. Sed nos Durando non assentimur.

C Quidam igitur respondent Durando, Deum posse ipsam actionem reproducere, quæ tempore transacta est, non quoad illum fluxum tempore dimensum, sed secundum idem esse indiuiduum, & inuariabile, quod non penderet intrinsecè à tempore. Hoc autem intellectu est impossibile: nam motus est ipse fluxus intrinsecè, & essentialitè habens partes priores, & posteriores, quæ suapte naturā sunt dimensæ tempore etiam imaginario: sicut si Deus corpus collocet in vacuo loco, quod necessariò habet suas in loco dimensiones. Et eodem modo actio, quæ momento absoluitur, adæquatur ipsi momento temporis fixo, & non potest iterari; aliàs & tempus præteritū posset reproduci.

D Aliter ergo respondendum est, effectum istum indiuiduum illa sua vnitatem inuariabili, qua omni tempore est idem, adæquari actioni per quam producit: ita vt neq; ea actione illud accidens, nisi istud; neque istud accidens alia actione, nisi eadem possit produci naturali causalitate: sed actione diuina, quæcunque illa sit, posse idem accidens produci in diuerso instanti, & tempore. Et hoc quidem quod per se ipsum apparet satis superque verosimile, fulciemus æquissima ratione ex doctrina S. Thomæ de præp. ta: agens enim naturale solum immutat res de hoc in illud traducendo, quia non est causa totius entis; & idcirco etiā non potest conseruare res, sed gignere, quod est de non esse ad esse educere, conseruare

8.
3. Ratio optima. Sunt coæquata, hoc accidens, & hæc actio: actio, & suum instans, vel tempus.

9.
Hæc ratio prout trahitur à Durando ad probandam suam sententiam, rejicitur.

10.
Ad eā 1. Resp. Soar. in Met. d. 6. sect. 9.

Refellitur. Motus est ipse fluxus essentialitè habens partes priores, & posteriores tempore dimensas.

Sic actio instantanea adæquatur instanti.

11.
2. & vera responsio.

Effectus indiuiduus suæ productioni naturali adæquatur causalitate.

Actione diuina quæcunque sit, potest idem accidens produci in instanti, & tempore diuerso ab eo cui erat debitum naturali causalitate.

Suaderetur ex S. Thom. Agens naturale solum immutat

res de hoc in illud traducendo, quia non est causa totius entis, & idcirco gignit, non conseruat.

seruare autem idem esse nisi immutando non possunt naturalia agentia. Hoc quippe sibi arrogat sola diuina potentia. Ea propter generatio naturalis, & causalitas clauditur suis finibus temporis; quia producitur res de non esse in isto instanti ad esse in eodem instanti; & huic instanti naturali causalitate debitum est illud indiuiduum; non quia tempus sit causa eius, ut dicemus; sed quia causa naturalis ad istud indiuiduum producendum est definita tempore, quo eius causalitas mensuratur, ut de non esse in isto instanti ad esse in isto instanti producat hoc accidens.

12. Diuina virtus non solum immutat, sed conseruat res.

Diuina verò virtus, quæ non solum immutat, sed conseruat res, ea indiuidua quæ diuersis instantibus erant assignata, in singulis prout vult momentis, potest producere, sicut in toto tempore eadem conseruat. Quod si obijcias actionem diuinam etiam mensurari tempore, & non posse iterari. Hoc quoque concedimus, & res à Deo solo effectas deduci de non esse in hoc instanti ad esse in illo: sed aimus per actionem diuinam, quæ sit in isto instanti, posse produci accidens debitum alteri instanti naturali causalitate. Quia Deus esse rerum debitum causis naturalibus præstituto tempore, potest anticipare tempore, vel protrahere; & idemmet indiuiduum quod fieret heri naturali causalitate, si causæ naturales admouerentur, & quod iisdem causis concurrentibus non potest iam produci, diuina virtute idem produci potest. Hoc autem probatur communi Philosophorum sensu; omnes enim dum aliud agunt, constanter affirmant, hac generatione non posse gigni nisi hoc; sed generatio hæc est adæquata instanti, vel actio temporis: ergo quod in isto instanti generatur, aut producitur, in alio non potest generari, aut produci: aliter verò dicendum de causa creatrice, quæ non solum immutat, sed conseruat res.

Obiectio.

Solutio. Etiam actio diuina mensuratur instanti, vel tempore, & non potest iterari.

At per eam quæ sit in hoc instanti potest produci accidens debitum alteri instanti: non sic per actionem agentis naturalis.

Probatur ex eo pronunciatum, Hac generatio non potest gigni nisi hoc.

Colligitur responsio facilis, & noua. Rerum indiuiduatio conexa est naturali tantum causalitate cum tempore, vel instanti sui ortus.

Quod assertum si verum esse credatur, habemus nouam respondendi, & perfacilem rationem, affirmantes à causa naturali non posse iterum produci, quæ interierunt, quia eorum indiuiduatio conexa fuit naturali causalitate cum tempore, vel instanti sui ortus. Et eadem omnino ratione nullum indiuiduum substantiæ potest reproduci, quia per se pedit à tempore sui ortus, propter genera-

A tionem cui adæquatur, ut ista generatione generetur hoc, alia aliud. Negamus igitur constanter posse produci idem à naturali causa quod interierat, & posse fieri aimus diuina virtute: cuius rei vtriusque; asserendæ duas rationes proposuimus, explanauimusque.

Sed tamen aduertendum est, tempus non esse causam vnitatis indiuiduæ, sed indicium: principium autem indiuidui propter actionem, & causalitatem tempore dimensam, definitur ad causandum hoc non illud, in tempore hoc non illo, ut ex dictis liquet. At verò antea non reuocauimus indiuiduationem substantiæ ad tempus, sed ad dispositiones; quia disputabamus de materia signata, & disposita; tum etiam quia hoc fuerat declarandum commodius isto loco; tum vel

B maximè, quia tempus idem est commune multis generationibus possibilibus, quæ possint simul existere: materia autem illas discernit. Sed quia ipsa causalitas prima materiæ recipientis denuo formam, prout subijcitur generationi, deuincta est temporis; concedimus in diuersis instantibus non posse produci idem, neque eandem substantiam, neque idem accidens. Quam ob rem principium indiuiduationis substantiæ adæquatum diximus esse materiam generationi subiectam; quæ eadem ratione est quoque instanti eodem colligata. Ergo vniuersim tam substantias, quam accidentia aimus variari necessario per suum ortum, si variantur instantia: imò & motus qui nullo modo possunt reproduci, quia coquantur tempore, quod sint diuersa accidentia habent à suo ortu; cuiuslibet enim instanti suus motus definitus est, ut ab isto instanti oriatur iste motus, qui non oriretur ab alio instanti. Non tamen tempus est indiuiduationis principium, sed indicium.

C D Contra ea quæ diximus de indiuiduatione accidentium arguitur: & primum confutamus illud assertum, quod idem numero accidens possit produci à diuersis agentibus. Videtur enim effici, ut eadem substantia possit gigni à diuersis agentibus, scilicet introducētibus dispositiones

Tempus non est causa vnitatis indiuiduæ, sed indicium.

14. Aduert. Tempus non est causa vnitatis indiuiduæ, sed indicium.

Tempus idem est commune multis generationibus possibilibus, quæ possint simul existere. Causalitas prima materiæ recipientis denuo formam deuincta est temporis, vel instanti.

Consect. Vniuersim tam substantiæ, quam accidentia, imò & ipsi motus, qui nullo modo possunt reproduci, variantur per suum ortum, si variantur instantia.

Ratio. Ab isto instanti oriatur iste motus, qui non oriretur ab alio instanti.

CAPVT XIII.

Argumenta refelluntur.

Contra ea quæ diximus de indiuiduatione accidentium arguitur: & primum confutamus illud assertum, quod idem numero accidens possit produci à diuersis agentibus. Videtur enim effici, ut eadem substantia possit gigni à diuersis agentibus, scilicet introducētibus dispositiones

1. Argum. contra doctrinam assertam.

dispositiones easdem numero: ergo indiuiduatio substantiæ non reuocatur ad principium generationis actiuum, quod antea docueramus ad illud referendum. Et confirmatur, quia indiuidua accidentia sicut & substantiæ, pendent à causis cælestibus, quæ motu cæli variantur; ergo vnitas accidentium ad eas quoque causas reducenda est.

Confirm.
2. Argum. contra cocius. partis 2. inferendo sentent. Scoti, de qua p. 4. n. 1. vel Durandi, de qua ibidem. n. 6. & 9.

Confirm. inferendo sententiam Durandi de indiuiduatione accidentiũ, de qua cap. 12. p. 2. n. 7.

3. Argum. contra inscrip. partis 3.

4. Argum.

Secundò arguitur contra conclusionẽ præcipuam, quòd indiuiduatio accidentiũ peratur à subiecto cui inhærent; con-sequitur enim, vt idem agens in subiecto eodem semper producat idem numero accidens; ergo accidens corruptũ poterit restaurari virtute agentis naturalis: eadem enim manet potentia actiua, & subiectum idem; ergo & idem numero accidens, quod præterijt tempore, iterum producendum est: aliàs si tempus obest quominus idem producat, neque diuina virtute poterit idem produci, cum iam sit tempus illud accidentis intereuntis transactum. Et cõfirmatur, quia si hoc est ad temporis transcursum referendum, vt id quod tempore præterito productũ est, non possit produci iterũ, ipsum tempus erit principium indiuiduationis rerum; quod nulla, quæ æqua sit, ratione videtur posse defendi.

Tertiò cõtra alteram partem nostræ sententiæ præcipuã probatur, quòd subiecto eidẽ possint inesse multa accidentia eiusdem speciei: non enim minus repugnat plures species accidentium eiusdem generis esse in eodem; cum capacitas subiecti per vnã speciem cõpleatur; quàm quòd plura accidentia eiusdẽ speciei eidem insint, etsi subiectum non videatur esse capax multorum in specie eadem: sed quædam accidentia eiusdem generis sunt in eodem, vt plures sciẽtiæ, plures virtutes, plures species intelligibiles; ergo & plura accidentia eiusdẽ speciei potest capere subiectum idem.

Quartò hoc ipsum probatur rerum experiẽtiã magistrã. Perspectiui enim cõmonstrant in eadem parte aeris esse lamina diuersa, quæ sunt eiusdẽ speciei: sunt etiã soni omnes eiusdem speciei; & tamen in eadem parte aeris percipiuntur soni varij: species etiã sensibiles eiusdem speciei, puta albedinis, à sensu accipimus documentũ quòd sint distinctæ; quia diriguntur ex diuersis partibus ad sensum; & ipsis iisdẽ experimen-

A tis cõparatur memoria, teste Aristotele lib. 1. Met. cap. 1. Sunt ergo multæ species sensibiles rei eiusdem memoratiuæ in eadem potentia.

Quintò comprobatur hoc ipsum, quia plures motus saltem specie distincti possunt esse in eodem; habent autem motus suas continuitates, quæ sunt quantitates solo numero distinctæ: ergo hæ quãtitates in vno, & eodem corpore accidentia sunt solo numero discreta. His addunt relationes, quas conantur ostendere in eodem subiecto inesse sub specie eadem relationis.

Sextò probatur saltem potẽtia creatrice posse effici, vt insint simul; tum ex eo quòd intensio qualitatis est continua habens partes per aliqua indiuisibilia copulatas; ergo diuinã potẽtiã potest diuidi illa continuitas, & ita erunt duæ qualitates in eodem subiecto: tum etiã quia annuentibus Theologis duæ quantitates possunt esse in loco eodẽ; ergo & in subiecto eodem. Quod est argumentũ Ægidij Romani quodlib. 4. q. 1.

Aduertenda.
Primò statim explicandũ est, quanta cõnexionẽ cohæreant dispositiones præcedentes cum forma geniti. Aduertendum enim est eam cõnexionem esse solius causalitatis naturalis, vt antea docuimus; cũ Deus de materia quomodo libet præparata possit producere istam eandã formam: sed tamen naturali congressu causarum, quia istæ dispositiones præcedẽtes habet quoq; vnitatẽ ab illo subiecto in quo sunt; ideo forma geniti pendet ab istis numero accidentibus; ita tamen vt si induceretur aliq; numero dispositiones diuina virtute, cõsequeretur forma geniti nõ alia, sed eadẽ; quia eius vnitas inuariabilis non sumitur à dispositionibus, vt à principio adæquato, sed vt à causa naturali generationis, quæ illi instanti est debita: istam autem generationem necessariò consequitur hæ forma geniti, vt docuimus.

Quamobrem concedimus libentẽr à diuersis generatibus posse induci in materiam dispositã, scil. iisdẽ accidentibus eadẽ formam substantialẽ: sicut enim inducitur à partialibus agentib; ita potuit introduci ab vno, & alio eadẽ forma, si cõtingeret illud agens ad moueri loco istius. Hinc verò exoritur difficilis

Aristot.

5. Argum.

6. Argum.

Ægid. Ro.

7. Aduert. Harũ numero dispositionum præcedentium cõnexio cum hac forma geniti est solius causalitatis naturalis.

8.

Consect. Diuersa generantia possunt inducere in materiã dispositã, scil. iisdẽ accidentibus eadẽ formam substantialem.

quæstio quam causam adequatâ habeat A illa designatio materiæ, cum qua materia est principium individuationis. Quam nos quæstionem post pauca absoluemus.

8. Cause caelestes si variant dispositiones has specie, etiâ formam gignendam variare possunt.

9. Maior difficultas de iisdem accidentibus aliter tamen intensis, & remissis.

Responsio de elementis.

De mixtis.

In his unitas individua variatur propter dispositionem diuersam.

Maximè in viventibus.

Comment. exemplum de muribus.

Aliud de arboribus.

10. Colligitur quid dicendum in sententia concedente saltem in formis viventibus quædam latitudinè perfectionis individua.

Item quid in opposita.

11. 2. Aduert.

De causis verò caelestibus iam elucet, & constat, quid sit respondendum: si enim eæ non variant dispositiones has, neque formam gignendam variare possunt. Quod si immutant dispositiones quoad speciem (nam quoad numerum non possunt per naturam mutari in subiecto eodè) perspicuè liquet variari speciem geniti dispositionibus immutatis.

Maior difficultas est, vtrum eademmet accidentia quæ disponunt materiâ, aliter tamen intensa, & remissa immutent unitatè illam inuariabilè formæ gignendæ. Et quidem in elementis hæc varietas non videtur esse tanta, vt indè euadant distinctæ formæ individualiter: idè enim ignis est ubiq; cum similibus dispositionibus; & aqua pura eadem mixta autem quæ exigunt quoddam temperamentum, & ab ortu contrahunt propria quadam accidentia, quibus secernuntur ab alijs, vt Pyropus à Pyropo, fortè pendent à dispositione, ita vt varietur illa unitas individua propter dispositionem diuersam. Maximè verò hoc asserendum de viventibus, quibus corpus est suis organis distinctum: vnde Cōmentator mures à sole progenitos ex terra putrida credidit, differre specie ab alijs muribus semine genitali conceptis: & arbores agrestes à mitibus apparent longè diuersæ, et si eiusdè sint nominis, & fortè eiusdem naturæ; quæ equidem videntur non alijs dispositionibus oriri potuisse aliter intensis, aut remissis in eadem individua unitate; sed iisdem, & eodem modo intensis, necessariò quodam partu naturæ fuisse editæ.

Quamobrè iuxta eam sententiâ, quam multi affirmant saltè in formis viventium esse quendam latitudinè perfectionis individua, vt quædam alijs perfectiores sint individuali perfectione: dicendum est, variata dispositione in eodem instanti, & subiecto produci diuersam formam; vt potè perfectiorè, si dispositio intèdatur, aut imperfectiorè, si remittatur. Quòd si cōtraria sententiâ magis placet, etiâ variata dispositione oriatur eadem forma individua: quia in eodem instanti, & de materia prima signata eadem.

Post hæc expèdenda est veritas, & ratio

ipsa veritatis illius enūciati, quod S. Tho. scriptum reliquit 1. p. q. 85. ar. 4. impossibile esse subiectum perfici pluribus formis eiusdè generis, specie autè distinctis. Et idem docet q. 8. de verit. art. 14. declarans nõ posse perfici diuersis formis specificis existentibus in actu perfecto: neq; enim potest (inquit ille) idem corpus simul affici coloribus diuersis, aut simul effingi diuersis figuris.

Contradicit Ioan. Scot. in 1. d. 3. q. 6. & Durand. in 2. d. 3. q. 18. nam species intelligibiles (quod exemplum affert S. Tho. ibidè) sunt eiusdem generis, specie verò differentes; & sunt simul in eodè intellectu. Et quidè sūt in actu perfecto, vt Durand. obijcit, quia sunt formæ quædam perfectissimæ, & quibus nihil deest ad informandum perfectè per modum habitus. Quòd verò Tho. Caiet. 1. p. respondet eas species intelligibiles secundum esse reale informare perfectè ante intellectiōem; sed secundum esse intelligibile non perfectè, nisi cum actu intelligimus, satis incertum est. Nam hæc distinctio secundum esse reale, & secundum esse intelligibile, nulla est in re ipsa; cum hæ species essentialiter sint intelligibiles formæ, & nullum aliud esse reale habeant. Præterea responsio ista nõ coaptatur argumento quod potest confici de habitibus, qui cum specifico discrimine sub genere eodè insunt in eodè intellectu, & in voluntate eadè. Dicendum ergo est potentiâ actiuâ quandam imperfectionem habere dum nõ cōiungitur cum actu, & præcipuè in actionibus immanentibus, quæ sunt perfectiones agētis. Atq; ideo eæ qualitates omnes quæ sūt actionis immanētis principia, tū in actu perfecto existunt, quando cum sua actione: qualitates etiâ cōtrariæ in actu imperfecto insunt eidè, vt calor, & frigiditas. Et hoc idem quòd S. Tho. docet q. illa de veritate, indicat 1. p. dum ait, subiectum nõ perfici actu scilicet perfecto, per multas simul formas eiusdem generis.

Quòd si rationem propositæ sententiæ inquiramus, Ioan. Scot. asserit eam nõ esse petendam à cōmuni natura aut subiecti, aut accidentiū, sed singula accidentia in genere eodè inspicienda. Si enim haberint inter se aliquam cōtrarietatem, aut repugnantiam, nõ possunt simul inesse, vt plures colores, & figure plures specie distinctæ; colores enim etiâ medijs quodam modo sūt cōtrarij, figure differunt situ partium.

Verum

Expenditur enunciatum S. Thomæ.

Impossibile est subiectum perfici in actu perfecto pluribus formis eiusdè generis, specie autè distinctis.

12. Aduertantur Scot.

Durand. Exemplum specierum intelligibilium.

Responsio Caiet.

Eneruatur 1. In specie esse reale, & esse intelligibile, nõ distinguuntur in re ipsa.

Eneruatur 2. Posito exemplo in habitibus.

Vera responsio. Potentia actiua præsertim immanēs quædam imperfectionem habet, dum non coniungitur cum actu.

S. Thom.

13. Ratio enūciati inquiratur.

Scoti Ratio, de ijs quæ in se ipsis spectata pugnant.

Vera est, sed non satisfacit quoad intellectiones, neque re quoad alia exempla.

14.

Vera ratio sumitur ex natura, subiecti capacitate definita per unam specie unius generis in actu perfecto.

In actu perfecto sunt species, & habitus applicati ad actionem, & qualitates contrarias in gradibus intensis.

Idem in omni

Uterque refert ad species intelligibiles, quod non intelligitur nisi in actu, ut patet in philosophia, siue quod non habeamus simul intellectiones plures.

Ad 3. Ad 3. ad inscript. par. 12. De sonis.

1. Existimatio, eos differre specie.

Declaratur exemplo de medijs coloribus.

Probatur. Intensio soni per grave, & acutum indicat discrimen specificum.

Verum hoc quidem, quod ea quae in se ipsis spectata pugnant, non possunt simul inesse eidem. Sed quid dicendum de intellectibus, quae non possunt multa simul inesse specie distincta? Et illa quoque exempla forte occurrunt, ut si dicendum est, hoc prout dicitur, ex capacitate naturali subiecti: cum enim species eiusdem generis sint quaedam perfectiones quasi unum, si sint actu perfectae, quae non aucturib. plura, & ipsa capacitas naturalisque est contenta uno, deinde est per unam speciem unius generis in actu perfectio. Et ita species intelligibilis in actu perfecta, quae sonum habet, non dicitur realiter quae ante non habet, & ceteri habitus similiter, quatenus determinatur ad suas actiones, non possunt plures simul in actu perfecto inesse, scilicet ad actionem appliciti, neque qualitates contrarias in gradibus intensis simul inesse. Hoc autem omnia simul inesse posse per diuinam potentiam non dubitamus; cui potentiae non capacitas naturae, sed obedientia naturae subiecta est, nam in beatis sunt plures scientiae in actu, siue plures actus scientiae, quia capacitas naturae dilatata est. Et idcirco S. Thom. 1. p. conclusionem istam, quod non intelligamus simul plura, ut plura sunt, siue quod non habeamus simul intellectiones plures, retulit ad species intelligibiles, ut ad principium magis notum; quia intellectus non potest informari simul pluribus speciebus intelligibilibus in actu. Quod loco eodem Thom. Caiet. probat, sciteque comprobatur.

In questione autem illa famigerata, quod possint multa accidentia eiusdem speciei eidem inesse, duo exempla faciunt summum negotium, scilicet de sonis, & de speciebus sensibilibus. Quod soni differant specie posset quis existimare, & ita non inesse eidem multos sonos eiusdem speciei, sed diversarum specierum. Neque multitudo sonorum hanc opinionem coarguit: nam sicut ab albo in nigrum medijs colores sunt innumeris, qui omnes specie differunt, ita a sono gravissimo in acutissimum sonum, sunt medijs multi soni, quos specie differre persuadet tamen similitudo inter multos eiusdem tenoris, tum etiam intensio, idem enim sonus eodem tenore vocis potest intendi ab eodem, vel a multis simul emittentibus eundem sonum, ut in musico concentu

accidit, unde intensio soni per grave, & acutum videtur variare speciem: intensio autem soni in eodem tenore, grauis, aut acuti, indicat individuum discrimen eiusdem numero soni. Quod vero isti tenores soni multiplicentur in infinitum penes, nihil interest; sunt enim quaedam res sic comparatae, quae cum non habeant extrema quibus finiuntur, nullo numero constituta sunt, ut species intelligibiles, & relationes nullo sunt numero. Quod si obijcias eundem sonum cum diversis comparatum esse acutum, & grave. Hoc quidem confitemur; neque enim ea sunt differentiae essentiales sonorum, sed a primo gravissimo usque ad ultimum acutissimum poterunt cogitari species mediae, quas musica ars quibusdam notis discernit. Quod si inter, inter duos quoslibet sonos adhuc interiacere alios minus, aut magis acutos. Hoc quoque argumentum dilui potest, nam illi soni medijs sunt imperfecti, & pertinent ad speciem soni quam assimilant. Quod idem argumentum de coloribus medijs occurrit, qui tamen specie differunt. Nos igitur de hac re nihil certi statuimus.

Alij existimant, nodum hunc dissolvi afferentibus sonos plures non inesse eidem parti aeris, neque deduci usque ad aures motu physico, sed per species intentionales, ut colorata ad oculos deferuntur. Sed videtur utrumque esse falsum, imprimis enim apparet eandem partem aeris collisam sonum reddere; cum enim singuli soni editi impleant totum aliquod spatium, omnes simul editi eodem spatium obtinent. Et confirmatur hoc, quia singula organa, quae sonum edunt, collidunt totum aerem; ergo & omnia simul eundem aerem pulsant, ergo in toto aere sunt soni diversi. Quod vero soni deducantur, & deferantur motu physico usque ad sensum, comonstrant organa auditus, quae sunt receptacula aeris, quo aere percussio sonus percipitur. Praeterea soni absque dubio deferuntur ad auditum aere motu; nam edito sono non statim audimus, nisi paulo post delato sono per aera: illi autem soni non possunt deferri in partibus diversis aeris, cum totus aer a singulis pellentibus comotus sit, quod experitur in aqua comota a pluribus simul pellentibus; singuli enim totam impellunt, & ita quaquaversum mouetur agitata. Denique cum receptaculum aurium sit brevissimum, non est possibile, quod tot soni ad tot

In eodem tenore grauis, aut acuti indicat numerum.

1. Obiectio.

Occurritur. Ut tenores soni, ita species intelligibiles, & relationes nullo sunt numero definite.

2. Obiectio.

Responsio. Acutum, & grave non sunt differentiae essentiales sonorum.

Quanam censentur?

Replica.

Solutio.

Exemplum de coloribus medijs.

16.

2. Existimatio

duo afferens. Contra 1. assertum, scilicet sonos plures non inesse eidem parti aeris.

1. Obiectio.

Confirm. ex sonis organorum.

Contra 2. asserti partem 1. resolutio.

Soni deducuntur, &

Probatur 1. ex organo auditus.

Probatur 2.

Non audimus sonum, nisi paulo postquam editus est, scilicet aere motu.

Posita hac resolutione.

1. Obiectio.

Exemplum quoque.

3. Obiectio.

18. Pro 1. asserti
explicatione
a priori præ-
not.
Causa propria
soni est colli-
sio aeris sonori
quæ fit motu.
In motu va-
rietat.
Exemplum in
motibus Pla-
netarum.
Quandoque
accidit in par-
tib' aeris diuer-
sis, & si ita per-
ueniant ad au-
ditu, percipiuntur
puri.

Sonus mixtus.
19. Approbatur
1. assertum
quoad sonos
plures solo nu-
mero.
Fundam.

20. Declaratio.
In sono est in-
tensio.
Aduersatur
Fon. 5. Met.
cap. 10. q. 1.
sect. 3. §. Sed
Refutatur 1.
exemplo lumi-
nis.
Refutatur 2.
ex definitione
intensionis.

atures deriuentur, tot diuisionibus facti A
aeris, vt singuli omnes sonos percipiât.

Res ista expédenda est certissimo præ-
scripto, scilicet per causam propriam so-
norum; causa autem illorum est partium
aeris sonori collisio, quæ fit motu locali:
diuersis autem motoribus pellentibus
eundem aerem, accidit quasdam partes
moueri ab vno versus vnâ partem, alias
ab alio versus aliam partem; alioquin e-
tiam motoris præpediri motum ab alio
fortius impellente ex aduerso, aut obli-
quo. Denique accidit eandem partem
moueri non eo motu quo moueretur ab
vno solo impellente, sed motu retarda-
to, aut aliquantulum obliquo, & misto, vt
in motibus Planetarum Astrologi osten-
dunt. Eodem ergo modo dicendum est,
sonos qui tandem à motu locali quo fit
collisio, oriuntur, quandoq; accidere in
partibus aeris diuersis, & si ita perueniât
ad auditum, percipi ipsos puros sine vlla
permissione; & idcirco magis percipi a-
cutos, quia illa collisio penetrat magis,
& scindit partes aeris (vnde etiam quæ-
dam voces in musico concentu suppri-
munt alias, quia sunt fortiores, aut acu-
tiores) & nõ admiscetur mot' cõtrarius
in aere sic moto, vel admiscetur tenui-
tèr in perpauca particulis aeris moti.

De eadem verò parte aeris, certum est
non moueri motibus numero distinctis,
neq; collidi pluribus actionibus solo nu-
mero discretis: hoc enim omnes confitè-
tur; ergo valde verosimile est sonu exor-
tu ab vno motu locali, & collisione vna,
in eadem parte aeris esse vnum indivi-
duum, non plura; vna enim actione non
sunt plura.

Dicendum igitur est in sono esse intè-
sionem, & extensionem quandã: intensio
accidit, cum in eodẽ tenore vocis fit so-
nus maior; quia ille sonus neq; est gra-
uior, neq; acutior, sed in eodem gradu
grauis, aut acuti editur sonus maior.
Quidam hanc intensionem negat, quia so-
ni fluunt cum ipso aeris motu. Sed hæc
ratio nulla est, nam & lumen temporis
fluxu pendet ab illuminante spatium, &
tamen intenditur. Præterea intensio ni-
hil aliud est quàm perfectionis augmen-
tũ quoddã, siquidẽ magis, aut minus di-
citur tale; sed sonus est maior, aut mi-
nor; ergo intensus, vel remissus. Quis
enim dubitet intendi, & remitti sonum
in eodem tenore?

Est autem extensio soni à graui ad a-
cutum; licet hæc ipsa extensio latine di-
catur intensio, quia acuta vox intèsa di-
citur; sed more loquendi philosophico,
ille recessus à graui ad acutum, aut ab a-
cuto ad grauem, est quædam extensio quasi
per mediũ spatium. Quod si hæc extensio
intelligatur esse continua, hoc ipsum vi-
detur confirmare nostrã opinionem; neq;
enim in eodẽ subiecto possunt esse duæ
extensiones duorum accidentiũ in specie
eadem; sed est vnum accidens tota illa
extensione in vnitãte subiecti cõiuncta,
vt antea cõprobauim'. Si verò sit exte-
nsio discreta suis terminis, soni sic discreti
erunt specie distincti; siquidẽ cõueniunt
in essentiali quadã differentia soni, & cõ-
muni, quæ si varietur, variatur species.

Est tamẽ in re ista penitus inspicienda
quandã hæsitatio; neq; enim probè intel-
ligitur extensio ista in sonis, qui alias sũt
extensi extensione quãtitatis. Præterea,
quod in hac parte aeris adquatè sit so-
nus vnus, simul grauis, & grauior, & acu-
tus, & acutior, non potest intelligi. Res-
pondendũ tamẽ est, hæc extensionem esse
similem extensioni relationis, quæ in sub-
iecto corporeo est extèsa saltem per ac-
cidens, & tamen suam habet extensionem
propriã ad plura relata. Deinde hic so-
nus est permixtus variatus modo quodã
reali, & quasi temperatus, vt est effectus
multorũ collidentiũ; neq; enim est mirũ
quod sicut est localis motus mixtus, ita sit
& sonus mixtus; non ex pluribus accidẽ-
tibus vnum per accidens concretũ sub-
iecto eodẽ, cõtra philosophandi normã
egregiã; sed vnũ accidens diuersis modis
realibus diuersimodè variatũ, vt de spe-
ciebus sensibilibus in aere disputabim'is
statim: & de motu misto cõfitendum est.

Quod verò à partibus remotis dedu-
cantur species sensibiles ad auditũ, non
credã; quia cũ ipsis oculis cernamus cõ-
caua organa, quibus excipiuntur soni na-
turales delati ipso aere, credendum est
nõ alio nos modo posse fungi sensu isto:
maximè quia sonus præses auri secundũ
esse naturale, impediret species sensibi-
les deferendas aliunde per eundem ae-
rem diuerso sono strepentem. Quamob-
rem ad illud quod obijciebamus non ef-
se credibile, vt tot partes aeris affectæ
diuersis sonis recipiantur in tot auribus
singulatim: Respondendũ est, aut per-
cipi puros sonos in particulis discretis
ipsius

21. In sono est
extensio, sc. à
grauis ad acutum,
aut è contra.
Si extensio est
continua, est
vnum accidens.
Si est discreta
suis terminis,
soni sic discre-
ti erunt specie
distincti.
22. Difficultas.
2. Difficultas.

Ad primam.
Extensio soni
est similis exte-
nsioni relatio-
nis.
Ad secundam.
Sonus mixtus
est vnum acci-
dens modis rea-
libus variatũ,
prout est effe-
ctus multorũ
collidentiũ.
Sic species sen-
sibilis in aere.
Sic motus
mixtus.

23. Contra 2. asser-
ti partem 2.
Resolutio.
A partibus re-
motis nõ dedu-
cantur, &c.
Probatur 1.
ex concavitate
organorũ audi-
tus.
Probatur 2.
Obiectio quæ
est n. 17. pro-
ponitur cõtra
hanc resolut.

Responsio
ex dictis.

ipsius aeris, aut mistos sonos in parte eadem, ut ex dictis liquet.

24.

De speciebus visibilibus
1. Sententia, eas intra eandem specie multiplicari in eodem subiecto.
Probatio.

Responsio.

Impugnatur 1.

Impugnatio- nis confirmatio.

De directione specierum visibilium a diuersis partibus.

Impugn. 2.

25.

2. & vera sent. opposita.

Fundamentū

Declaratio.

In eodem spatio species visibiles est accidens idem numero, sed affectū modis entis diuersis, ob diuersitatem obiectorum.

Est principium diuersarum specierum productarum in oculis, sicut & in speculis.

De speciebus visibilibus sunt qui cōpertum habeant, eas intra eandem speciem multiplicari in eodem subiecto: nam in ipsis domibus quas habitamus, dum ex omni parte occurrunt albi parietes, species visibiles albedinis ab omni parte conijciuntur in idem spatium medium; illę autem species visibiles solo numero differūt, & sunt in spatio eodem. Quod si dicamus easdem numero species toto illo dilatatas esse spatio: consequens erit ut è quaque parte domus aspicientes, habeamus easdem species in sensu productas; iisdem autē speciebus idem cerni necesse est, cum tamē nos hac parte illum, illa parte istum parietem intueamur. Præterea vnūquodq; visibile dirigit species suas in aduersum; ergo species hæ ex partibus aduersis huc illuc protentæ, non sunt eadem, sed numero distinctæ. Præterea si obiectum aliquod nouum occurrat quod album quoque sit, illud nouas species visibiles ex se profert in spatio eodem.

Nihilominus dicendum est, species sensibiles eiusdem naturæ specificæ non posse multiplicari numero in spatio eodem; quia nihil est quo distinguantur duorumq; indiuidua in eodem subiecto. Est ergo accidens idem numero, sed quod habeat modos entis diuersos propter diuersitatem obiectorum; sicut enim vna species intelligibilis est principium multarum intellectuum, ita verosimiliter asserimus easdem numero species visibiles, quæ sunt in spatio diuersis modis affectas, esse principium diuersarum specierum in pupillis oculorum productarum. Et ita è diuersis partibus nobis cōstitutis diuersæ species producuntur in oculis, sicut & in speculis: in spatio tamen medio species visibiles sunt eadem aliter atque aliter se habentes, quatenus à diuersis obiectis immutantur; species ergo quas habemus in oculo, variantur numero in partibus oppositis. Quod si obiecta similium colorū motu quodam continuo immutentur, variantur species extensione quadam numerica, mutatis partibus specierum, quod in speculo intueri licet. In aere verò eodē semper species sunt, nouo tamē quodā modo reali à singulis obiectis eiusdem coloris immutatæ, ac variatæ.

A Quod verò obijcitur species visibiles dirigi à diuersis partibus, non operose confutatur. De lumine enim eadem versatur difficultas; quod est idem, licet emissum sit ab illuminatibus loco oppositis, & emittitur tamen recte quasi per lineas rectas. Cui rei addendum est emitti lumen ab illis multis vna & eadem actione. Dicendum enim est virtutem agentis in aduersum tendere, siue actione propria, siue communi actione, qua simul aliud agens operatur. Vnde interposito corpore solido inter duas lucernas, sequuntur vmbrae duæ, tendente virtute duorum luminarium in oppositas partes. Eodem ergo modo obiecta visibilia conijciūt species suas rectis lineis, vel species præexistentes in aere immutant modo quodam reali, ita ut in oculis occurrentibus producant species suas, quas non producant in oculis auersis; quamuis totum illud spatium iisdem speciebus immutatis plenum sit; quia ille vltimus terminus operationis producendus in oculis, non producitur nisi in oculis conuersis ad obiectum. Hic enim est proprius modus speciei visibilis, quod in speculo quoque experimur. Nam etsi has species dicas esse numero distinctas; quæ fieri potest, ut cum sint in toto spatio, non omnes oculos velint illa similitudine, sed eos qui ad obiectum conuersi sunt? Eadem ergo est ratio, siue numero, siue reali modo hæ species differant.

Hoc pacto illud quoque deluditur de nouo obiecto accidente; quod eundem non producit nouas species, si similes iam productæ sunt, sed præexistentes immutat nouo modo reali. Quod si simul in instanti eodem, vbi nullæ erant huiusmodi species, v.g. albedinis, producatur duo alba, illa producūt in spatio eodem easdem numero species diuerso tamen modo immutatas; sicut duo luminaria idem lumen diuerso modo, puta maiori intensione, quia non posset produci ab vno solo: nō enim idem effectus adæquatus potest attribui duobus agentibus.

Reliquum est, ut de intensione qualitatis faciamus verba pauca, quæ questio iustum tractatū postulabat. Quidam arbitrantur qualitatem intensam habere quodam graduū latitudinē suis partibus diuisibilibus complexam, quæ indiuisibilibus terminis cōiunctæ, reddant quoddam

K 3 continuum

26. Ad respōsionis impugn.

Etiam lamē ab illuminantibus loco oppositis idem emittitur, imò & eadem actione.

Declaratur. Virtus agentis in aduersum tendit, siue actione propria, siue communi, qua simul aliud agens operatur.

Ostenditur experimento,

Vltimus terminus operationis producendus in oculis non producitur, nisi in oculis conuersis ad obiectum; sic & in speculo experimur. Eadem impugnetur.

27.

Ad 2. impug. Respond. ex declaratione.

28.

4. Aduert. De intensione qualitatis

1. Sentent. Soar. in Met. dis. 6. sect. 9.

Eam cōstare partibus diuisibilibus per indiuisibilia continuatis.

Coroll.
contra tradita
cap. 12. p. 3.

29.

Hæc sententia
confutatur.

In qualitate
intensa licet
motu continuo
acquiratur, non
est vna pars
parti addita,
sed modus mo-
do succedens.

30.

Obiectio.

Solutio.

Gradus caloris
in re ipsa sunt
duntaxat modi
reales, quibus ca-
lor magis, vel
minus inest
subiecto.

Sunt mensuræ
quædam in in-
tellectu, quibus
perfectiōe ca-
loris dimeti-
mur.

Calor per intē-
sionis motum
nihil amittit
perfectiōis,
sed absq; conti-
nuitate compa-
rat maiorem
perfectiōe.

31.

continuum. Quæ sententiâ constitutâ a-
iunt posse diuina virtute hoc cōtinuum
diuidi in partes in subiecto eodem; quæ
partes diuisæ sunt accidentia duo eidem
subiecto inherentiæ.

At verò huius opinionis & antece-
dens, & consequens existimamus à ve-
ritate deflecti. Assumptum videtur esse
falsum, quia etsi hæc qualitates motu cō-
tinuo acquirantur, tamen ipsæ non sunt
dimensæ continuitate aliqua partium,
cum veras partes non habeant; sed dun-
taxat variatur ille modus ab imperfe-
cto ad perfectum, vt non maneat ille
modus præexistens, quo qualitas erat
imperfecta, sed alius modus acquiratur,
& maneat, quo perfectior extat. Est au-
tem qualitas perfectior per hoc, quòd
magis penetrat subiectum: de qua re
tom. 3. differendum erit.

Falluntur autem, qui se putant hanc
labefactare sententiam, eò quòd acqui-
sito nouo gradu caloris, verbi gratia,
gradus qui præerat non amittitur, sed
manet: ergo idem modus (inquiunt) in-
tensæ qualitatē qui præerat, durat ad-
huc adueniente nouo augmento. Quòd
argumentum facile diluitur, si aduertamus
gradus caloris non esse plures ali-
quas entitates quasi partiales vnus ca-
loris; sed esse ipsos calores indiuiduos
magis, & minus perfectos comparatos
inter se, & nostro modo intelligendi
gradibus distinctos: quòd enim magis,
& minus perfecti sint, hoc est in ipsis ca-
loribus res aliqua, scilicet modus realis,
quo magis, vel minus insunt subiecto;
gradus autē non sunt partes caloris, sed
mensuræ quædam in intellectu, quibus
dimetitur perfectiōe illorum. Et quoniam
hæc perfectiō acquiratur per motū,
totum illud spatium perfectiōis cogi-
tando descriptum, possunt occupare ca-
lores diuersi, hoc est, in diuerso gradu;
sicut spatium loci dimetitur, & in singu-
lis punctis loci collocatur mobile per
motū. Ad hunc modū calor in eo gradu
caloris quem acquirat, durat cessante
motu absque vlla continuitate intensio-
nis; sed per intensiōis motum peruenit
ad illud punctū perfectiōis, nihil amit-
tendo perfectiōis, sed comparādo ma-
iorem perfectiōem.

Hic autem modus qualitatē intensæ
apertissimè cōprobat, non posse in sub-
iecto eodem diuidi partes intensiōis,

A cum nullæ sint; sed intensa qualitas sit
magis immixta subiecto.

Sed tamen si illud concedamus, scili-
cet qualitatē intensam habere partes
intensiōis, adhuc non fit consequens,
vt in subiecto eodem possit ea qualitas
per partes diuidi: nam vnitas subiecti
secundum partem eandem, omninò po-
stulat vnitatem formæ etiam secundum
continuitatē intensiōis; sicut enim
forma substantialis secundum esse sub-
stantiale diuidit materiam necessariò se-
cundum extensionem, neque aliud po-
test intelligi, vt antea disputauimus; ita
forma accidentaria secundum intensio-
nem diuidit subiectū. Nam albedo gra-
da quarto perfecta perficit corpus, vt
eodem gradu sit album, neque aliud po-
test intellectu capi; illo igitur gradu per-
fectiōis albedinis diuisum est corpus,
neque plus habens, neque minus: addita
ergo albedine, necessariò tollitur ille
terminus perfectiōis in ipso subiecto,
& fit magis album. Quæ enim fieri po-
test, vt habens plus albedinis in parte
eadem, non magis sit album? Ergo etsi
perfectiōem hanc albedinis intelligamus
extensam secundum partes, tamen
in eadem parte subiecti diuidi partes al-
bedinis, est impossibile.

C Aduertendum tamen est, quòd extē-
sio accidentium, quæ aliàs intenduntur,
non est continua, sed neque illo modo
augmenti intensiōis; sed sunt plures
modi reales inter se distincti pluribus
motibus acquisiti in qualitate eadem; vt
in habitu scientiæ quòd extendatur ad
conclusiones plures; in relatione quòd
respiciat eadem terminos plures; in so-
no quòd varietur modis quibusdā rea-
libus, dum est mixtus: quòd etiam de spe-
ciebus visibilibus in spatio sitis cōmon-
strauimus.

Responsio.

A D primum argumentum concedi-
mus, nonnullas substantias corpo-
reas imperfectas posse gigni à diuersis
generantibus, iisdem, aut similibus dis-
positionibus, vt docuimus: sed negamus
consequentiam, quòd indiuiduatio ea-
rum non sit reducenda ad generans, non
tanquam ad principium adæquatum, &
propriū indiuiduationis, sed tanquam
ad principium quoddam cōmune indiui-
duationis

32.

Etiā eā
sent. admissā
Corollarium
confutatur.

Iuxta tradita
de forma sub-
stantiali cap. 10
p. 4. n. 4.

Forma accidē-
taria secundum
intensiōe di-
uidit subiectū.
Declaratur.

33.

5. Aduert.
Extensio acci-
dentiū, quæ a-
liàs intendun-
tur, non est cō-
tinua, neq; etiā
illo modo aug-
menti inten-
sionis.

34.

Ad 1. argum.
Nonnullæ sub-
stantiæ corpo-
rez imperfecte
possunt gigni
à diuersis gene-
rantibus.

Earum tamē
indiuiduatio
reducenda est
ad generans, vt
ad principium
cōmune indi-
uiduationis.

Ad confirm. Vnitas accidentiū quoad speciem pendet à causis efficientibus, quoad numerum pendet à materia.

35.

Ad 2. argum. ex cap. 12. p. 4.

Ad confirm. Causæ naturales temporis obnoxie, sūt principium indiuiduationis.

Tempus est illius indicium.

36.

Ad 3. argum. Subiecti capacitas potest à Deo ampliari.

Subiecti vnitas non potest multiplicari.

Vnitas specifica accidentiū non petitur à materia, sed à forma.

37.

Ad 4. argum. Contra Perspectiuos Philosophi ostendunt in aere videri lumina diuersa, sed esse lumen vnum à pluribus lucernis auctum.

Iteratis sensationibus, eadē species sensibilis, quæ est in

duationis: materia autem est proprium, & adæquatum principium. Ad confirmationem respondetur, quod vnitas accidentium quoad speciem pendet à causis efficientibus, sed quoad numerum pendet à materia; quia ab eodem agente subiecto iisdem causis celestibus in specie eadem possunt plura accidentia produci; quod autem hoc, aut illud indiuiduum producat, à subiecto hoc, aut illo est.

Ad secundum negamus, idem numero accidens posse iterum produci, etsi agens sit idem, & subiectum idem; tum quia vtraque potentia actiua, & passiuæ per actum, & corruptionem actus trāsit in nihil: tum quia duntaxat immutando temporis subiecta est creata potētia; diuina autem potentia, quæ non solum immutat, sed conseruat res, non seruit temporis, vt capite præcedenti explanauimus. Ad confirmationem negatur, quod tempus sit indiuiduationis principium, quia non est causa rerum, sed ipsæ causæ naturales temporis obnoxie, sūt principium indiuiduationis; tempus autem est indicium illius, vt loco eodem docuimus.

Ad tertium respondetur in eodem subiecto non posse inueniri plures species accidentium eiusdem generis in actu perfecto, propter naturalem capacitatem quæ finita est. At verò plura accidentia eiusdem speciei non possunt inesse, quia ipsa vnitas indiuidua à subiecto petitur. Vnde illud prius potest Deus facere, istud secundum est omninò impossibile, vt docuimus. Quod si vnitas specifica accidentium à subiecto peteretur, non possent esse in subiecto vno species plures accidentium: sed quia vnitas specifica petitur à forma, vnus speciei vna est forma, vt in homine forma vna est.

Ad quartum argumentum negamus, vlla accidentia intra eandē speciem cōuenire simul in subiecto eodem. Perspectiuo enim asserentes diuersa lumina in aere eodem, à Philosophis repelluntur ostendētibus, videri diuersa lumina, sed esse lumen vnum à pluribus lucernis auctum. De sonis diximus, & de speciebus visibilibus. De memoria idem iudicium esto; nam repetitis actionibus sensus externi, eadem species sensibilis quæ est in memoria, magis immittitur potētis; & firmiter retinetur: nam si multæ spe-

cies eiusdem rationis ingignerentur potētis memori, illa potius multis occupata impediretur; sed retinet memoria quæ accepit, per hoc ipsum quod species iam accepta firmiter hæret, iteratis sensationibus externis, aut etiam internis.

Ad quintum respondetur, continuitates motuum non esse veras quantitates, sed esse ipsos motus continuos, vt probabili admodum opinione fertur. Quod si contendas esse quantitates, eæ adhærent motibus, vt proprijs subiectis; & ita non sunt plura accidentia in subiecto eodem; neque enim plures continuitates eidem motui insunt, sed cuique motui sua continuitas.

Ad vltimum respondetur negando, qualitatem intensam habere partes extensas, & continuas, vt disputauimus in aduertendis. Secundò respondetur neque diuidi posse in subiecto eodem, si haberent partes, quod ibidem ostendimus. Ad confirmationem respondetur, duas quantitates posse eodem loco contineri, quia non habent vnitatem indiuiduam ab illo: sed in subiecto eodem, à quo habent vnitatem, nō possunt simul inesse; sed vna vni necessariò hæret.

CAPVT XIII.

Formas separatas à materia, specie differre necesse est.

TOcius tractatus de principio indiuiduationis, quem fecimus longissimum, rei philosophicæ consulentes in tam multis quæstionibus, coronis est, & meta illa quæstio celeberrima de formis separatis à materia, vtrum possint existere in specie eadem numero plures, necne?

D Affirmant Theologi, præcipuè Alexand. Alens. 2. p. q. 20. memb. vltimo, art. 2. & lib. 7. Metaph. tex. 41. Durand. in 2. d. 3. q. 3. Ioann. Scot. q. 7. Marsil. q. 3. art. 3. & alij. Et S. Bonau. d. eadem p. 2. contrariam sententiam vehementer reprehendit. Videtur enim hoc saltē negandum non esse diuinæ potētis, vt in eadem specie producat Angelos plures. Hoc quoque placuit nonnullis Thomistis, aiunt enim lege quadam naturæ præscripta, nō fuisse creatos Angelos plures in eadem specie, quo diuino præscripto potētia creatrix quasi deuincta

memoria, firmiter hæret.

38. Ad 5. argum. Respond. 1.

Cōtinuitates motuum sunt ipsi motus cōtinui.

Respond. 2. Cuique motui vna inest cōtinuitas, non plures.

39. Ad vlt. arg. Respond. 1. ex 4. aduert. n. 28.

Respond. 2. ex n. 32.

Ad confirm. Quætitates nō habent vnitatem à loco, sed à subiecto cui insunt.

1. Sent. titulo opposita. Alens. Durand. Scot. Marsil. S. Bonau.

Proponitur de potētis absolute.

Sic nonnulli Thomistæ cōtinent.

diuinata, nō possit creare Angelos plures eiusdem speciei, quam vocant potētiā ordinariam: absolutā tamen potētiā, & nullo præscripto addictā, posse creati plures. Hoc pacto interpretantur S. Thomam negantem posse plures Angelos in specie eādē produci, Ioannes Capreol. in 2. d. 3. q. 1. Franciscus Ferrar. 2. contra gent. c. 93. Tho. Argent. d. 3. q. 1. & alij. Nonnulli verò Doctores affirmantes posse creati, quid tamen factum sit diuino placito, iure ambigūt, an multi creati sint in specie aliqua, an verò nulli?

Nos verò cum S. Thom. sectantes aduersas partes, hoc primū permittimus istis Doctoribus, formas expertes materiæ per se posse indiuiduari intra eandē speciem: nam animi rationales sicut de materia non fiunt, ita neque de ea habent indiuiduas vnitates, sed per se ipsos indiuidui sunt, vt docuimus; in ordine tamen ad materiam. Formas autē separatas Angelos dicimus, qui non solum sunt in se ipsis expertes materiæ, sed neque materiam informare possunt, quia sunt perfectæ hypostasēs, completæque essentiæ, quæ neque de materia fiunt, neque ad informandam materiā destinantur.

Opinamur igitur vehementer, nullos esse Angelos eiusdem speciei in diuina idea, neque esse posibles. Et illud argumentum vestibulo quæstionis tractandum, quòd materiā ablatā, quæ est adæquatum indiuiduationis principiū, nulla sint indiuidua in specie eādē. Argumentum est Philosophi 12. Metaphysic. tex. 49. vbi docet formas separatas non posse esse numero plures, quia non habent materiam qua differant; quæ quidem est quasi inductiua demonstratio: cum enim omnia indiuidua quotquot nouimus, à materia habeant principiū indiuiduationis adæquatū; materiā ablatā non est credendum manere multitudinem ullam indiuiduorum in specie eādē. Et confirmatur argumentū, quia multitudo Angelorum in specie eādē à nullo adhuc indicatur vnde proveniat. Hæc citates verò quas attulit Ioannes Scot. putamus esse non obscure refutatas. Quòd etsi hæc citas esset res addita, quòd sanè non est opinabile, adhuc ostendendum esset, quare in specie eādē plura indiuidua ponant in natura

Angelica quam ignoramus; cum in natura corporea, quam cernimus, multiplicatio indiuiduorum constet materiā. Satius quidē esset cum S. Augustino confiteri ignorantiam circa naturam Angelicam, quæ nobis incognita est. Sed ne ab aduersarijs postulemus rationem dictorum, quam nullam profectò afferunt verosimilem, ne dicam stabilem, & firmam, ratio S. Thomæ efficacissima est; distinctio enim omninò formalis, quæ nullo modo à materia petitur, proculdubio est essentialis: forma enim est, quæ dat speciem; ergo vbi forma omninò separata est à materia, distinctio est purè formalis; ergo essentialis. Explicatur dilucidius argumentū: natura enim rerum re ipsa est singularis, scilicet hæc & illa; accipiamus ergo in natura Angelica quæcunq; indiuidua, quæ Deus potest creare, singula illa indiuidua sunt puræ formæ omninò separata à materia; ergo inter singula est distinctio purè formalis; ergo essentialis. Qui ergo opinantur Deum posse diuidere essentias específicas Angelorum, id inscij credunt, quòd ipsa indiuidua possit Deus diuidere; cum enim indiuidua differant essentialiter, sunt certè vltimæ essentiæ indiuisibiles, quæ diuidi nulla ratione possunt. Et hoc firmatur auctoritate Arist. 8. Metaph. tex. 10. asserentis formas rerum esse sicut numeros: nam numero quidquid addas, variatur species: ita & in formis varietas omnis specifica est, nisi per materiam diuidantur.

Quidam conantur infirmare rationem Aristotelis, & S. Thomæ, illam enim consequentiam inuolidam esse, ex eo quòd materia est principium indiuiduationis in rebus corporeis, ablatā materiā tollendam esse indiuiduationē in substantijs incorporeis. Similem verò rationem S. Thomæ nituntur concludere, quòd forma afferat non numericā, sed specificam distinctionem, quæ dicitur essentialis, & formalis; materialem verò, & indiuiduam distinctionem oriri à materia. Aiunt enim diuisionem rerū plures species diuisionum cōplecti; sunt enim præter diuisionem specificam, & indiuiduā, diuisiones aliæ, vt docuimus: nam & materia in se ipsa diuiditur diuisione sibi propria ante formam; & secundum esse speciei diuiditur per formam; & secundum accidens diuiditur per quantitatem;

2. Ratio similis, & efficacissima
S. Thom.
Distinctio purè formalis est essentialis, forma enim est, quæ dat speciem.
Explicatur dilucidius.

Aduersantes inscij credunt quòd ipsa indiuidua possit Deus diuidere.

Confirm. ex Aristot.

Contra 1. rationem obiectio.
Soar in Met. dis. 5. sect. 2.

Contra 2. ratio. obiect. eius. iuxta tradita. cap. 9. n. 7.

D. Thomam sic interpretantur
Capreol.
Ferrar.
Argent.

3.
Pro 2. Sent. prænot.
Formæ expertes materiæ, sc. animæ rationales per se possunt indiuiduari intra eandē speciem.

Formæ separata à materia Angeli dicuntur.

4.
De his est 2. Sent. in tit. asserata.
1. Ratio ex dictis.

Aristot.

Hæc ratio est quasi inductiua cōmonstratio.

Confirm. ostendendo nullā esse rationē pro 1. sent. cum in natura corporea, quæ cernimus, multiplicatio indiuiduorum cōstet materiā.

quæ
con
esse
per
M
con
L
mat
rum
s
ra
men
pos
mū
li
ali
spec
diu
in
Ferr
Ang
teria
sent
ess
imō
re,

S. Thom.

ritatem; ergo & Angeli non diuisi specificè, neq; etiam materialiter possunt diuisi formaliter individualiter. Nomina etiã ista formaliter, & materialiter ambigua sunt; nam diuisio per formas plures eiusdem speciei potest dici formalis, quatenus à formis indiuiduis oritur, & potest dici materialis, quatenus indiuidua cum specie comparata sunt quasi materialia. Perperam igitur colligimus, diuisiõnem quæ fit per formam, esse formalem essentialem, cum possit esse formalis indiuidua. Præterea materia cæli, & elementaris differunt nõ solo numero, sed essentialiter; ergo non omnis diuisio essentialis fit per formas; & duæ materiæ elementares differunt numero, & tamen non differunt per materiam; ergo non omnis distinctio numerica fit per materiam.

6.

Ad obiect.

contra 1. rat.

Omnis vera materia est receptrix formæ.

In Angelis veram posuit.

Auicebr.

Per eam materiã non fierent formæ indiuiduæ intra eandem speciem.

Exemplum de celestibus.

S. Thomas.

Ratio.

Ea materia, quæ sc. nõ esset corporea, non esset diuisibilis per quantitatem.

Materia cæli contra illatum.

Illatum.

Licet singulæ materiæ cælorum sint diuersæ rationis, tamen de a Deo possunt fieri in mudo alio cæli alij eiusdem speciei cū istis, diuisã materiã in singulis.

Ferrat.

Angelorũ materia, si quæ essent, differrent essentialiter, imò, & genere,

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

ut

A S. Thom. docet 1. p. q. 50. art. 4. quia distinctio à materia petita appellatur generica, ut lib. 5. explicabimus. Ex quibus liquet, omnem materiam nõ solum elementarem, sed cælestem, & si qua alia constringatur, eadem communi notione esse receptaculum formæ, & non diuidere formam, nisi ipsa materia sit diuisibilis per quantitatem; ergo tota indiuiduatio formæ cuiuscunque in specie eadem à materia sumitur, & illa est adæquata causa indiuiduationis. Quod si forma cælestium corporum, quæ naturaliter non possunt multiplicari, diuina potentia operante adhuc non multiplicentur, nisi diuisã materiã; omnis indiuiduatio possibilis ad materiam diuisibilem reuocanda est. Assumpto igitur illo scito proloquio, quod sicut affirmatio est causa affirmationis, ita negatio est causa negationis; recte colligitur, quandoquidem materia est principium adæquatum cuiuscunque indiuiduationis, quod illã ablatã tollatur indiuiduatio multorum in specie eadem. Diximus tamen argumentum hoc esse inductiuũ, quia ex eo quod materia diuisibilis est principium omnis indiuiduationis nobis notæ etiam possibilis, colligimus in Angelis non esse possibilem indiuiduorum multitudinem; quia non est in illis materia.

B Valet quoque argumentũ illud, quod diuisio formalis est essentialis, & specificæ. Nam etsi verum sit plures esse species diuisiõnis realis, tamen illa quæ simpliciter formalis diuisio dicitur, quæ oritur ex unitatibus formalibus, à forma est, non à materia. Petrus enim, & Paulus proprio, & Philosophico more loquendum sit, non differunt formaliter; quia non differunt unitate formali in qua conueniunt, sed differunt materialiter; Petrus autem, & Brunellus formaliter suis formalibus unitatibus discernuntur. Sed resecta nominum ambiguitate, ut de rebus, non de usu nominum disputemus; cum esse specificum absque dubio sit à forma; ubi forma est nuda ab omni materia; ipsum esse specificum inuariatum est absque vlla differentia, quæ possint secerni indiuidua plura in specie eadem. Quare ubi nulla est materia, nõ possunt differre indiuidualiter, quæcunque in specifico, & inuariabili esse conueniunt. Et hoc argumentum non

C

D

Forma celestium corporum etiã diuinitus non possunt multiplicari nisi diuisã materia. Posito illo proloquio, sicut affirmatio, sic recte colligitur ratio Philosophi.

Cur hæc ratio dicta sit inductiua.

Ad 1. obiect. contra 2. rat.

Diuisio simpliciter formalis, quæ sc. oritur ex unitatibus formalibus, est à forma, nõ à materia.

Declaratur.

Ad confirm. Esse specificũ est à forma: ac proinde inuariatum indiuidualiter, ubi forma est nuda ab omni materia.

Hoc argumentum est

Hoc argumentum est

Hoc argumentum est

Hoc argumentum est

Hoc argumentum est

tum nō est inductiuum.

est inductiuum & singulis notis ad vniuersale ignotū, sed indicat adequatam causam individuationis esse materiam; quia forma nisi hoc habeat a materia culus est forma, non diuidit individualiter, sed essentialiter specificē: ergo ubi nulla est materia, nulla est individuationis multitudo in specie eadem.

8. Ad 2. obiect.

Philosophice loquendo non dicuntur differre essentialiter materiae, quae solū sunt entia in potentia ad esse essentialē, quod est specificum.

Materiae, quae quasi specie differunt, differunt in ordine ad formas.

Duae materiae elementares differunt numero se ipsis.

9. 3. Ratio & praecipua S. Thomae.

Formae separatae sunt infinitae, quae nulla materia coarctantur.

Huius rationis impugnatione ex Soar. cit.

2. Impugn.

Quod vero obijciatur materiam esse, & elementarem differre essentialiter, est sine forma in expertes, parui est ponderis, & momenti. Nam philosophice more loquendi non dicuntur differre essentialiter materiae, quae solū sunt entia in potentia ad esse essentialē, quod est specificum, omne enim esse est a forma. Differunt tamen materiae istae suis rationibus formalibus plusquā numero, quia non possunt copulari eadem forma in formante. Sed inde non probatur, quod esse specificum essentialium non deriuetur a forma, ut ab adequato principio, sicut unitas individua a materia oritur, nam & materiae quae quasi specie differunt, differunt in ordine ad formas. Quod vero duae materiae elementares differant numero, & non per aliam materiam, mirum non est, cum ipsae sint materiae duae, & sint principia distinctionis cuiuslibet. Nam in principiis cessat.

Alia adhuc elegantissima ratione comprobatur haec sententia a S. Thoma. Ratio enim infiniti affert unitatem, formae autem separatae sunt infinitae, quia nulla materia coarctatur, ergo singulae sunt essentiae completae suae speciei perfecta unitate specifica. Hoc autē argumentū non probè consideratum, pluribus argumentis impetitur a quibusdam. Primò retorquetur in nos argumentum ipsum, Ratio enim infiniti est ratio unitatis, quod nō potest multiplicari; sola autem essentia divina est infinita, ergo ea sola multiplicari nequit: essentia autem Angelica quae finita est, potest diuidi multitudine. Deinde quod forma Angelica sit infinita, potest intelligi dupliciter, scilicet aut intensiue, aut extensiue; intensiue nō est infinita, quia tota perfectio vnius speciei Angelicae est quodam gradu finita: quod si dicatur infinita perfectio, quia non potest attingi ab alijs naturis inferioribus infinitis; eo quoque modo dicatur infinita perfectio humana, quae excellit infinitis speciebus brutorum, &

tamen est individuus suis diuisa. Imò et si perfectio vnius Angeli esset quomodo cunque infinita, nihil prohiberet multa individua conuenire in illa perfectione specifica: sicut, inquit, si gratia in anima Christi esset infinita, nihil obstarat, quin esset alia gratia infinita eiusdem speciei in alio homine, aut Angelo. Quod si dicamus eam perfectionem infinitā esse extensiuam, quia nō permittit in sui societate similem perfectionem. Peritur principium, asserendo quod probandum est. Quare enim illa perfectio excludit societatem? Præterea, extensio est coniuncta cum quadā multitudine, aut partium, aut individuationum; forma autem Angelica est simplex, & vnā; ergo nō est infinita extensa. Quod si dicatur extensio ista virtualis sine partium multitudine, ipsa est quasi intensio perfectionis. Parum enim refert vtro nomine dicatur, & argumentis iisdē refellitur. Denique forma ista sunt finita per hoc quod recipiunt hoc esse, aut illud esse, quare nihil impedimento est, quin multiplicentur individualiter.

Oportet igitur ut isthaec obiecta refellantur, ut clarius perspiciatur, nulla vi refringi argumentum hoc S. Thomae, quod est praecipuum. Aduertendū enim est id, quod nullus hominum ignorat; infinitam in specie nō esse infinitam in essentia; essentia enim est quid commune omni praedicamento; & infinita essentia continet omne ens, quae est Deus beatissimus: infinitum autem in specie, est infinitum ex parte, & secundum aliquid, quod simpliciter finitum est, ut infinita albedo, linea infinita. Omne autem infinitum ea ratione qua infinitum est, est quoque vnum.

Quod si obijcias materiam sine forma dici infinitam a S. Thoma; & tamen nō esse vnā, sed plures materias infinitas; non ergo quod infinitum est, est quoque vnum. Respondendum est, hoc proloquium non esse intelligendum de materia, sed de forma, quae a materia definita habet ab illa individua unitatem multiplicabilem: quare sine materia tollitur multitudo, & manet unitas specifica, quae est propria formae.

Aduertendum enim est quod S. Thomas docet, p. q. 7. art. 1. formam definiti per materiam, quod enim recipitur clauditur illo receptaculo, quo continetur,

3. Impugn.

Solutio.

Instatur 1.

Secundò.

4. Impugn.

10.

Pro respons.

1. prenotandū.

Infinitum in essentia continet omne ens. Infinitum in specie est infinitū ex parte. Proloquū. Omne infinitū ea ratione qua infinitum est, est quoque vnum.

Proloquū impugnatione.

Solutio.

Proloquū intelligendum est de forma, quae a materia definita habet ab illa individua unitatem multiplicabilem.

12.

Declaratur S. Thomae.

2. Pra. In nat.

Forma materiae diuise in qua recipitur, habenti fines quantitate prescriptos, coequatur.

13.

Declaratio proloqui, & 3. rationis, exemplo accidentium, quae intenduntur.

Albedo non potest intelligi maior, aut minor, nisi quia magis adhaeret subiecto.

Declarationis 1. Confirm.

Albedo sic separata esset species, quia contineret totam rationem albedinis, scilicet essentiam albedinis cum omni modo reali, & perfectione possibili.

2. Confirm. ex S. Thom.

14.

Declarationis impugnationis.

Solutio:

Quantitas ut est forma corporis, extra illud est infinita per accidens.

Ut est sibi ipsi forma, ubique est finita.

15.

2. Prenot.

In natura spe-

netur ut aqua vase, & ita finitur, & circumscribitur: & ita forma in materia definita est, & coequata materiae diuise habenti fines quantitate prescriptos. Materia etiam, quia vaga est, definitur per formam, quia trahitur ad hanc speciem, aut ad illam: igitur forma quae in nulla materia potest recipi, non est finita; quod autem finitum non est, infinitum est: ergo est vnum, & non potest multiplicari. Vnde magis constat materiam esse indiuiduationis principium, quia definit formam; quae si nullam respiciat materiam, infinita est, & vna.

In accidentibus quae intenduntur, res haec clarissime percipitur. Nam albedo per subiectum definitur secundum gradus perfectionis; quia non potest intelligi maior, aut minor, nisi per hoc quod magis adhaeret subiecto, ut declarauimus; ergo si extrahatur a subiecto, non erit finita quoad gradum perfectionis; ergo infinita erit: infinita autem est vna, quia non possunt esse duae infinitae. Et confirmatur, quia albedo sic separata esset species, non indiuiduum, quia contineret in se omnes gradus albedinis, imo infinitos gradus. Quare eodem modo quo non possumus diuidere conceptum communem albedinis in duas albedines communes; ita neque duas albedines separatas possumus recte meditari; quia vna albedo continet totam rationem albedinis, scilicet essentiam albedinis cum omni modo reali, & perfectione possibili. Et idcirco S. Thom. subiunxit exemplum humanitatis; quia nisi humanitas diuideretur per materiam, esset vna, ut idea Platonis, innuens albedinem separata esse ipsam speciem, siue ideam albedinis.

Quod si obijcias, quantitatem separatam a corpore non esse infinitam. Occurrendum est quantitatem esse formam corporis, & hac ipsa natura, quae variari non potest, esse finitam: actu tamen separata est quoque actu infinita per accidens, quia nullo corpore definitur. Quo etiam modo anima rationalis extra corpus est infinita: sed tamen quantitas sibi ipsi est forma, quia quantitas est quanta. Et idcirco ob rationem istam, etiam extra corpus est finita, propriaque mensura contenta.

Adhuc obseruandum est, in natura specifica materiali contineri plura indi-

A uidua, quae sunt alia alijs perfectiora indiuidualiter, iuxta illud adagium, Homo homini quid praestet. Quare si haec inter se conferamus, mensura quaedam perfectionis adhibenda est; & occurret quaedam extensio perfectionis infinita, dum alij homines alijs meliores sunt: quae infinitas perfectionis gradualis in conceptu speciei continetur, non actu, sed confusione quadam, siue confuso intelligendi modo, quo homines infinitos vno conceptu hominis intelligimus. Quod si homo communis subsisteret, ut ponebat Plato, ille idealis homo esset infinite perfectus. At verò forma Angelica, quia non est multiplicabilis per indiuidua, non habet infinitam perfectionem multorum, neque intensiue, neque extensiue; sed habet perfectionem essentialem, quae est finita, & nullam habet perfectionem gradualement indiuiduorum: & hoc ipso quod nullam perfectionem gradualement indiuiduorum habet, sed solam essentialem, est forma vna non multiplicabilis.

Itaque ex mensura perfectionis potest depromi efficax argumentum; ubicumque enim est perfectio, potest altimari quanta sit, ita ut metiamur perfectionem: forma autem quo magis limitatur a materia, est minus perfecta; quo longius recedit, perfecta magis est; ergo ea forma quae omnino est separata a materia, habet totam quantitatem suae perfectionis; igitur cum forma Angelica omnino sit separata a materia, habet totam perfectionem suae speciei; ergo non potest esse alia forma eiusdem speciei, quae sit magis, aut minus perfecta. Quidam respondent recte colligere argumentum obseruato ordine naturae: sed Deum posse efficere alium Angelum eiusdem speciei, cuius perfectio, & gradus non proficitur ab ipsa natura formae, sed a placito diuino. Sed tamen responsio bis peccat. Primum, quia cum forma Angelica nullum alium habeat conditionis naturalis modum, nisi ut creetur a Deo; quacumque perfectionem habeat a creatione, eam habet a natura. Praeterea, haec forma quae est creata, est quoddam indiuiduum; quare ergo haec habet totam perfectionem indiuidualem, de qua est sermo, nisi credas, quia prius creata est, totam perfectionem speciei occupasse, quod est ridiculum. Sed iterum erratur in responsione, non bene percepto argu-

B mento: **C** **D**

cifica materia-
li continetur
latitudo, seu
extensio perfe-
ctionis gradua-
lis indiuiduo-
rum.
Haec latitudo,
seu extensio est
infinita, & con-
tinetur in con-
ceptu speciei,
non actu, sed con-
fuso intelligendi
modo.

Forma Ange-
lica non habet
perfectionem
plurium indiui-
duorum, neque in-
tensiue, neque
extensiue, sed
solam essentialē.
Hoc ipso
est forma vna
multiplicabi-
lis.

16.

Ex his Confir-
3. rationis.

Forma Ange-
lica cum sit om-
nino separata
a materia, ha-
bet totam per-
fectionem suae
speciei.

Quorundam
responsio.

Huius responsi-
1. erratum.

Confutatur 1.
Forma Angeli-
ca quacumque
perfectionem
habet a creatio-
ne, habet a na-
tura.

Confutatur 2.

2. Erratum
ex falso intel-
lectu 3. ratio-
nis.

Refutatur.
S. Doctor vult ostendere formam Angelicam habere totam perfectionem, quia non est capax maioris, aut minoris.

17.

Responsio ad impugnaciones 3. rationis.

Ad 1. Impug.

Essentia Angeli est infinita in specie, & secundum quid.

18.

Ad 2. Impug. Perfectio cuiusque speciei Angelice dicitur infinita, non intensiue, aut extensiue, nec quod infinitos habeat gradus perfectionis individualis, sed quia nullos habet quibus finiatur.

Declaratur.

mento: nam S. Thom. per hoc vult ostendere formam Angelicam habere totam perfectionem, quia non est capax maioris, aut minoris; maius enim, & minus a subiecto pendet, quod definit formam: formæ ergo separatæ habent totam perfectionem speciei, ita vt neque maioris, neque minoris sint capaces. Cum igitur individua eiusdem speciei sint magis, vel minus perfecta, quia in omnibus rebus perfectis est æstimatio graduû perfectionis, proculdubio in specie Angelica, in qua non possunt fingi gradus perfectionis, non est possibilis multitudo indiuiduorum.

Vt ergo illuc redeamus vnde defluxit oratio, firmum est argumentum S. Thomæ, ex eo quod forma sine materia est infinita, commonstrantis esse vnam. Et argumenta huic argumento intenta facile est refringere: cum enim dicitur diuina essentia ideo non multiplicabilis, quia est infinita essentia. Occurrendum est, diuinam essentiam, quia est extra genus infinita, neque in specie eadem, neque in genere multiplicari. At verò essentiã Angeli, quæ est infinita in specie, non multiplicatur in specie, quia non sunt multi Angeli in genere eodem: infinitum autem in specie, est infinitum secundum quid, vt explicauimus.

Alteri argumento occurritur, negando perfectionem cuiusque speciei Angelice esse infinitam intensiue, aut extensiue: nam in singulis Angelis est sola perfectio essentialis, quæ finita est: sed quia forma Angelica est separata a materia, dicitur infinita; quia non definitur gradibus perfectionis individualis; non quia habeat gradus individuales infinitos, sed quia potius nullos habet, quibus sit finita. Et hoc est infinitum secundum quid, quod simpliciter est finitum. Itaque forma quæ per materiam diuiditur, duobus modis finita est, scilicet perfectione essentiali, & perfectione indiuidua; forma autem separata perfectione quidem essentiali definita est, sed indiuidua perfectione non est finita, non quia habet gradus perfectionis infinitos, sed quia non habet gradus vltimos individuales. Albedo autem separata habet gradus perfectionis infinitos modo quodam intelligendi confuso; & quia in rerum natura non potest habere gradus infinitos, non potest re ipsa separari a subiecto: forma

A autem Angelica est re ipsa separata, & nullos habet gradus individualis perfectionis, quos habent omnes formæ, quæ informant materiam. Ad argumentum tertium negamus, gratiam posse esse infinitè intensam in aliquo subiecto, quia subiectum ipsum definit formam: est ergo contra rationem infinitæ formæ, quod sit in subiecto. Quod si esset in subiecto, posset quidem multiplicari; sed hoc consequitur ex coniunctione cum subiecto, ex infinitate autem consequitur vnitas non multiplicabilis. Jam enim pridem admonuimus, ex vnus propositionis subiecto, & prædicato consequi contradicentes, alteram ex subiecto, alteram ex prædicato: sed consequentia ex prædicato simpliciter est valida, & admittenda. Data ergo hac hypothese impossibili, quod in aliquo subiecto sit infinita gratia, aut infinita albedo; ex hoc quod est in subiecto, sequitur quod multiplicari possit: ex hoc verò quod est infinita, consequitur vt non possit: forma enim infinita hoc ipso est vna, & nullo subiecto contenta. Ad vltimum responderetur, formam Angelicam definiri per existentiam, vt subiectum per formam; neque enim negamus eam esse simpliciter finitã; sed in sua specie, quia est forma sine subiecto, est infinita, experta finitæ perfectionis individualis, vt declaratum est.

B Est ergo firmissima ratio Doctoris Sancti, quod forma separata infinita sit quoad speciem, & multiplicari non possit.

C Probatur adhuc ista sententia non aspernandis argumentis. Species enim rerum sunt quasi numeri, vt si quid adicias, mutetur species, sicut mutatur numerus addita vnitate: forma autem dat esse speciei; ergo quidquid addas nude formæ, mutatur species: mutata enim causã mutatur effectus. Igitur quæcunq; additio fiat nude formæ, eadem sit in specie; ergo nuda forma, quæ omninò est extra materiam, non patitur additionem indiuiduorum in specie eadem. In formis enim materiæ commixtis, quia cum materia diuiduntur, cogitando addimus differentias individuales, quas a materia diuisa petimus, vt docuimus: sed formæ experte materiæ nihil potest cogitando addi, quod non mutet speciem.

Item

Ad 3. Impug. Gratia non potest esse infinitè intesa in aliquo subiecto.

Si forma infinita esset in subiecto, posset multiplicari. Declaratur ex traditis lib. 2. cap. 43. n. 4.

Cōsequentia ex prædicato simpliciter est valida.

Ad 4. Impug.

19. 3. Rationis firmitas. Colligitur.

20. 4. Ratio. Sicut mutatur numerus addita vnitate, ita, cū forma det esse speciei, quidquid addas nude formæ mutatur species.

In formis materiæ commixtis quia cum materiæ diuiduntur, cogitando addimus differentias individuales, quas a materia diuisa petimus.

21.
5. Ratio ex S. Dionysio. Angeli superiores superant alios naturali cognitione, atque adeo perfectione nature, seu specifica.

22.
6. Ratio sumitur a providentia diuina.

Deus factus est homo praecepit ad delendum originale peccatum, quia erat commune speciei.

Si in Angelis essent plura in diuina sub una specie, daretur specialis providentia circa speciem.

Confirm. 1. Ut potuerunt aliqui homines, cur non potuerint Angeli transcendere ordinem, in quo sunt conditi?

Responsio S. Thomae, Deum habuisse rationem specierum.

Confirm. 2. Ex opposito sequitur omnia in diuina superiora eiusdem speciei praelata fuisse in donis gratiae.

Ostenditur, quod si perconteris, utrum plures Angeli sint in diuina plura? Respondendum est non esse logica in diuina

Item illuminatio qua Angeli superiores docent inferiores de rebus a Deo detectis, ut docet S. Dionysius, non efficitur per lumen gratiae, sed per naturales notiones, siue conceptus quos alij ad alios conuertunt: superiores vero intelligunt per species perfectiores creatione traditas, ut ferè omnes Theologi consentiunt; ergo Angeli superiores superant alios ipsa perfectione naturae: quod autem a natura est ad speciem pertinet; ergo sunt specie superiores.

Posthac petimus argumentum a providentia diuina. Nam species, quia est natura communis, magis diligitur a Deo, quam singula in diuina; non quod diligat Deus naturam separatam a singularibus per intellectum, sed vniuersitatem ipsam, & collectionem singularium, & factus est homo praecepit ad delendum originale peccatum, quia erat commune speciei. Si ergo in Angelis essent quaedam species, & vniuersitates in diuina cum specie, quasi respublicae ordine naturae distinctae; videtur futura fuisse specialis providentia circa speciem: quae omnia a nobis ignorantur. Et Hierarchiae, siue ordines videntur proculdubio distingui essentiali differentia: nam virtutes destinatae sunt agitandis caelestibus orbibus, eò quod vi rationis magis valeant. Et multa huiusmodi possumus obseruari. Quod si ordines essentialiter differunt, quae ratio poterit adduci, ut homines possint transcendere ordines Angelorum pro dignitate meritorum, & Angeli non potuerint ordinem transcendere in quo sunt conditi? At verò S. Thomas sapientissimè dixit Deum optimum habuisse rationem specierum, ita ut singuli Angeli pro libero arbitrio suo, vel consequerentur vitam, vel perirent; sed tamen ea species fuerit praelata in donis gratiae, quae tota perfectione speciei praecellebat. Et confirmatur, quoniam aliàs dicendum erit in Angelis omnia in diuina superiora eiusdem speciei praelata fuisse in donis gratiae; siquidem Angeli qui superiores a S. Dionysio dicuntur, sunt etiam beatiore, cum Deo sint magis propinqui: & eosdem esse naturam perfectiores probatum est, scilicet qui perfectiores habeant species, & alios illu-

minent naturali quadam illustratione. At verò non videtur ordo providentiae ut in diuina quae non sunt specie digniora, propter perfectionem in diuina quae praecellunt, praelata fuerint in donis gratiae; cum non ita prouisum sit in animis nostris diligendis. Nostra autem sententia maximè exaggerat tum diuinam potentiam, quae tot species Angelorum produxit numero penè infinito: tum etiam dignitatem humanam conditionis, quae tot Angelos specie distinctos, quo magis sunt natura perfecti, potuerit meritorum dignitate superare: tum diuinam iustitiam, quae pro meritis praetulerit homines luteos tot speciebus Angelorum.

Hae autem dubia ab illis qui nobis obstant nulla ratione expediuntur. Sed neque illud certum esse aiunt, utrum Angeli in eadem aliqua specie plures conditi sint; & ignorantem in omnibus his fatentur, quia certè veritatem ignorant.

Præterea ex isto principio Philosophiae, quod forma sine materia, sicut in specie, respiciens in diuina multitudinem; non infirmum argumentum colligimus ad asserta fidei confirmanda: ita enim probamus diuinas personas non distingui differentiis absolutis; quia in diuina differentia absoluta a materia sumuntur, quae in Deo non est: oportet ergo esse differentias relatiuas, quae quasi specie differant. Item quod relatio spiratoris sit una in Patre, & Filio, ex eodem principio comonstratur; quia nequeunt esse duae spirationes in diuina, ubi non est materia: necesse ergo est ut relatio quasi specie una sit etiam una in diuina in duobus. Et multa alia in Theologia occurrunt ex hoc principio comprobanda. Est ergo in ijs, quae a materia omninò separata sunt, ipsa forma principium in diuina; ita ut hoc ipso quod a nullo subiecto definitur, sit unum in diuina speciei, & nequeant esse in diuina plura.

His ergo rationibus adducti, credimus opinionem S. Thomae, si rectè expendatur, esse non solum admodum verosimilem, sed multo equidem probabiliorem.

Quod si perconteris, utrum plures Angeli sint in diuina plura? Respondendum est non esse logica in diuina

Hic non videtur ordo providentiae, cum non ita prouisum sit in animis nostris.

2. Sententia aliqua commoda. Maximè exaggerat diuinam potentiam.

Item dignitate humanae conditionis.

Item diuinam iustitiam.

23. 1. Sententia plura incommoda.

24. Principij Philosophici in quo 2. Sent. fundatur, commoda.

Ex illo probatur diuinas personas non distingui differentiis absolutis, sed relatiuis tantum.

Item quod relatio spiratoris sit una in Patre, & Filio.

25. 2. Sententia iudicatur multo probabilior quam prima.

26. 1. Dubium.

Responsio. Plures Angeli non sunt plura in diuina logica.

Vnitates for-
males quib' di-
stinguuntur
Angeli, quate-
nus sunt indi-
uifa in singu-
lis speciebus,
possunt dici
indiuifa.

In creatis
1. Exemplum.
2. Exemplum.

Ratio cõsona
traditis nato.

In diuinis
exemplum.
Diuina essen-
tia ipsa infini-
tate est indiu-
ifa, atq, adeo
immultiplica-
bilis.

Sic forma An-
geli suo modo.

Quod re ipsa
non est plura
indiuifa, vnũ
est vnitate rea-
li, & indiu-
ifa.

Obiectioni
occurritur.

Animorum
multitudo ta-
cit pro traditis
de Angelis.

Animus est
pars corporis,
id est, compo-
siti.

Partitio de-
finit res.

Ablatis fini-
bus tollitur
multitudo.

27.
2. Dubium.
Quod sit prin-
cipium indiu-
ifa

uidua, quæ differunt numero in specie eadem; sed esse res plures suis vnitatebus formalibus distinctas; quæ vnitatebus quatenus sunt indiuifa in singulis speciebus possunt dici indiuifa; & sunt species distinctæ subiectæ generi, vt capite sequenti declarabitur. Itaque in Angelis hæc natura specifica hoc ipso quod nulla habet indiuifa, est vna vnitate reali indiuifa. Si enim fingamus albedinem extra subiectum, vna erit, & non duæ: & idea hominis si mente effingatur vna est, vt omnis philosophia perpetuò agnouit. Ratio autem est, quia cum non sit definita ad istum, vel ad illum, sed sit abstractione infinita, continet omnia; & non potest multiplicari, quia iam esset definita, sicut si Deos multiplicemus facimus finitos. Sicut ergo diuina essentia ipsa infinitate est indiuifa, quia non definitur per hoc, vel illud; & hoc ipso quod per plura non definitur, distinguitur ab omnibus: ita forma Angeli cum sit separata à subiecto consequitur vt non sit definita, sed infinita secundum substantiam; ergo ipsa infinitate sua est indiuifa; ergo non potest multiplicari, quia iam definiretur ad hoc, & illud. Per hoc ergo forma Angeli specifica est indiuifa, quia non est in pluribus indiuifis; quod enim re ipsa non est plura indiuifa, vnum est vnitate reali, & indiuifa. Estque eadem proculdubio ratio de diuina essentia, de idea cogitatione ficta, & de forma Angeli specifica, & reali. Animorum verò multitudo magis ostendit, non esse in specie Angelorum multitudinem: nam animi intra eandem speciem sunt definiti, quatenus destinantur ad diuersa corpora, quæ ipsos capiunt, & definiunt, & illi suapte naturã sunt partes corporis, id est, compositi, quod est homo; vbi autem partes sunt, partitio est, & partitio definit res, vt genus partitur per differentias, coarctando illud in speciebus singulis, vt homo non sit leo. Ablatis ergo istis finibus tollitur multitudo; ergo Angelica forma specifica, quæ non est pars, neque habet quo definiatur, & coarctetur, quia est simplex forma, non poterit admittere multitudinem.

Quod si velis principium indiuifa-

tionis naturæ Angelicæ inuestigare, illud est forma ipsa separata, quæ est principium speciei: in Angelis enim non est propria indiuifa, sed hoc ipso sunt singulares, quia non habent singularia; neque enim in illis est alia vnitas numerica, nisi ipsa formalis vnitas, quæ est principium numeri in Angelis vt S. Thomas docet. Nonnulli igitur arbitrantur formam Angelicam esse principium speciei, & indiuifa; quasi species, & indiuifa sint duo entia logicã consideratione distincta in Angelis. Hoc autem est falsum, vna enim, & eadem natura specifica nullã additã logicã differentiã est species subijcibilis, & singularis quædam res, quam (si placet) dicas indiuifa. Sed dum dicis indiuifa, etiam cogitando nihil addis; siquidem non addis indiuifa differentiam, sed solum aduertis rem conceptam conceptu communi, esse hoc aliquid, & non esse aliud: & ideo dicimus indiuifa, aut singularem; sicut necessariò philosophandum est de diuina essentia: sola ergo materia est indiuifa- tionis principium. Quare in Angelis non est propria indiuifa, sicut neque indiuifa differentia, vt hoc libro dicemus luculentiùs.

Confirmatio.

Hæc est indubia sententia Aristotelis 12. Metaphysic. tex. 49. asserentis primum motorem esse vnum, quia non habet materiam. Quod idem intelligit de singulis formis separatis. Et idem censet Auicenna 5. Metaphysic. cap. 5. Hoc ipsum affirmat Theologorum, & Philosophorum princeps S. Thomas 1. p. q. 50. art. 4. & de spiritualibus creaturis art. 8. & libr. 2. contra gentes cap. 95. & de ente, & essentia cap. 5. Quem explanat, ac consequitur Thomas Caietanus ibidem q. 9. Et Ioannes Capreolus in 2. d. 3. q. 1. conclus. 5. Quas etiam partes tueretur doctissimus Abulensis Parad. 4. cap. 34.

At verò Ioan. Capreol. in 2. d. 3. q. 1. Francis. Ferrar. 2. contra gent. cap. 95. Tho. Argët. 2. d. 3. q. 1. Et alij interpretantur mentem S. Thom. quod voluerit Angelos non reperiri plures in specie eadem,

duationis in Angelis.

Responsio. Est formam quæ est principium speciei.

Declaratur. In Angelis nõ est propria indiuifa, sed sũt singulares, quia nõ habet singularia.

Nonnullorũ error.

Reijcitur. In Angelis natura specifica nulla addita differentia logica, seu indiuifa est res singularis, & indiuifa.

Dicitur indiuifa quatenus aduertimus re conceptã conceptu cõmuni esse hoc aliquid, & non esse aliud.

Sic philosophandũ de essentia diuina.

28. Aristot.

Auicenn.

S. Thom.

Caiet.

Capreol.

Abulens.

29.

Capreoli, & Ferrar.

cõmentarius,

S. Thomam loqui de facto.

Refutatur 1.
ex ipso
S. Thom.

Refutatur 2.
Maior pars Do-
ctorum alteri
parti quæstio-
nis assentitur,
& Patres non-
nihil in eam
inclinant.

29.

Refutatur 2.
Maior pars Do-
ctorum alteri
parti quæstio-
nis assentitur,
& Patres non-
nihil in eam
inclinant.

Ubiq; hoc
incidit, remo-
tâ materiâ, nu-
mericam mul-
titudinem in
specie eadem
tollit
S. Thom.

eadem, posse tamen pro divina poten-
tia plures creati in specie eadem. Sed
ista interpretatio non videtur germa-
na, quia S. Thomas i. p. ait, opposi-
tum esse omninò impossibile. Et hoc
idem comprobatur argumentum S. Do-
ctoris. Quare iure optimo Ioan. Scotus
cõprobat hanc sententiam eo argumen-
to innixam, loqui de impossibili logico,
& idem sentit Thom. Cajet.

Præterea cum maior pars Doctorum
alteri parti quæstionis assentiatur, &
Patres ipsi non nihil declinent in eam,
posset videri S. Thomam sine causa, &
absque urgente ratione ab illa discessis-
se, ut multi viri obijciunt S. Doctori.
Idcirco ergo crediderim S. Thomam in
tam multis locis nihil cunctatum asse-
ruisse Angelos specie, non solo numero
differre; quòd putauerit fieri nullo mo-
do posse, ut solo numero differant. Nam
& in Trinitate beatissima probatur rela-
tiones non solo numero differre, quia
ibi non est materia. Et ubiq; in hoc
incidit, remotâ materiâ tollit numeri-
cam multitudinem in specie eadem; ut
i. p. q. 50. art. 4. si albedo esset sine sub-
iecto esset vna, & non possent esse plu-
res, quia hæc, & illa albedo est in hoc,
vel in illo.

CAPVT XV.

Argumenta refelluntur.

1.
1. Argum.

S. Athan.

S. Damasc.

S. August.

Art. Paris.

S. Thom.

PRO partibus contrarijs arguitur. Et
est primum argumentum ab auctori-
tate Patrum, qui videntur asserere An-
gelos vel omnes, vel plerisque esse eius-
dem speciei. S. Athanas. in quæstionibus
ad Antiochum ait Angelos esse eiusdẽ
speciei, ut & nos sumus. Et S. Ioannes
Damasc. lib. 1. Elementario cap. 7. in
speciebus infimis Angelum, & equum
numerat. Et S. Augustinus lib. 1. de li-
bero arbitrio, quòd si Deus Angelos in
nihil redigeret, plures eiusdem speciei,
& gradus posset iterum creare; & alia
multa testimonia asseruntur. Et in Ar-
ticolis Parisiensibus condemnatur ista
opinio, quòd Deus non possit creare
Angelos multos in specie eadem. Et S.
Thomas opuscul. 16. cum decreuisset,
substantiam immaterialem non esse ap-
tam, quæ participetur à multis; ait

tamen, rudis esse ingenij inde colli-
gere, quòd à Deo non possit multipli-
cari.

Probat ergo ista opinio; differen-
tia enim est nobilior genere, ita ut ge-
nere ultimo differentia ultima sit no-
bilior; sed nobilissima res est natura
intellectualis; ergo ea est ultima diffe-
rentia omnium Angelorum; ergo om-
nes sunt eiusdem speciei ultima.

Secundò: Ea natura est species vlti-
ma, in qua proximè conveniunt omnia
individua; sed non potest negari Ange-
los esse plura individua, & convenire
proximè in aliqua natura; ergo illa na-
tura erit species ultima in qua omnes
conveniunt, vel dicendum est esse plu-
res species infimas, in quibus individua
conveniunt. Quòd autem conveniant
proximè in aliqua natura, probatur:
conveniunt enim absque dubio in a-
liquo genere; si ergo conveniunt in
genere remotè per aliquam naturam
mediam, illa erit species infima, seu vl-
tima. Et confirmatur, quoniam inter in-
dividua, & genus necessariò est media
species.

Tertiò arguitur; sicut enim genus
definitur per specificas differentias, ita
& specifica natura definitur per indivi-
duas; ergo natura Angelica specifica,
per differentias individuas poterit de-
finiri, sicut definiuntur animi rationa-
les. Et confirmatur, quia Deus potest
renocare in nihilum hos Angelos, quos
creavit; ergo potest similes non eosdem
iterum creare.

Quartò: Singula formæ Angelorum,
quas dicimus esse species distinctas,
aut ita singulares sunt, ut neque cogi-
tatione effici possint communes; qua-
re non species erunt, sed individua;
ea enim est singularium natura, ut ne-
que cogitando efficiatur vniuersalis;
aut ita singulares sunt, ut natura in
eis communis cogitando inveniatur;
& ita in eadem natura communi pote-
runt esse individua plura: natura au-
tem communis in qua conveniunt in-
dividua, est natura specifica; ergo sunt
plura individua in natura specifica An-
gelica.

Quintò: Naturæ speciei accidit esse
singularem, quia natura ex se neque
singularis est, neque vniuersalis est;
ergo naturæ specificæ in Angelis acci-
dit

L 2

Ratio.

2. Argum.

Confirm.

4.

3. Argum.

Confirm.

4. Argum.

5. Argum.

dit ut sit hoc individuum; aliàs erit ex se ipsa communis; quod autem accidit separabile est; ergo potest cogitari natura specifica in alijs etiam indiuiduis.

7. Ult. argum.

Ultimò: Natura est ex se communis; & efficitur indiuidua per indiuiduas differentias additas; ergo in Angelis natura specifica eodem modo poterit ex communi reddi indiuidua, & multiplicari additis pluribus differentijs indiuiduis.

Aduertenda.

8. Pro sententia tuenda fundamento

1. Aduert. Questio p̄sens est omnino physica, nō Theologa.

Patres vix eā attingunt.

Eā abstinēt S. August.

S. Damasc.

Articuli Parisienses de hac re futiles.

Retractati sūt quatenus aduersantur S. Thomæ.

9. In re philosophica ratio potius, quàm auctoritas pondus habet.

Ad rationem in re presentem præmittendū. Non ea sola sunt impossibilia absolutè, in quibus reperitur evidens contradictio. Ostenditur.

In primis constituendum nobis est, quòd isthæc quæstio omninò est physica, primæ inquam philosophiæ attributa, & nullatenus est Theologa; nullo enim fundamento, aut sacrarum literarum, aut Conciliorum, aut vllius Orthodoxæ sententiæ vtra pars innitur. Patres verò etsi quæstionem agitent Physicam, non ideo redderent Theologicam, quam tamen vix attingunt. S. autem Augustinus in Enchirid. cap. 58. & de Genes. ad literam lib. 12. cap. 29. & ad Horosum contra Priscillianistas cap. 11. Et S. Ioannes Damasc. lib. 2. fidei Orthodoxæ, cap. 3. disceptatione ista abstinēt tanquam incerta, & occulta. Ergo articuli Parisienses, qui alteram partem quæstionis censebant erroris, quasi quæstio esset de rebus fidei, in ea quidem censura futiles sunt, & nullius momenti, neque vltra commemorandi à Theologis; præcipuè cum retractati sint sapientissimè, & dignissimè ab ipsa Academia Parisiensi in omnibus, quibus visi sunt vllam coarguere sententiam ex placitis S. Thomæ.

Igitur in re Philosophica ratio potius, quàm auctoritas pondus habeat; tamen si vnus Thomæ sententia multis alijs Doctoribus pro dignitate illius præferenda sit. Agamus ergo disputando contra eos omnes, qui istam opinionem vt parum verosimilem expungunt. Et hoc quidem primùm præstandum est, vt persuadeamus non ea sola credi debere impossibilia absolutè, & quæ à Deo effici non possint, in quibus reperitur evidens contradictio, aut rationis repugnantia. Hoc, inquam, pronunciatum falsum est; nam aliàs non li-

citum esset in istis rebus opinari; nam vbi ratio manifestè dissentit, tollitur opinio, quæ in rebus evidentibus non versatur. Si ergo in solis evidentibus, & perspicuis licitum esset opinari, nunquàm licitum esset opinari. Et in ipso pronunciatum est evidens repugnantia, scilicet quòd in re clarissima possimus habere opinionem: falsum ergo est quòd quidam aiunt, posse effici à Deo quicquid non indicat evidentem contradictionem. Accidit enim, vt in re ipsa sit contradictio, quæ nobis evidens non sit. Fas ergo est dicere impossibile id, quod argumento saltem probabili ostenditur repugnare rationi: id autem credimus repugnare rationi, quod nostro ingenio non consentit; de alijs quippe non possumus iudicare. Et hinc oritur varietas opinionum in re incerta, sitne possibilis, necne. Quæ opiniones apud Theologos à nemine reprehenduntur, cum sint ad naturam rerum melius inuestigandam institutæ, neque quicquam derogent potentia diuinæ, quæ ad omnia possibilia efficax est; nullius autem rei impossibilis, potentia fingi potest. Non igitur de potentia Dei quæstio est, quam certum est esse efficacem ad omnia, sed de rebus quærimus an sint possibiles.

Deinde in re incerta, cum facile sit assentiri falsis, censendum est, æquumne sit ad eam partem propendere perpetuò, vt credamus rem esse possibilem, sicut bonam existimationem habere de fratribus etiam in rebus dubijs tenemur. Certum est autem non pertinere ad bonos mores, vt omnes res dubias credamus esse possibilem, hoc est posse effici à Deo; aliàs peccarent qui contraria opinarentur. Cum ergo nihil aut tribuat, aut auferat diuinæ potentia ea quæstio, vtrum res sint possibilem, necne: id duntaxat curandum est, ne falsa inducamus in animum; quia potius crimen aliquod est contra virtutem studiositatis, si per oscitantiam, & negligentiam, vel asserentes esse impossibile quid, vel etiam possibile, falsa nobis persuadeamus; quod facimus dum negligimus principia philosophiæ. Quare procedendum est à principijs Philosophiæ etiam non scitis, sed verosimilibus; adiunctis principijs fidei, & opinionibus Theologorum, ex principijs fidei

Evidens est repugnantia quæ in re clarissima possimus habere opinionem.

Fas est opinari, ac dicere impossibile id, quod argumento saltem probabili ostenditur repugnare rationi.

Opiniones de re incerta sitne possibilis, necne, à nemine reprehenduntur, & sunt vtilis ad naturam rerum melius inuestigandam.

10.

De rebus incertis non pertinet ad bonos mores vt credamus eas esse possibilem.

Potius crimè est contra virtutem studiositatis, si de his falsa credamus, & negligentiam principiorum philosophiæ, licet ea non scita, sed verosimilia tantum sint.

fidei ductis. Et id planè quod videtur magis credibile ex istis colligi, absque villo metu sentiendum est; plurima enim falsa contra ipsam fidei Christiane virtutè colligantur ex quibusdã opinionibus malè iudicatis, quòd Deus possit efficere quædam, quæ re ipsa possibilis certè nò sunt. Agamus ergo in similibus quæstionibus, & Philosophos, & Theologos.

11.

Quoad rationem præsentis non multum interest quòd natura sit individua per formam individua additam re ipsa, vel sola ratione.

Ostenditur.

12.

Vera ratio, vt supra ex Aristot.

Item ex S. Thom.

13.

Pro soluendis argumentis 2. aduert.

Quo modo Angelus sit species.

Supponedū. Omnes Angeli conueniunt in genere, quòd est natura intellectualis.

Natura generis non est tota essentia; natura speciei maximè.

14.

Affertio. Natura Ange-

Re ergo proposita inter Philosophos, hoc primùm arbitror nò multum interesse quæstionis istius, quòd natura sit individua per formam individua additam. Nam etsi hoc esset verum; illa natura quæ non posset multiplicari in specie, vnã duntaxat formam individua habere posset. Ex aduerso autem etiam si sentiamus naturam esse re ipsa singularem absque reali adiectione; adhuc tamen possemus meditari plures Angelos in specie eadem singulos per se ipsos individuos, vt plures animas eiusdem speciei esse confitemur, quæ per se ipsas nullo addito etiam extra materiam singulares sunt.

Ratio ergo quare Angeli non possunt esse plures in specie eadem, ea est ab Aristotele iam pridem accepta, quia diuisio alia est per quantitatem, & materiam, alia est per formam: quæ ergo apta sunt diuidi materia, & quantitate, possunt diuidi in specie eadem; materia enim diuisibilis per quantitatem non mutat speciem: quæ verò apta sunt diuidi solã formã, diuiduntur essentiali ipsã; forma enim dat essentiam, & speciem; & diuisio formalis ipsa dicitur essentialis, vel specifica, vt docet S. Thom. 1. p. q. 50. art. 4.

In soluendis autem argumentis vnũ est obseruandum, quomodò scilicet natura specifica in Angelo sit species logica: & vt prius res ipsas contemplerur quàm logicas intentiones; negari non potest omnes Angelos conuenire in genere, quod est natura intellectualis: natura autem generis non est tota essentia, quia adhuc desiderat differentias essentielles, quæ sunt in speciebus. Natura ergo generis imperfecta est, neque potest existere, nisi concreta vltimis differentijs, quibus tota essentia absoluitur; individua enim nihil addunt essentielle.

Dicendum igitur est, naturam Ange-

licam specificam esse speciem subijcibilem, non autem prædicabilem. Ratio est, quoniam species subijcibilis est, quæ subijcitur generi; sed Angeli conueniunt in genere; ergo sunt species subijcibiles. Et probatur ipsa definitione speciei subijcibilis, quæ subijcitur generi in prædicatione indicante, quid res est incompletè; ita enim solet explicari: sed natura generica prædicatur de Angelis incompletè, & imperfectè; quia non est tota, & absoluta essentia, vt modo dicebamus; ergo Angeli sunt propriè species logicæ subijcibiles.

B

Attendendum est tamen quibus nominibus Angelos appellemus: nam nominibus singularibus non sunt dicendi species, sed duntaxat individua; ita enim Gabriel est individuum, & nullo modo species, vt Petrus: at forma ipsa Angelica, quæ Gabriel dicitur & species subijcibilis est, & individuum; species quidem quatenus intelligitur conceptu communi; individuum autem cognita conceptu singulari Gabrielis: Gabriel autem conceptui singulari necessariò subijcitur, ipso vsu nominum. Natura autem diuina nullo modo est species subijcibilis, non quia est vna duntaxat, sed quia non est sub genere, vt libro quinto dicemus.

C

Quòd verò forma Angelica non sit species prædicabilis, probatur, quoniam species est vnum in multis; ea autem forma nec per operationem intellectus est vna in multis: nam intellectus cogitando non fingit res, sed meditatatur illas suo modo; & quia Petrum, & Paulum contemplatur conuenire in suo conceptu communi, cogitat naturam communem in Petro, & Paulo; sed in natura Angelica specifica non sunt plura individua; ergo non potest cogitari vnum in multis: nam & in simplici conceptu est aliqua falsitas non iudicij, sed ipsius conceptus; vt si Deum cogitemus corporeum. At verò dum enunciamus naturam Angelicam specificam esse speciem, iam iudicando asserimus illam esse vniuersalem, & vnã in multis. Verum est quòd ex modo intelligendi ita consideramus naturam Gabrielis remotã individua differentia Gabrielis, vt ex modo intelligendi

D

lica specifica est species subijcibilis, nò autem prædicabilis

1. partis probatio. Proponitur plenius.

15. Obiectioni occurritur.

Gabriel est individuum ipso vsu nominis.

Forma quæ Gabriel dicitur est species subijcibilis, & individuum.

16. 2. partis probatio 1.

Forma Angelica nò potest verè vna in multis cogitari.

Ostenditur.

Saltem non potest vna in multis enuncitari, seu iudicari.

Obiectioni occurritur.

Quod ex modo intelligendi non repugnet naturam esse in multis; sed hoc non satis est, ut verè dicatur esse in multis; nam & albedinè conceptu abstracto ita intelligimus separatam à subiecto, ut ex modo intelligendi non repugnet esse abstractam; siquidem non intelligimus tunc concretam, sed abstractam; non tamen ideo verè asseremus albedinem esse abstractam, siue separatam à subiecto. Eodem modo, Deus, est nomen commune, ut dicemus lib. 5. quia non significat explicitè indiuiduum; non tamen rectè dicemus, Deum esse naturam vniuersalem, quia vniuersali conceptu concipitur. Et eadem omninò ratio est de Angelis. Et confirmatur, quia ad hoc ut vnum sit in altero, opus est aliqua distinctione intellectus saltem, quo vtrumque distinguatur; & ideo Petrum, & hominem distinguimus, quia est homo, qui Petrus non est: hominem ergo intelligimus esse in Petro, ut naturam communem in singulari: sed natura Angelica non est communis, cum non inueniatur in alijs indiuiduis; ergo neque vel in vno indiuiduo rectè dicitur esse; & sicut Deus non est in hoc Deo, ita natura specifica Angelica non est in natura singulari.

1. Exemplum Albedinis abstractæ ex modo intelligendi.

2. Exemplum Dei, cuius est commune nomen, & cõceptus.

Confirm. Ad hoc ut vnum sit in altero, opus est aliqua distinctione intellectus saltem.

Declaratur.

Sicut Deus non est in hoc Deo, ita natura specifica Angelica non est in natura singulari.

Consect. Indiuiduum in Angelis ad speciem non refertur.

16. Probatio 2. Intentiones logicæ inuenta propter res, coaptandæ ijs sunt, non è cõtra.

Exemplum ex S. Hilari.

17. 3. Aduert.

Naturæ dupliciter accidit esse singularem.

modo naturæ Angelicæ accidit esse singularem, quia alius est conceptus singularis, alius conceptus nature; & ita conceptus singularitatis est extra conceptum naturæ; & hac significatione dicitur accidere naturæ. Conuenit tamen isti naturæ Angelicæ specificæ per se, ut sit re ipsa hoc aliquid, scilicet hoc indiuiduum, & non aliud, verbi gratia ut sit Gabriel. Itaque indiuiduatio accidit naturæ Angelicæ specificæ in hoc duntaxat sensu, quia non est de conceptu naturæ; quo pacto etiam Deitati accidit esse indiuiduam; quia indiuiduatio est extra conceptum Deitatis, qui est cõceptus communis. Melius tamen dicitur, quod singularitas non est de cõceptu eius, quam quod accidat illi; dicuntur enim plerumque ea accidere, quæ possunt re ipsa separari. Secundo modo non accidit naturæ Angelicæ esse singularem, hoc est, esse hanc, & non esse illam in specie eadem; quia suapte naturâ est determinatè hoc aliquid, & non potest inueniri, aut intelligi alia singularis natura in hac specie, ut modò dicebamus.

Illud etiam recolendum, quod vnitas formalis in Angelo ipsa est vnitas singularis, & numerica, ut antea docuimus; quia his vnitatibus cõstat numerus Angelorum, & nulla in illis est differentia logica indiuidua: quia vltima differentia singulorum, est differentia specifica.

Ad testimonia igitur Patrum respondentur, libros illos S. Athanasij dubios esse, & forsitan suppositos. Qd si certi essent, in re saltem philosophica non minor fides S. Thomæ adhibenda esset. Verba autem illa S. Augustini non reperi, cum aliàs de hac re nolit proferre sententiam. Ceteri Patres qui solent recitari, aiunt Angelos esse eiusdem naturæ, quod & nos libenter fatemur: maximè quia in rebus creatis natura magis significat genus, quod est quasi principium specierum, quâ species ipsas; neque vllus dubitat Angelos omnes esse eiusdem naturæ, scilicet intellectualis, quæ est generica. Aliàs aduersarij quoque repugnarent Patribus, nam Patres aiunt, non aliquos, sed omnes Angelos esse eiusdem naturæ; isti autem rectè dicunt plures species in Angelis inueniri. Si ergo

1. Modo, scilicet quatenus conceptus singularitatis est extra cõceptum naturæ. Sic naturæ Angelicæ accidit singularitas.

Item Deitati. Melius dicitur quod singularitas non est de cõceptu illius naturæ, quam quæ ei accidat Ratio.

2. Modo, scilicet quatenus natura non est determinata ad vnum singulare. Sic non accidit naturæ Angelicæ esse singularem.

3. Aduert. ex c. 3. p. 1. n. 11. Vnitas formalis in Angelo ipsa est vnitas numerica.

19. Ad 1. argum. Ad S. Ath.

Ad S. Aug.

Ad ceteros Patres interpretatio.

Angeli omnes sunt eiusdem naturæ, scilicet intellectualis.

Probatur interpretatio.

Etiam aduersarij negant Angelos omnes esse eiusdem naturæ, id est, eiusdem speciei.

ergo

1. Modo, scilicet quatenus conceptus singularitatis est extra cõceptum naturæ.

Sic naturæ Angelicæ accidit singularitas.

Item Deitati. Melius dicitur quod singularitas non est de cõceptu illius naturæ, quam quæ ei accidat Ratio.

2. Modo, scilicet quatenus natura non est determinata ad vnum singulare.

Sic non accidit naturæ Angelicæ esse singularem.

3. Aduert. ex c. 3. p. 1. n. 11. Vnitas formalis in Angelo ipsa est vnitas numerica.

19. Ad 1. argum. Ad S. Ath.

Ad S. Aug.

Ad ceteros Patres interpretatio.

Angeli omnes sunt eiusdem naturæ, scilicet intellectualis.

Probatur interpretatio.

Etiam aduersarij negant Angelos omnes esse eiusdem naturæ, id est, eiusdem speciei.

ergo

ergo interpretentur sententias Patrum, quod omnes Angeli sunt eiusdem speciei, etiam illi Patribus aduersantur, cum dicant esse in Angelis plures species. Articulus Parisiensis S. Thomae doctrinam submissos fecit inelyta illa academia. At verò S. Thom. in illo opusc. docet, Angelos non posse multiplicari, scilicet per naturam ingenerabiles; rudisque ingenij esse sentire quod ideo non possint à Deo multiplicari; scilicet in speciebus distinctis, creando adhuc alios Angelos.

Ad articulos Parisiensis, ut in 1. aduert. Ad S. Thom.

20.

Ad rationem Respond. cum S. Thom.

In Angelis non differt re ipsa natura generica à natura differentiae.

Probatio notanda.

Exemplum de animalibus irrationalibus.

In homine natura rationalis differt, & se paratur à sensitua.

Probationis elucidatio.

In Angelis differentia non est perfectior re ipsa, quam natura generica, sed solo modo concipiendi, quo etiam ab ea differt.

S. Thomae locus quidam explicatur.

In Angelis dum concipiuntur differentias specierum, quasi quosdam gradus perfectionis, aestimamus vnam speciem esse perfectiorem alia.

21.

Ad 2. argum.

Ad primum argumentum respondetur cum S. Thom. 1. p. q. 50. art. 4. quod in Angelis non differt natura generica à natura differentiae; si enim essent duae naturae re ipsa distinctae, natura intellectualis quae est generica esset minus perfecta; & esset in singulis Angelis alia natura magis perfecta, scilicet specifica, quam intellectualis generica, quod non est credibile. Ponit exemplum in animalibus irrationalibus, quae conueniunt in natura generica, & tamen in eis non est alia natura differentiae distincta, ut libro 5. docebimus. Id autem videtur consultò posuisse, quia in homine natura rationalis differt à sensitua, cum vna ab alia possit re ipsa separari mortuo homine animo rationali superstito. In Angelis ergo in quibus natura generica, & natura differentiae non distinguuntur re ipsa, non est necesse quod differentia sit re ipsa perfectior, quam natura generica, ut arguendo proponebatur; quasi in singulis Angelis sit alia natura praeter intellectualem, & illa perfectior, sed solo modo concipiendi differentia est perfectior, sicut solo conceptu distinguitur; quia natura intellectualis in genere est incompleta essentia; in speciebus verò per differentias completur nostro duntaxat modo intelligendi. Cum verò S. Doctor ait Angelos differre specie per diuersos gradus naturae rationalis, ne existimes esse gradus naturae additos, quod est recidere in eundem errorem, quod natura generis distinguitur à differentia: sed dum concipimus animo differentias specierum, quasi quosdam gradus perfectionis; aestimamus vnam speciem esse perfectiorem alia.

Ad secundum respondetur, quod in Angelis inter individua, & naturam generis non est media natura speciei, quae

A scilicet sit communis indiuiduis, & inferiori genere; ea enim esset species vniuersalis, & praedicabilis. Neque verò est necesse ad rationem indiuidui logici, ut respiciat genus per mediam speciem, sed ut genus praedicetur de illo in quaestione quid est incompletè; ipsum verò indiuiduum de nullo praedicetur: & ita Gabriel est propriè indiuiduum logicum. Quamuis ergo in Angelis natura generica sit proxima indiuiduis; non tamen est species, quia non est natura completa.

Ad tertium respondetur, naturam genericam esse imperfectam, & ideo necessariò definiendam esse per differentias quibus perficitur in logica consideratione: essentia autem specifica cum sit perfecta, non est necesse ut definiatur per differentias indiuiduas; sed accidit sic definiti petitis differentiis à materia diuersa; ut toto hoc tractatu elucidauimus. Ad confirmationem respondetur, Deum posse quoscunque Angelos creare, his qui creati sunt reuocatis ad nihilum; sed nulli erunt similes in specie, cum natura speciei Angelicae non sit multiplicabilis, sed erunt in genere similes; vel eosdemmet quos in nihilum redegerat, reuocabit ad esse. Futile autem argumentum est, ex eo quod Deus potest Angelos perdere, velle colligere quod alij creentur in specie eadem.

Ad quartum respondetur, quod natura Angelica specifica re ipsa est vnum singulare duntaxat; nostro tamen modo cognoscendi prius intelligitur sub conceptu communi: quo quidem conceptu est species subijcibilis, & non indiuiduum. Neque verò eodem conceptu communi est species praedicabilis: nam species subijcibilis solum hoc exigit, ut subijciatur generi, praecisa omni singularitate; species verò praedicabilis postulat, ut sit vnum in multis; natura ergo specifica in Angelis sub conceptu communi est species subijcibilis; sub conceptu verò singulari, ut Gabriel, est indiuiduum logicum. Sufficit ergo ad speciem subijcibilem, quod praescindatur à singulari, siue vno, siue pluribus: species verò praedicabilis, cum sit vniuersale, & vnum in multis, oportet ut à pluribus praescindatur.

Ad quintum argumentum respondetur, naturam specificam in Angelis ita esse re ipsa singularem, ut nec cogitando possit

Ad indiuiduum logicum non est necesse ut respiciat genus per mediam speciem, sed ut genus praedicetur de illo in quid incompletè, ipsum verò de nullo praedicetur.

22.

Ad 3. argum. Natura generica necessariò definitur per differentias specificas: species non sic per indiuiduas.

Ratio. Ad Confirm. Deus potest Angelos qui creati sunt reuocatos ad nihilum, iterum creare.

23.

Ad 4. argum. Natura Angelica specifica re ipsa est vnum singulare.

At sub conceptu communi, est species subijcibilis, sed non praedicabilis.

Sub conceptu singulari, ut Gabriel, est indiuiduum logicum.

24.

Ad 5. argum. In Angelis natura specifica nec cogitando

potest effici cōmunis pluribus: sed hoc non satis est ut sit in diuiduum logicum.

1. Ratio.

Subijcitur naturæ genericæ incompletæ.

2. Ratio.

In eius cōceptu singulari-
tas, & hoc ali-
quid non clau-
ditur.

25.

Ad ult. arg.
Respond. 1.

ex cap. 1. p. 1.
& cap. 2. p. 2.

Respond. 2.

In vna specie
Angelorū non
possūt esse plu-
ra supposita crea-
ta.

possit effici communis pluribus; sed hoc nō satis esse, ut sit indiuiduum logicum. Illud enim subijcitur essentiæ completæ, quo differt ab specie subijcibili, quæ naturæ genericæ incompletæ subijcitur. Angeli autem sunt species subijcibiles, non logica indiuidua. Præterea indiuiduum logicum claudit in suo conceptu singularitatem, & hoc aliquid, quod non clauditur in conceptu naturæ specificæ Angelicæ.

Ad vltimum respondetur, vtrumque fundamentum aduersæ opinionis esse falsum, & quod natura ex se sit communis, & quod efficiatur singularis addita reali differentia. Et primum quidem si concederetur de natura materiali, in qua possunt esse plura indiuidua; meritò tamen negaretur de Angelica, in qua negamus posse esse plura indiuidua. Secundum verò etsi daremus, adhuc possemus dicere, in natura vna specifica vnam duntaxat differentiam indiuiduam posse dari, ut antea notauimus: nam & suppositum creatum est res addita, & nihilominus negamus in vna specie Angelorum posse esse plura supposita creata.

CAPVT XVI.

*Suppositum à natura distingui
necesse est.*

1.

QVONIAM à cōmuniōribus ducitur ordo doctrinæ, suppositum autem est communius quàm persona; quia persona est suppositum rationis compos, cum aliàs & bruta sint supposita ratione carentia, à supposito exordiendum: cuius tamē definitio cum definitione personæ postmodum explicabitur. Nunc satis sit indicare quid sit suppositum. Est enim id quod habet naturā. Quapropter hæcenus disputauimus de natura indiuidua: nam ea quoque distinguitur à supposito, quod est vltimum indiuiduū incommunicabile. Cōtulimus antea naturam communem cum indiuidua, nihil discernentes de natura, & habente naturam. Nunc ipsam naturam indiuiduā comparamus cum habente naturam, quod est suppositum.

Hic confertur
natura indiui-
dua cum habē-
te naturam.

2.

Circa distin-
ctionem inter
hæc, quorun-
dam sententiam non pos-

Sunt qui arbitrantur hæc Aristotelē, & Philosophos priscos non distinxisse, sed neque ratione naturali posse ostendi

esse distincta. Aristotelis quidem sententia obscura est, & quæ postea in confirmatione explicanda sit. Quod si rationem à natura informatam consulamus, illud primum compertum est naturam à supposito distingui re ipsa per ea quæ conueniunt supposito, & non naturæ etiam indiuiduæ. Quod satis comprobatur omnium hominum ne dicam Philosophorum consensus: neque enim humanitas Petri est candida, aut musica, aut literis operam dat, sed Petrus candidus est, aut musicus, aut literas discit. Consuetudo autem loquendi indicat naturæ informationem, quæ cum sit à Deo instituenta, nūquam errore aliquo imbutur. Suppositum ergo cum his omnibus quæ sunt suppositi, & non sunt naturæ etiam indiuiduæ, necesse est à natura distingui re ipsa. Qua argumentatione decepti quidam existimarunt, accidentia esse propriam differentiam suppositi.

Est tamen alio modo considerandum suppositum his omnibus quæ accidunt reiectis, præcisum nudumque suppositū. Et hac quoque consideratione persuadet ratio naturæ indita saltem in rebus corporeis suppositum esse à natura distinctum: contradicentes enim termini nō possunt de eodē prædicari; sed illa prædicata accidentia prædicantur de supposito, & non de natura; ergo necesse est suppositum saltem corporeum à natura esse distinctum. Et idem persuadet insitus à natura loquendi modus, quod Petrus habet naturam humanā; cum enim suppositum sit quid habens naturam, & natura in supposito sit, necesse est distinguantur, ut continens distinguitur à re contenta per aliquid quod adijciat ad illam, ut totum distinguitur à partibus singulis, quia præter singulas habet cæteras; & vas aquæ præter aquam quam continet, est vas. Meritò igitur queritur cum suppositum contineat, siue habeat naturam, quid adijciat? Quid aliud sit in supposito præter naturam? Hæc autem quæ sunt facilia argumenta, & cuiusque obuia videntur non delictuisse primos illos Philosophos.

Sed tamen res est non ita perspicuè naturalis rationis ductu indicata, vtrum discrimen hoc inter suppositum, & naturam sit in re ipsa, aut solo cogitandi modo percipiatur. Durandus in 1. d. 34. q. 1. & Henric. Gandau. quodlib. 4. q. 4. censent,

se ostendi ratione naturali.

1. Certum, Suppositū cū omnibus quæ sunt propria suppositi à natura distingui re ipsa.

Ostenditur ratione naturali.

Hanc satis indicat consuetudo loquendi, quæ prædicata accidentia prædicantur de supposito, & non de natura.

Hinc enatus quorundam error.

3.

2. Certum, Suppositum nudum à natura distingui saltē in rebus corporeis.

Ostenditur ratione naturali.

Confirmatur ex insito à natura loquendi modo, quod Petrus habet naturā humanā, & natura est in Petro.

Continens distinguitur à re contenta.

Hæc rationes priscos Philosophos non delictuere.

4.

De genere distinctionis sententia Durandi, Gandau.

g. de ra li. na. ex Tr. ex Inc. 3. Hæ sola in corporei distit. 1. pa tur lib. & 44. 2. par. citator.

Eam esse solius rationis formalis.

5.

In eandem labitur Scotus.

Negatio non potest afferre distinctionem in re ipsa.

6.

1. Asser. ex ratione naturali.

Suppositum, & natura distinguuntur saltem ratione, seu modo significandi.

Prob. ex n. 3.

Additamentum ad assertionem.

Quod hanc distinguatur definitionem nulla &c.

Probatur 1. in Angelis.

Probatur 2. in Deo.

7.

2. Assertio ex fide.

Hec distinguuntur quasi definitione, scilicet ratione formali, siue ratiocinata.

Probatur 1. ex mysterio Trinitatis.

Probatur 2. ex mysterio Incarnationis.

8.

3. Assertio.

Hec in Deo sola ratione, in creatis corporeis re ipsa distinguuntur.

1. pars probatur lib. 1. c. 43. & 44.

2. pars contra citatos n. 4.

consent, in rebus creatis suppositum à natura distingui sola ratione formali; quæ est rationis distinctio nullo modo realis.

In eandem sententiam labitur Ioannes Scotus, qui ait, suppositum solam negationem addere naturæ. Quam opinionem postea tractabimus; negatio enim cum non sit res aliqua, non potest afferre distinctionem in re ipsa: sed suppositum, & natura, ut vult Scotus, sola negatione differunt, quam suppositum addit, atque affert secum; ergo re ipsa non distinguuntur, sed sola ratione, siue definitione.

Dicendum igitur primum est, suppositum à natura distingui saltem ratione: suppositum enim est quod habet naturam; ergo saltem modo significandi distinguuntur. Quod autem distinguantur definitione nulla ratio naturalis evidenter ostendit, nisi de suppositis corporeis nobis notis: nam in Angelis id quod habet naturam, & natura solo significandi modo distinguuntur, non verò definitione, ut postea docebimus. Et eandem ob causam nulla ratio occurrit ex principiis naturæ notis, qua probemus in Deo suppositum, & naturam definitione distingui.

Secundo loco consistendum est fide haud dubia, suppositum à natura distingui non solo modo significandi, sed quasi definitione, siue ratione formali, quæ dicitur à Theologis distinctio rationis ratiocinata, aut conceptæ. Credimus enim firmiter in Deo esse naturam unam, supposita tria; ergo necesse est saltem cogitando distinguere naturam, quæ verè est una, à suppositis quæ verè sunt tria. Et in rebus creatis eadem fide Catholica tenemus Filium Dei induisse humanam naturam, non suppositum humanum; ergo necesse est quod saltem rationibus formalibus hæc sint distincta. Et in hoc omnes Theologi consentiunt: est enim pronunciatum istud Catholice fidei asseuerandum.

Tertio loco dicendum est, suppositum diuinum à natura diuina distingui sola ratione; creatum verò suppositum quod corporeum est, à natura creata distingui re ipsa qualicumque distinctione. Illud primum de supposito diuino, docuimus lib. 1. Hoc verò secundum contra Durandum, & Henricum, commonstrabimus

A ex principiis naturæ notis, non obscure. Nam imprimis illa negatio, quod non humanitas Petri, sed Petrus scribit, aut loquitur, indicat distinctionem in re ipsa: nam in rebus finitis de re eadem affirmare, & negare idem est impossibile, etiam secundum diuersas rationes, si prædicatum sit reale, ut lib. 1. commonstrauimus. Et ideo ex hoc quod suppositum dicitur affectum accidentibus, & natura non ita dicitur; firmum argumentum colligitur in rebus creatis, quod sit in re ipsa distinctio. Et idem confirmatur ex definitione vtriusque: eodem enim libro ostendimus, res creatas re ipsa finiri definitione sua; & ita re ipsa distingui quæ definitione distinguuntur; sed suppositum creatum definitione differt à natura; ergo re ipsa discernitur per aliquid reale à natura. Confirmatur iterum, quia suppositum addit aliquid reale ipsi naturæ, quod non includitur in conceptu naturæ, ut in sequentibus ostendemus; ergo per illud additum reale distinguitur re ipsa à natura.

At verò ex fidei dogmatis hoc ipsum vehementius comprobatur: nam Filius Dei assumpsit naturam humanam, & non assumpsit suppositum; vel ergo suppositum non est res, vel est res distincta, quæ Filius Dei non assumpsit. Quæ consequentia in solo mysterio Trinitatis negatur, quia tres res sunt res una; & ideo Pater communicat naturam, & non communicat Paternitatem; cum tamen Paternitas, & natura sint res una; sed in rebus creatis semper est firma consequentia, cum Filius Dei assumpsit naturam, non suppositum, ut sint res distinctæ, quarum alia assumpta est, alia verò non assumpta. Et confirmatur, quotiescunq; enim una res potest existere non existente alia, absque dubio sunt res plures: & hoc principium est per se notum; quia inter existentes, & non existentes necessaria est distinctio; alias eadem res esset, & non esset: sed natura humana in Christo existit non existente proprio supposito humano, quod alias potuerit existere, si natura non esset assumpta; ergo omnino necesse est cõfiteri suppositum humanum, & naturam esse re ipsa distincta. Quamobrem contraria opinio non est verosimilis; imo non est consentanea fidei Catholice; ut hoc ipso capite pluribus elucidauimus contra Ioan. Scotum.

B Confirmatur ex definitione vtriusque: eodem enim libro ostendimus, res creatas re ipsa finiri definitione sua; & ita re ipsa distingui quæ definitione distinguuntur; sed suppositum creatum definitione differt à natura; ergo re ipsa discernitur per aliquid reale à natura. Confirmatur iterum, quia suppositum addit aliquid reale ipsi naturæ, quod non includitur in conceptu naturæ, ut in sequentibus ostendemus; ergo per illud additum reale distinguitur re ipsa à natura.

Sed

Probatur 1. ratione naturali ex n. 2.

In rebus finitis affirmare, & negare idem est impossibile, etiam secundum diuersas rationes, si prædicatum sit reale, ut lib. 1. c. 32. n. 19

Confirm. 1. ex diuersa vtriusque definitione, iuxta dicta lib. 1. c. 32. n. 23.

Confirm. 2. ex dicendis.

9.

Probatur 2. vehementius ex fide de assumptione naturæ, & non suppositi.

In mysterio Trinitatis communicatur natura, & non communicatur Paternitas, cum tamen hæc sint res una.

Nō sic in creatis eadē res affirmatur, & negatur.

Confirm.

Natura humana in Christo existit non existente proprio supposito humano.

Opposita sēt. non est cōsentanea fidei, ut patebit ex dicendis contra Scotum.

10.
Sententia à
Durando
indicata peior,
sc. suppositum
creatum, & na-
tura distingui
sola relatione
rationis.

Cōfutatur 1.

Cōfutatur 2.

Non potest
variari defini-
tio rei propter
diuersam rela-
tionem ratio-
nis.

Etiā in Deo
natura, & sup-
positū distin-
guuntur suis ra-
tionibus for-
malibus.

Durandus
alienus ab hac
sententia
probat.

11.

Hæc sent. est
error in fide.
Ostenditur
ex proximis
cōfutationib⁹.

12.

Scoti
sent. proponi-
tur.

Declaratur.

Sed magis incredibile est, & peius er-
ratum id, quod *Durandus* videtur in-
dicare, suppositum creatum, & naturam
discerni sola relatione rationis concipi-
entis, qua differunt concreta nomina
ab abstractis; aut etiam relatione ratio-
nis, quæ est intentio logica; ita vt nomen
suppositum significet non rem, sed intē-
tionem logicam. Cum enim hæc relatio-
nes rationis nihil omninò sint in re ipsa;
nullo modo suppositum, & natura crea-
ta distinguerentur. Verbum autem as-
sumpsit naturam, & non suppositum.
Præterea suppositum creatum, & natu-
ra non solùm non distinguerentur re ip-
sa, sed ne quidem ratione, & definitio-
ne; nam cum relatio rationis sit omninò
extra rem, non potest variari definitio
rei propter diuersam relationem ratio-
nis; ergo eadem esset definitio, siue ra-
tio formalis naturæ, & suppositi, quod
neque in Deo quidem potest intelligi;
natura enim diuina, & suppositū distin-
guuntur suis rationib⁹ formalibus, qui-
bus intelligimus supposita esse tria, na-
turam vnā. Sed neque hoc possumus
suspicari de *Durando*, qui naturam di-
uinam à supposito aliquāliter distinguit,
vt possit intelligi in tribus suppositis
natura vnā.

Quamobrem haud dubitamus erro-
rem esse in fide, suppositum à natura di-
stinguere sola relatione rationis. Nam
etsi confiteamur hæc esse distinctis rela-
tionibus rationis affecta, prout intelli-
gendo comparamus naturam cum sup-
posito, conceptibus concretis, & abstra-
ctis; res tamen ipsas necesse est esse di-
stinctas, vt sit natura assumpta, & sup-
positum non assumptum. Imò in Deo
optimo hæc quoque distinguimus non
solis relationibus rationis quibus pos-
sunt indui; sed saltem rationibus forma-
libus res ipsas diuersas discernimus, vt
dicamus naturam vnā, supposita verò
tria.

Ioann. Scot. in 3. sentent. d. 1. q. 1.
art. 3. & dub. 6. q. 1. & quodlib. 19. art.
3. suppositum, & naturam distinguit ne-
gatione quadam reali addita, quam sup-
positum addit naturæ; & ita re ipsa di-
stincta videtur ponere; quo pacto ac
obscurus distinguitur re ipsa ab illustra-
to aere; & eodem modo distinguitur ho-
mo videns à cæco ex natura rei, eo lo-
quendi modo quo cæcitas dicitur esse in

A rerum natura. Existimat ergo suppositū
addere naturæ duas negationes reales,
de quibus postea differemus; & per eas
negationes distingui suppositum à na-
tura; quia natura non pendens, neque
apta pendere ab alio est suppositum: na-
tura autem pendens ab alio, quo pacto
humanitas pendet à Verbo, non est sup-
positum; quare Verbum non assumpsit
suppositum, quia non assumpsit naturam
cum negatione illa, scilicet naturam nō
pendentem ab alio; siquidem assumpsit
naturam pendentem ab ipso Verbo.
Aureol. etiam apud *Ioan. Capreol.* in 3.
d. 5. q. 3. probat suppositum non addere
positiuum naturæ. *Lycherus* autem ab-
surdam esse opinionem non ignarus, cō-
tendit *Ioannem Scotum* ab illa vendi-
care; quod nos illi libenter damus, si sa-
nè id ille præstare poterit.

B Et quæuis eas negationes quas *Scot.*
finxit, postea ex parte refutauerimus;
aliud nunc agimus; scilicet vt ostēdamus
suppositū non addere naturæ indiuiduæ
solam negationem quæcunq; illa sit; sed
aliquid reale positiuum. Probatur pri-
mū; quia suppositum habet naturam,
& natura est in supposito, vt omnes vnā
consensione, & vsu ipso loquendi fate-
mur; hæc autem significant distinctionē
rei, & rei: est enim res quæ habet na-
turam, & res in qua est natura; neque
enim natura habet se ipsam, neque est in
se ipsa: suppositum ergo est res aliqua,
siquidem habet naturam; & non est om-
ninò ipsa natura, quia natura non habet
se ipsam; ergo suppositum addit ad na-
turam aliquid reale positiuum. Si verò
obijcias quòd Deus habet Deitatem, &
tamen non distinguitur Deus à Deitate:
inde facimus nouum argumētum. Cum
enim *Abbas Ioachimus* credat, Deum
non esse veritatem, eò quòd haberet ve-
ritatem; id autem quòd habet, opus est
distinguat a re quam habet: Hoc Pa-
tres tribuunt diuinæ simplicitati, quòd
res quæ habet, & ea quæ habetur sit ea-
dem, scilicet Deus, & Deitas. In rebus
ergo compositis necesse est vt sint re ip-
sa distincta, id quòd habet naturam, &
natura ipsa. Et confirmatur ex commu-
ni sensu hominum: nam ego quidem ha-
beo hoc corpus, & hunc animum; non
tamen habeo me ipsum; ergo alia est res
quæ habet hoc corpus, & alia est hæc hu-
manitas corpore, & animo concreta.

Secundò

Ait naturam
nō pendentem,
neq; aptā pen-
dere ab alio ef-
se suppositū.

Adeā accedit
Aureolus.

Lycherus
conatur ab ea
vendicare
Scotum.

13.

Contra eam
4. Assertio.

Suppositum
nō addit natu-
ræ indiuiduæ
solā negatio-
nē, sed aliquid
reale positiuū.

1. Probatio
ex ratione na-
turali, vt n. 3.

Suppositum
est res aliqua,
siquidē habet
naturam, & nō
est omninò ip-
sa natura, quia
natura nō ha-
bet se ipsam.

Obiectio ex
diuinis.

Retorquetur.

Contra
Ioachimū,
hoc Patres
tribuunt diui-
næ simplicita-
ti, vt Deus, &
Deitas sit res
eadem.

Confirmatio
probationis.

14.

2. Probatio. Suppositum ut sic, scilicet distinguitur à natura, est prima substantia, & maximè sustentaculum per se accidentium, & principium operationis, atque adeò ut sic non est negatio, sed quid reale positivum.

15.

3. Probatio, ad hominè. Negatio realis sicut & privatio postulat definitum subiectum, ut surditas, cæcitas, &c.

16.

Responsio Scoti concedit quoad negationes coniunctas cū repugnantia ad affirmationem oppositam: negat quoad alias.

Refutatio.

Petrus ex se est suppositum: unde unitas suppositi non est negatio per accidens, quæ eidem naturæ accidat sine repugnantia ad affirmationem oppositam.

Secundò: Suppositum est prima substantia, cui omnia accidentia per se insunt, & quod per se operatur; neque enim Lentulitas est docta, sed Lentulus, neque Lentulitas operatur, sed Lentulus: distinguitur ergo suppositum, siue prima substantia à natura individua aliqua ratione, ut iam probauimus. Sed suppositum ut sic, scilicet ut distinguitur à natura, non est negatio; ergo ut distinguitur à natura non addit negationem. Consequentia est bona; id enim addit suppositum ad naturam, quo ab illa distinguitur. Minor propositio probatur, per hoc enim distinguitur suppositum à natura, quia suppositum est prima substantia, quæ maximè substantia est; & quia est id cui accidentia per se insunt, & quod per se operatur; sed hic modus entis quo suppositum distinguitur à natura, scilicet quod substat accidentibus, quod sit aptum operari, non est negatio: ergo prout suppositum à natura distinguitur non addit solam negationem, sed quid reale positivum, ratione cuius non solum est prima substantia, sed maximè substantia, sustentaculum accidentium, & operationis principium.

Tertiò: Negatio realis, sicut & privatio postulat definitum subiectum; neque enim surditas est in aspectu, neque in auditu cæcitas: ergo istæ ipsæ negationes propriæ suppositi, quæ non sunt propriæ naturæ, indicant in re ipsa suppositum esse à natura distinctum.

Respondet Ioannes Scotus duo esse genera realium negationum, alterum earum cum quibus est repugnantia ad affirmationem, ut quod homo non sit equus; est enim repugnantia ut sit equus. Alterum sine repugnantia, ut quod Petrus non sit albus; nam etsi non sit albus, nil repugnat quin albus sit. Illas negationes ait postulare sibi definitum subiectum: istas minimè, quia vagæ sunt, & possunt separari. Sed tamen responsio non facit satis: quia negationes hæc ad Philosophiam non pertinent; sunt enim negationes per accidens; Petrus enim ex se nec est albus, neque non albus; est autem ex se suppositum: ergo unitas suppositi non est negatio per accidens, quæ eidem naturæ accidat sine repugnantia affirmationis; sed in numero illarum negationum est, quæ cum repugnantia oppositi sunt coniunctæ.

A Quòd si pro Scoto adhuc respondeas ipsum nomen suppositi significare negationem illam separabilem à natura; & ita fieri negationem propriam supposito, quæ naturæ non est propria. Hoc quoque erroris convincitur; quia suppositum non est nomen negationis, ut cæcum, aut obscurum, sed est nomen substantiæ: suppositum enim pro prima substantia accipimus, scilicet pro re ipsa primò subsistente, à qua ista negatio est separabilis; ergo hæc negatio nulli rei est propria, si res illa subsistens quam vocamus suppositum, & natura nihilo differunt; quod est palmarium argumentum.

B Quartò probatur idem clarissimè. Nam in Petro necesse est suppositum, & naturam distingui re ipsa, siquidem Petrus habet naturam, & operatur, ut antea ostendimus; non ergo distinguuntur sola negatione reali. Probatur consequentia, quia nulla negatio realis potest actu inesse Petro, & non inesse humanitati Petri, nisi Petrus, & humanitas Petri vllatenus re ipsa distinguantur: quòd si eadem negationes quæ insunt supposito, insunt naturæ, non distinguitur per illas suppositum à natura. Et confirmatur, quia si suppositum addit naturæ suæ solas negationes, scilicet quòd non pendeat, neque pendere possit ab alio; his negationibus additis ipsa natura est suppositum; ergo ex negationes non possunt re ipsa actu inesse Petro, & non inesse humanitati Petri existenti in natura: ergo Petrus existens sicuti est, nihil omninò differt à sua natura, quod est falsum; ergo non solis negationibus distinguuntur. Explicatur argumentum, nam ista humanitas Petri iam habet illas negationes quibus differt à supposito; quia in nullo alio supposito est; & tamen adhuc ista humanitas distinguitur ab isto homine, quia hæc humanitas non operatur, sed hic homo; ergo re aliqua positiua distinguuntur, & non solis negationibus. Explicatur adhuc magis ratione philosophica, duo enim non possunt distingui per id quod est commune utrique; in eo enim non distinguuntur, sed coniunguntur: natura autem Petri, verbi gratia, quæ in aliquo supposito non est, hoc habet commune cum ipso suo supposito scilicet Petro, quod non est in alio; ergo natura Petri non distinguitur à

D Petro

17.

Ad refutationem responsio.

Convincitur erroris.

Suppositum non est nomen negationis, sed substantiæ, à qua hæc negationes, scilicet quòd non pendent, neque pendere possunt ab alio, sunt separabiles.

18.

4. Probatio clarissima.

In Petro necesse est suppositum, & naturam distingui re ipsa, ac proinde non solis negationibus realibus, quæ utriusque insunt.

Confirmatur iuxta Scotum.

Ijs negationibus additis, ipsa natura est suppositum: unde insunt utriusque.

Declaratur 1. Humanitas Petri iam habet illas negationes, & tamen adhuc differt à Petro.

Declaratur 2. ratione philosophica.

Natura Petri hoc habet commune cum Petro, quòd non est in alio.

Petro per hanc negationem, quod non sit in alio. Et hoc est argumentum planissimum.

19.
5. Probatio evidens in disciplina Peripat.

Cōplementū entis non est negatio, sed aliquid reale positivū, quod negationes consequuntur.

Cōfirmatur. Unitas incommunicabilis sequitur suppositum, & non naturam.

20.
Ex Trinitate Probatio. Supposita divina sunt res positivæ.

In æquivocis nihil est definitū, nihil certum, nihil quod credi possit.

Confirm. In persona divina sunt negationes quas Scotus ponit.

21.
Responsio. Confutatur 1. ut inaudita.

Confutatur 2. Res subsistentes in natura, quas dicimus tria supposita

Quintò, idem firmatur; quia suppositum creatum est ens completum, & absolutum, magis quàm natura quæ est in supposito; sed non complectitur ens per negationem; ergo per aliquid reale positivum necesse est compleatur; & illud cōplementum consequuntur reales negationes. Quod argumentum in peripatetica disciplina evidentissimum est. Et confirmatur, quia sicut unitas sequitur ens, ita & tale ens talis unitas; sed unitas incommunicabilis sequitur suppositum, & non naturam, ut liquet: ergo hæc sunt re ipsa aliquatenus distincta ante ipsas negationes: unde antea docuimus unitates reales nō distingui inter se, nisi consequantur res distinctas.

At verò à mysterijs fidei petuntur efficaciora argumenta. Primum, quia supposita divina sunt res positivæ, non negationes; ergo suppositum humanum non est negatio. Probatur consequentia; nam res vera, & negatio non possunt concipi conceptu communi etiam analogo: est ergo nomen hoc æquivocum, quod duobus cōceptibus significat suppositum divinum, & humanum, siquidē illud est positivum, hoc negativum, ut aiunt; ergo cum loquimur de supposito, æquivocè loquimur; in æquivocis autem nihil est definitum, nihil certum, nihil quod credi possit; quia non constat ratio nominis; ergo confitendum est, suppositum quoque creatum esse quid positivum, ut suppositum ipsum commune sub aliqua certa ratione possimus definire, & de illo philosophari. Nam quæ omninò sunt æquivoca, non definiuntur; neque tractantur. Et confirmatur, quia in persona divina sunt istæ negationes, quas Ioann. Scotus ponit; & tamen non ea est personæ ratio, sed realis proprietas; ergo neque in nobis negatio est proprietas personæ, siue suppositi.

Possent quis respondere pro Scoto, nomen suppositum etiam divinis attributum, significare negationes. Imprimis hoc est falsum, & inauditum; significatio autem nominis nota est omnibus. Præterea, ut non faciamus quæstionem de nomine, certum est res ipsas subsistentes in natura, quas dicimus tria supposita divina, non distingui à natura solis

A negationibus; sed proprietatibus relativiis. Itaque suppositum divinum absq; dubio addit naturæ proprietatem, & nō solam negationem; ergo ut abstrahatur communis aliqua ratio suppositis divinis, & creatis, quæ sit apta definiri, & disputando tractari; necesse est quod suppositum creatum non solam negationem, sed rem quampiam positivam addat naturæ; quia aliàs nomen suppositum esset æquivocum, quod in Deo significat proprietates, in nobis verò negationes.

Præterea Catholicè credimus, quod est ab Ecclesia sancitum, Filiū Dei assumpsisse humanitatem, & nō assumpsisse suppositum; ergo alia res est suppositum, quod non est assumptum, & res alia humanitas, quæ assumpta est, ut contra Durandum monstravimus. Et efficacius adhuc comprobatur; nam si suppositum non potest assumi à divina persona, natura autem potest; profectò res distinctæ sunt, altera capax divinæ subsistentiæ, altera minimè. Quod si utrumque potest assumi; ergo in hoc non distinguuntur. Quid ergo factum est, ut alterum fuerit assumptum scilicet natura, alterum non fuerit assumptum, scilicet suppositum? Certè nihil video. Et quia quæstio est in fide admodum periculosa, explanemus argumentum. Nam si mea natura potest assumi, & ego non possum assumi, hoc non prohibet sola negatio; remoueretur enim illa negatio, si ego quiescens suppositum assumerem: sicut in ipsa natura assumpta à Verbo sublata est illa negatio, quod non sit in alio; est enim in alio, scilicet in divino supposito: illa enim negatio quod non sit in alio, necessariò est tollenda per assumptionem, qua sit in alio, siue in alio collocatur; sicut negatio quod aer est obscurus, adveniente luce remouetur: negatio ergo sola non prohibet, quia suppositum assumatur, cum possit assumi natura; sed est aliquid positivum in supposito, quo repugnat assumi. Quod si utrumque potest assumi; cogita humanitatem hanc meam assumi, & non assumi personam: certè si quicquid entis ego habeo assumatur, nulla omninò entitate relicta; ego certè ero is qui sum, nihil enim mei in me ipso desiderabo; & ego ero Deus, sola mea humanitate assumpta. Quod consequens est hæreticum; aliàs homo ille

divina, distinguuntur à natura proprietatibus relativiis.

22.
Ex Incarn. 8. probatio. ut n. 9.

Proponitur efficacius.

Natura creata est capax divinæ subsistentiæ, suppositum incapax.

Explanatur efficacia probationis.

Assumptione sola negatio non prohibet. 1. Exemplum naturæ assuptæ, remota negatione, quod nō sit in alio.

2. Exemplum aeris illuminati, sublata negatione quod sit obscurus.

Ex Scoti sent. sequitur, sola mea humanitate assupta, quod ego ero is qui sum, & ego ero Deus.

Hoc consequens esse hæreticum ostenditur.

sup ob ito 2
Hoc indicat
in Christo fuisse
se humanam
personam.
23.
Scoti assertum
Quod non solum
natura, sed
suppositum
possit assumi.
Improbatur
ut a dicta sua
sent. dissidens.

Confirm.
Sequitur quod
humanitas
Christi sit sup
positum, quod
est hereticum.
24.
Ex his
9. Probatio.
Natura hu
mana prius co
dita est ordine
natura, quam
assumpta.
Quod vero
non fuerit sup
positum, iuxta
fidem Catholi
ca confitendum.

At in Scoti
sententia, or
dine natura
humanitas
prius fuit sup
positum, qua
assumpta.
Ostenditur.

ille qui gignendus erat a Virgine, non assumpta humanitate, idemmet nulla entitate sui adempta fuit de Spiritu Sancto conceptus; & illum hominem adoramus, quod est haereticum; sicut me adorarent Angeli assumptum, ut declaravi: & hic loquendi modus, quod ego possum esse Deus sola humanitate assumpta, indicat plane humanitatem ipsam esse personam, & in Christo fuisse humanam personam, siquidem non esset sola humanitas assumpta, sed homo. Necessarium igitur omnino est confiteri aliquam entitatem meam, qua non assumeretur, assumpta sola humanitate; & ita accidisse in Verbi Incarnatione.

Illud vero a Ioanne Scoto per oscitantiam dictum est, quod non solum natura, sed suppositum possit assumi. Hoc enim dissidet ab eius sententia evidentissimè: nam cum suppositum nihil addat naturae, nisi negationem illam quod non sit in alio; per ipsam assumptionem qua suppositum in alio esset, desineret esse suppositum; ergo suppositum non esset assumptum. Et confirmatur, quia suppositum assumptum non esset in alio; & adhuc esset suppositum, ut Scotus vult: ergo etsi humanitas Christi sit in alio, erit suppositum. Probatur consequentia, quia humanitas hoc solo distinguitur a supposito ex placitis Scoti, quia est in alio. Consequens autem est haereticum, quod humanitas Christi sit suppositum.

Aliud argumentum ex his conficitur; quoniam natura humana prius condita est ordine naturae, quam assumpta; illa autem prioritas naturae satis est, ut quaedam affirmantur verò, quaedam falsò; verbi gratia, quod humanitas illa ordine naturae fuerit prius condita, verum est; assumpsit enim creatam naturam: quod verò non fuerit suppositum, etiam verum est, & iuxta fidem Catholicam confitendum. Contra probatur, quod iuxta opinionem Ioannis Scoti ordine naturae illa humanitas prius fuerit suppositum humanum, quam assumpta: nam humanitas in illa antecedentia naturae ante unionem Verbi non fuit in alio supposito; sed hoc quod est, non esse in alio, facit esse suppositum, ut Scotus vult, quia est negatio, qua suppositum differt a natura

A individua; ergo ordine naturae illa humanitas fuit suppositum prius quam assumeretur a Verbo. Considero autem humanitatem illam nudam absque omni colligatione cum supposito divino, quae ut sic absque dubio non erat in alieno supposito; ergo erat suppositum. Quod argumentum clarius est, si dicas illam humanitatem ordine naturae factam existentem; existerat enim, & non in alieno; ergo erat suppositum.

Quod si dicas humanitatem non esse conditam existentem ante assumptionem, & ideo non fuisse suppositum, Eodem argumento rem conficimus; consequens enim est, ut existentia pertineat ad rationem formalem suppositi; ut aliqui opinati sunt magis verosimiliter; non ergo negatio facit suppositum, sed existentia addita naturae, quam tamen opinionem refellemus postea.

Hæc autem maximè confirmantur sententiâ illâ Innocentij, Verbum consumpsisse personam hominis: non enim potest dici consumpsisse personam, quia amoverit negationem; negatio enim amovetur affirmatione: quare ex sententia Scoti potius additum est suppositum naturae, quam aliquid è natura consumptum, aut imminutum, ut Innocentius Primus significat, cum ait personam consumptam. Iam verò quod Theologi vno ore prædicant, Verbum substituisse suum suppositum vice humani suppositi, apertissimè indicat aliquid reale detractum humanitati illi, & impeditum, ut aiunt, quod fuerit supplendum, & compensandum divino supposito; negatio autem cum remouetur, nihil remouetur, imò aliquid ponitur; nulla ergo compensatio, aut supplementum necessarium erat.

Adhuc idem probatur: nam Verbum divinum est verè, & propriè suppositum humanitatis, non proprium, sed alienum; maximè tamen propriè, verè, & formalitèr suppositum subsistens in humana natura; aliàs non esset homo: ideo autem dicitur suppositum humanitatis, quia habet humanitatem, & humanitas est in illo: ergo hic modus habendi naturam est intrinseca ratio suppositi; licet non

Proponitur
clarius.
25.
Obiectio.
Retorquetur.

26.
Confirm. 1.
ex sent. illa
Innocent. I.
sc. Verbū con
sumpsisse per
sonam homi
nis.
In Scoti
sent. potius ad
ditum est sup
positum natu
ra, quā aliquid
è natura con
sumptum, aut
imminutum.
Confirm. 2.
ex proloquio
Theologorū,
sc. Verbū sub
stituisse, &c.
Negatio cum
remouetur, al
quid ponitur:
& nil remoue
tur, cuius vice
aliud substitu
endum sit.

27.
10. Probatio.
Verbū dicitur
propriè suppo
sitū humanita
tis, quia habet
humanitatem, &
humanitas est
in illo.
Vnde hic mo
dus habendi na
turam est intrin
seca ratio sup
positi.

seca ratio suppositi, licet non completa.

Hoc modo Petrus est suppositum.

At natura Petri non habet se.

Si hic modus entis non est in supposito alius ab humanitate distinctus, ipsa humanitas est homo, &c.

28.

Pro Scoti sent. ab errore vindicanda 1. interpret.

Fortè tenet per negationes suppositum formaliter constitui, & distingui.

At non negat inter suppositum, & naturam aliquid rei mediū, in supposito aliās, non in natura contentum.

Interpretatio confutatur ex Scoti docēte nihil reale non fuisse assumptum.

2. Interpret.

Refutatur 1. ex doctrina

tota, & completa ratio, ut postea docebimus; ergo Petrus per hoc idem est suppositum, quia habet naturam. Hoc enim solum est discrimen, quod Verbum habet humanitatem alienam, Petrus suam: sed natura Petri non habet se; ergo in re ipsa est aliqua distinctio, quapropter Petrus naturam habet, natura non se habet: aliās si habere humanitatem non indicat in supposito modum alium entis ab humanitate distinctum; ipsa humanitas in Christo est homo, & ipsa humanitas operatur, & ipsa humanitas est Deus, & ipse homo est assumptus: quæ omnia sunt paradoxa Theologis, & omnium sensu refutata. Et illud est consequens contra definitionem Ecclesiæ, ut sit ipsa quoque humanitas, cui nihil deest hominis, humanum suppositum, scilicet completa substantia in suo genere. Quæ consequentia in substantia composita, & materiali firmissima est.

Hæc ergo opinio meritò repudiatur à Theologis. De qua ut dicam quid sentiam, vellem prius Ioannem Scotum ab hoc errore vindicare: fortè enim philosophica quadam consideratione existimat, suppositum constitui per negationes illas, & per easdem distingui à natura; idem enim distinguit ab alijs, quod constituit vnumquodque. Quod assertum ab omni periculo errandi in rebus fidei liberum est, dummodò confiteamur aliquid rei contineri in supposito, quod non contineatur in natura; etsi illud existimet non pertinere ad constitutionem formalem suppositi, sed esse inter suppositum, & naturam medium. Patres enim nihil decernunt de his subtilioribus questionibus. Satis ergo erit viro Catholico aliquid rei agnoscere additum naturæ, quod in humanitate Christi impeditum fuerit, & compensatum personali subsistentia diuina. Sed contra hunc commentarium opinionis Scoti, occurrit illud argumentum ipsius Scoti affirmantis, nihil reale non fuisse assumptum; totum ergo ens solis negationibus reiectis in Verbo existit, quod falsum est, & necessariò improbandum. Alij declarant mentem Scoti, quòd loquatur de negationibus quasi priuatiuis, quæ postulant subiectum adæquatum. Sed hoc quoque præsidium Scotus sibi diruit,

A qui has negationes suppositi ait esse separabiles, & vagas, ut arguendo retulimus; negationes autem separabiles non sunt priuatiuæ, ut iam disputauimus. Præterea, si illæ negationes consequuntur rem additam naturæ, hoc ipsum additum quicquid rei sit, ait Scotus fuisse assumptum, solis exclusis negationibus.

B Ergo licet quidè per nos alijs quibus visum fuerit explicare Scotum, omninò tamen confitendum est, suppositum humanum, & naturam non differre re ipsa solis negationibus. Cui sententiæ contraite, valdè periculosum in fide esse existimamus, & parùm abesse ab errore. Nam cum definitum sit in Synodo Ephesina, & refertur in Calcedonensi actione 1. Verbum assumptisse naturam, non suppositum; ea fides quòd in Christo Domino sit natura humana sine supposito proprio, non rectè declaratur sine distinctione aliqua rei, quæ est natura, & rei quæ est suppositum: nec enim res eadem distinguitur à se ipsa sola negatione. Quàm sit verò ea distinctio necessaria, probatum est, & manifestè conuincitur.

C Verùm ad finem disputationis occurrit modus tuendi opinionem Durandi, & Ioann. Scoti. Quidam enim opinantur existentiam non distingui re ipsa à natura; & tamen alia est ratio formalis existentia, & alia naturæ: & existentia accidit naturæ, quæ non est perpetua: ergò eodem modo natura, & suppositum distinguuntur rationibus formalibus, ut vult Durandus, ita tamen ut suppositum physica actione adueniat naturæ, & possit impediri, sicut de existentia dicendum est. Et ad sententiā Scoti hoc idem accommodando, dicendū erit, suppositum præter id absolutum quod addit naturæ secundum rationem formalem addere etiam negationes.

D Respondendum his est primùm; fortè illam opinionem quæ non distinguit existentiam à natura creata re ipsa, sed sola ratione formali, non esse verosimilem, de qua postea disputabimus. Sed etsi illam probabilem esse permitamus, non idem sentiendum est de natura, & supposito. Nam essentia creata antequam producat est nihil, & producta est verum ens, & ita dicitur existens: differunt ergo natura non existens, & existens,

Scoti, de qua n. 16.

Refutatur 2. ut 1. interpret.

29.

Sent. tenēda: Suppositum humanum, & natura non differunt re ipsa solis negationibus.

Opposita iudicatur periculosa in fide, & parùm abesse ab errore.

Definitio Synod. Eph. Syn. Calced. sc. Verbum assumptisse naturam, non suppositum.

30. Altera interpret. opinionum Durandi, & Scoti.

Opinio ponens non distingui existentiam re ipsa à natura, &c.

Aptatur 1. Sententiæ Durandi.

Aptatur 2. Sententiæ Scoti.

31. Hæc interpret. refutatur 1.

Refutatur 2.

1. Ratio diuersa

Differunt natura non existens, & existens,

vt nihil, & ens:
At natura, & suppositum simul existunt.
2. Ratio diuersa, ex n. 22.

existens, vt nihil, & ens. At verò non ita differunt natura, & suppositum creatum, cum vtrūq; simul existat; ergo necesse est vt aliquo positivo distinguantur. Præterea in Verbo confitemur naturam humanam existentem, & suppositum humanum non existens, quod tamen potuit existere; & illud si existeret, non esset natura, sed suppositum. Est ergo necessarium inter has duas res etiam actu existentes discrimen aliquod reale agnoscere, vt commonstratum est. Argumenta autem illorum Doctorum quibus probat suppositum creatum nihil addere naturæ quod sit re ipsa distinctum, post nonnulla quæ sunt aliquibus capitulis tractanda, refutabimus.

Confirmatio.

3. 2. Cōtra quosdā, Verosimile est distinctionem inter naturam materialem, & suppositum, Aristotele agnouisse ex parte.

Quòd suppositum distinguatur à natura materiali, ex parte videtur agnouisse Philosophus; ex parte (inquam) quatenus suppositum subsistit, & natura quæ est in supposito non subsistit. Hac enim ratione naturali distingui suppositum à natura commonstrauimus. Arist. igitur lib. 1. Metaph. cap. 1. actiones attribuit singularibus, nomine autem singularium intelligit Calliam, aut Socratem, quæ sunt supposita. Et lib. 1. de anima, tex. 64. negat animam misereri, sed hominem, his verbis: *Dicere autem irasci animam simile est, ac si quis dicat, eam texere, aut edificare. Melius enim fortasse est non dicere, animam misereri, aut addiscere, aut cogitare; sed hominem animâ.* Quibus in verbis Aristot. negat animæ proprias actiones; quia non est completa substantia; ergo verosimile est hanc distinctionem inter naturam, & suppositum quod habet naturam, Philosophum attigisse. Et 7. Metaph. cap. 6. in his, quæ habent materiam affirmat non esse idem, quod quid est, & cuius est. Nā quod quid est, est natura, & quidditas; & cuius est, est suppositum habens naturam. Quidam interpretantur sinistrè Philosophum, quòd his verbis distinguerit singularia ab vniuersali natura; quasi vniuersalis natura dicatur quod quid est, & singulare cuius est. Sed nos potius debemus verba Philosophi in hunc sensum inducere, vt distinctionem suppositi, & naturæ materialis agnouerit, quod mysterijs fidei est consentaneum. Præterea Commentarius ille alienus est à

1. locus.
2. locus.
3. locus.
affirmans in his quæ habet materiam non esse idem quod quid est, & cuius est.
Sinistra interpretatio
Soar. in Met. d. 34. sect. 3.

Refutatur 1.
Refutatur 2.

A mente Aristot. Nam in substantijs, quæ sunt materiâ concretæ, discernit quidditatem, & id cuius est quidditas; & hæc ait non esse distincta in substantijs primis, hoc est nobilissimis, quæ scilicet à materia sunt separata, vt interpretatur S. Thom. Substantias enim materiales opponit primis, hoc est spiritualibus substantijs: in his spiritualibus ait non distingui quod quid est, & cuius est; de qua sententia postea disputabimus. In substantijs verò materialibus ait hæc distingui. Denique cap. de substantia, supposita materialia vocat primas maximè; substantias, non quia nobilissima sint, sed quia substant accidentibus. Cum ergò perspicuum sit in re philosophica hanc humanitatē non substare maximè, & præcipuè accidentibus, sed hunc hominem; indicium est non spernendum, quòd Philosophus nomine singularium non naturas indiuiduas, sed supposita intellexerit, planè discernens supposita ab indiuiduis naturis. Nam & nos, quas Aristoteles dixit primas substantias, proprio nomine dicimus supposita; negamusquè indiuiduas naturas esse primas substantias ab Aristotele definitas, vt postea docebimus.

C Hanc autem sententiam, quæ Catholicis indubia tenenda est, confirmant Patres, S. Augustinus 15. de Trinit. cap. 17. S. Anselmus Monolog. cap. 15. & 26. S. Bernard. Serm. 80. in Cantica. Leo Papa epistola 93. & alij, qui hoc Deitati ob simplicitatis excellentiam tribuunt, vt non sint distincta attributa ab eo, qui habet attributa, vt in lib. 1. disputatum est. Quod idem docet S. Thomas 1. p. q. 3. art. 3. & 4. Est etiam sententia ista cum fidei dogmat. coniuncta, vt nō possit citra hæresim negari distinctio aliqua saltē rationis formalis inter suppositum, & naturā. Quapropter Vigilus Papa lib. 2. contra Eutichetem, & S. Ioannes Damasc. lib. 3. fidei Orthodoxæ cap. 3. docet, hæreticos ignorantes distinctionem suppositi, & naturæ, in errores extremos incidisse; quosdam negantes personas plures diuinas, cum natura sit vna; alios ponentes naturas plures, eò quòd personæ sint plures. Sed tamen si naturam à personis cogitatione distinguamus, iam poterimus cogitare vnā naturam, & personas plures, quod sine distinctione sup-

Philosophus in substantijs primis, hoc est spiritualibus, ait non distinguere quod quid est, & cuius est.

Refutatur 3. Supposita materialia vocat primas substantias, maximè substantias.

33. Pro tradita distinctione S. August. S. Anselm. S. Bernard. Leo Papa.

S. Thom. Illius distinctionis ignorantio fuit causa hæresum, Vigil. Papa, S. Damasc.

Ex ea ignorantione hæresis Sabelliana. Item Ariana. Sine distinctione nō poterimus cogitare vnā naturam, & personas plures.

positi, siue personæ, & naturæ, neque fingi potest cogitando: si enim suppositum, & natura idem omninò est, & nulla ratione distinguuntur, vel est vnum suppositum, quia natura est vna; vel tres naturæ, quia supposita sunt tria. Illa est hæresis Sabelliana, ista Ariana. Et eandem causam hæresum obseruat Eusebius lib. 10. Ecclesiasticæ Historiæ, cap. 29. Et S. Epiph. 7. Synod. actione 6. & S. Anastasius lib. 1. de rectis fid. dogm. egregiè disputat, personam, siue suppositum non esse naturam subsistentem, quia supposita tria diuina essent tres naturæ, & Dij tres.

Euseb.
Epiph.
S. Anast.

34.

Bellarmino
pro eadem distinctione commemorat
S. Basilium,
Nyssen.
Damasc.
S. Cyrillum.
Eam docent
Caiet.
Ferrari.
Argent.

Ægid.

Alens.

S. Bonau.
Alb. Magn.
Richard.
Alfiod.

Denique Bellarm. lib. 2. de Christo, cap. 4. commemorat S. Basilium, S. Gregor. Nyssenum, S. Ioann. Damasc. & S. Cyrillum asserentes, suppositum scilicet creatum addere aliquid naturæ; quæ est Theologorum explicatio sententia, quam tradidit Thom. Caietan. post Doctorem Sæctum 3. p. Et cum Caiet. sentit Francis. Ferrar. lib. 4. contra gent. cap. 43. Sed olim hoc idem docuerat Thom. Argent. in 3. d. 6. q. 1. art. 1. vbi testatur etiam auctorem opinionis Ægidium Romanum, quæ Doctorem consensu frequentissima iam est. Non minùs perspicuè firmant eandem sententiam Alexand. Alens. 3. p. q. 4. memb. 6. & q. 6. memb. 4. S. Bonauent. in 3. d. 5. art. 2. q. 2. & 3. Albert. Magn. d. 3. art. 3. Richard. distinct. 6. art. 1. Alfiodor. 3. lib. suæ Summæ, tractat. 1. q. 8. qui docent proprietatem suppositi non esse intrinsecam entitatè naturæ; est ergo entitas addita naturæ, qua necesse est suppositum à natura re ipsa distingui.

CAPVT XVII.

Varia sententia refelluntur de ea re quam addit suppositum natura.

QVoniam suppositum est habens naturam, necesse est vt naturæ quam habet, addat aliquid, quo ab illa distinguatur, tanquam includens ab incluso: in quo omnes concordant quotquot re ipsa distinguunt suppositum creatum à natura. Sed quid illud sit quod additur, discordant plerique, ita vt opus fuerit integro capite opiniones dispares confutare.

I.

A Prima opinio est asserentium, quòd suppositum addat naturæ materiam signatam cum dispositionibus accidentarijs. S. Basilius in Epistola ad Gregorium de differentia naturæ, & hypostasis, discernit naturam ab hypostasi, hoc est, à supposito, quia hypostasis habet differentias singulares, quas non habet natura. Et idem docet S. Ioann. Damasc. lib. 3. fidei orthodox. cap. 4. & 6. At verò S. Thomas clariùs hoc idem tradere videtur 1. p. q. 3. art. 3. docens suppositum materiale distingui à natura, quia continet materiam signatam cum accidentibus. Et quæst. 8. de potent. art. 3. ad 6. ait hypostases creatas distingui per essentiam, proprietates verò consequentes essentiam, indicare distinctionem.

B Hæc tamen opinio non est verosimilis, & euidenter refellitur; suppositum enim est ens per se vnum, quod non includit accidentia. Quapropter sicut excludimus accidentia ab individua natura, ita etiam reijcienda sunt à supposito naturæ, quod est ens per se completum. Accidentia etiam adueniunt supposito; quare necesse est vt suppositum antecedit accidentia iam constitutum, & completum. Deniq; materia signata, & accidentia pertinent ad indiuiduationem naturæ; nos verò ultra naturam indiuiduam inquirimus suppositum quid addat ipsi naturæ. Patribus verò illud fortè studio fuit, vt saltè ostenderent naturam comunem non includere accidentia, quibus singularia ornantur; vt aliquo modo indicaret posse in natura vna inueniri plura supposita; quia cum hæreticis Philosophiæ rudibus disputabant: aut certè proprietates hypostaticas suppositis attribuunt, & illas vocant differentias singulares, non accidentia, aut dispositiones accidentarias. Et ita verissimè docent, hypostaticam, quam natura non continet. Præterea, quia suppositum substans accidentibus; natura autem materialis non substans illis, vt probatum est, hoc quoque sensu suppositum distinguitur à natura per accidentia quæ habet, vt admonuimus antea; sed non ita, vt accidentia contineantur in conceptu suppositi, quod est ens per se vnum antecedens accidentia. S. Thom. explicabimus de substantia Angelorum disputantes; est enim locus ille difficilis: constat tamen

2.
1. Sentent.
addi materiã
signatam cum
dispositionib.
accidentarijs.
Pro ea cit.
S. Basil.

Damasc.

S. Thomæ

1. locus.

2. locus.

3.

Refellitur 1.
euidenter.
Suppositum
est ens per se
vnum,
vide cap. 5. n. 4.

Refellitur 2.
Accidentia ad-
ueniunt suppo-
sito constitu-
to.
Refellitur 3.

Ad Patres
1. interpreta-
tio,

2. Interpret.

3. Interpret.
ex cap. 7. n.

Ad D. Tho.
infra ca 7. n. 4.
& 5.

Doctorem

reflexio dicitur
dilatatio
reflexio in ali
de boue bi v

In Christo
sunt accidentia,
non tamen hu
manum sup
positum.

4.
Dicitur sent.
1. explicatio.

2. explic.

3. explic.

Heru.

1. & 2. expli
cationis de po
tentia passiva,
& affectione
qua natura af
ficatur acciden
tibus

1. Confutatio

2. Confutatio.

3. Confutatio.

Responsio.

Refutatur.

6.
Explicatio
nis de ordine
ad accidentia.
Quoad predi
camentalem,
1. Confutatio.

2. Confutatio.

Responsio
de transcend.

Doctorem sanctum non dixisse, suppositum constitui per accidentia, quod certe incredibile est. Hoc autem argumento ducto ab Incarnatione Verbi, certissime finitur. Nam in Christo sunt accidentia tam a natiuitate insita, quam alia vaga, quae possunt separari; & non est in Christo humanum suppositum; ergo accidentia non constituunt rationem formalem suppositi.

Sed potest isthaec opinio tribus modis variari, vt dicamus suppositum addere naturae potentiam passiuam accidentium: aut affectionem quandam, qua natura vt affecta accidentibus sit suppositum; aut saltem in ordine ad accidentia, vt existimauit Heruæus quodlib. 3.

Hæc opinio sic elucidata aliquid veritatis indagat, quod non attingit. Competum enim est, suppositum esse subiectum accidentium, quod non est natura, quæ propriè loquendo non substât: sed vnde hoc conueniat supposito, non aperitur. Præterea quid sit illud, quod suppositum affert, quo à natura discernitur per se primò, non norunt. Neque enim hoc additum est passiva potentia, vt capite sequenti commonstrabimus. Neque est affectum esse accidentibus; nam affectum esse accidentibus, est effectus formalis ipsorum accidentium, vt ostendimus disputantes de causalitate formæ. Et hæc item inueniuntur in humanitate Christi, in qua non est suppositum humanum; ergo hæc non pertinent ad rationem formalem suppositi. Sed posset quis dicere, diuinum suppositum attulisse humanitati hanc potentiam siue affectionem, qua accidentibus copulatur; & ita esse proprium hoc suppositi. Verum etsi hæc non nisi in supposito sint, non tamen hæc ipsa constituunt rationem formalem suppositi, vt ostendimus.

Quod verò suppositum constituatur per solum ordinem ad accidentia, est impossibile. Nam si per ordinem realem, qui sit relatio predicamenti, erit suppositum relatum, quod est paradoxum, & impossibile; relatio enim nõ facit naturam capace accidentium, cum ipsa sit accidens: neque potest includi in conceptu entis per se, quod est suppositum. Quod si dicas, esse relationem transcendentem (quod genus relationum lib. 3. improbauimus) recidis in

A sententiam damnatam capite antecedenti, non distinguens naturam à supposito reali distinctione; quia hæc relationes transcendentés ideò dicuntur non esse accidentia, quia non sunt distinctæ ab ipsa substantia; suppositum autem, & natura sunt re ipsa distincta. Et euidentissimè refellitur ista opinio; nam si natura ante suppositum non est capax accidentium, adhuc non habet relationem istam transcendentem ad accidentia; ergo aliquid reale illi additur, quo sit capax accidentium; & ad illud additum consequitur relatio transcendens: quod necesse est fuisse additum à Verbo diuino per assumptionem humanitatis; aliàs suppositum esset humanum antecedens assumptionem. Itaque illa humanitas ante assumptionem ordine quodam naturæ non fuit capax accidentium, neque habuit ordinem istum transcendentem ad accidentia, aliàs esset suppositum vt isti volunt; ergo per assumptionem aliquid acquisiuit, vt fieret capax accidentium, & referretur ad illa.

Si tamen intelligas suppositum addere affectionem, hoc est modum realem, quo natura affecta est capax accidentium. Hoc quidem probabile est, vt dicemus; & absque dubio quicquid sit illud additum; suppositum acquirit per illud quod addit, hanc affectionem siue modum, vt propriè substet accidentibus. Nihilominus ordo iste ad accidentia posterior est in supposito, & ille prior, quo cum existentia comparatur; quia existentia suppositi antecedit accidentia, & est actus proprius suppositi, vt docebimus. Et hoc fortè indicat Ioannes Capreol. in 3. d. 5. q. 3. art. 3. dum docet suppositum in obliquo continere existentiam, quia scilicet existentia est actus proprius suppositi, licet non sit ipsa ratio suppositi, vt statim dicemus: intelligitur tamen suppositum cum ordine ad existentiam, quia est id quod est; & propter hunc ordinem dicitur continere existentiam in obliquo.

Est ergo seounda opinio non paucis Doctoribus approbata, quod suppositum addat naturæ solam existentiam. Hanc opinionem complectitur Barth. Medina vir literatissimus, quem habui quondam magistrum. 3. p. quæst. 4. ar. 2. concl. 2. & in responsione ad argumeta Capreoli, 4. concl. ad 1. Et Auctor concordantiarum S. Tho. dub. 114. & Hispani in 1. d. 4. q. 2. ar. 3. & Siluest. in conflat. 1. p. q. 29.

Refutatur 1.
ex lib. 3. cap. 1.
P. 1. n. 7.
Secundò ex
cap. anteced.

Refutatur 3.
euidenter.

Naturæ aliquid reale additur quo sit capax accidentium, ad quod relatio transcendens (si qua est) consequitur.

Illud reale additum est à Verbo assumptæ humanitatem.

2. Explicatio
nis intellectus
probabilis de
affectione, id
est, modo reali,
quo suppositum
propriè substet
accidentibus.

Refutatur.
Ordo ad accidentia posterior
est in supposito
ordine ad
existentiam.

Hæc est actus
proprius sup
positi.

Explicatur
Capreolus,
dicens suppositum
in obliquo
continere existentiam,
propter ordinem ad
illam.

2. Sententia,
addi solam existentiam.

Medina
Auctoris mag.
Auct. Cõcord.
Hispanens.
Siluest.

Palud. Pro ea cit. S. Thom. Ad hunc commentarius. Hee Sct. vt no verosimilis. Improbatur 1. exemplo diuinorum suppositorum, qua etsi habeant relatiuas existetias, constituuntur per relationes. Improbatur 2. speciatim exemplo Verbi diuini. Improbatur 3. in opinione, qua no distinguit natura ab existentia, ne incidat in haeresim Nestorianam. Itē in opin. S. Thomae, quē distinguit, Improbatur 1. Cōpleta substantia, seu suppositū sicut est id quod est, ita est id quod aptum est esse id quod est, atque adeo antecedit ipsum esse, seu existentia. Etsi fingatur natura existēs

art. 1. Et Palud. in 3. d. i. q. 1. in eandem opinionem propendent. Patronum sibi asciscunt S. Thom. q. 9. de potent. art. 5. vbi ait personam significare naturam cū modo existendi per se. Quae verba facili commentario declarantur, neq; enim illum modum ponit in ipsa existentia, vt existentia cum illo modo sit ratio formalis personae; sed ponit modum quendam in natura, quo per se apta est existere, vt postea elucidabimus. Hae opinio manifestē confutatur, neque est verosimilis. Primum; quia diuina supposita etsi habeant relatiuas existentias, quod nos negamus; tamen non constituuntur per existentias, sed per ipsas relationes: ergo ratio propria suppositi non est existentia, sed aliud quid, quod appellamus hypostaticam proprietatem. Deinde Verbum assumpsit humanitatem ad suam personalitatē, qua est ipsa diuina proprietas, non existentia, sed relatio hypostatica; ergo etiā in supposito naturae creatae, ratio suppositi est proprietas hypostatica, & non ipsa existentia. Præterea ab hac opinione necesse est dissentire & eos qui naturam ab existentia non distinguunt, & eos qui distinguunt cum S. Thom. Nam qui naturam ab existentia nullo modo distinguunt re ipsa, confitentur humanitatem Christi existentem existentia humanā, qua existentia est ipsa humanitas producta, non esse suppositum, ne haeresim Nestorianam: ergo existentia humanitatis non est ratio formalis suppositi: cum illa humanitas existens non sit suppositum. Qui verò, vt equum est, distinguunt re ipsa naturam creatam ab existentia, coguntur adhuc vehementibus argumentis, ante vltimam existentiam constituere completam substantiā, quod est suppositum; suppositum enim est id, quod aptum est esse, natura autem ante suppositum non est apta esse vt id, quod est: sicut enim hae humanitas nō est hic homo, ita neque est id quod est; nam hic homo est id quod est: ergo id quod aptum est esse, nempe suppositum, antecedit ipsum esse, quod est existentia; ergo existentia non est ratio constituens suppositum. Quod etsi ponas existentias partiales, vt quaeq; pars habeat suam existentiam, adhuc est necesse distinguere suppositum à natura. Nam etsiingas naturam existentem ante suppo-

fitum, illa non existit vt id quod est; ergo existentia illa naturae non est ratio completa suppositi; sed adhuc necesse est addere aliquid constituens id quod est, quod est suppositum; & illud additum inquirimus. Repellitur adhuc ista opinio euidentiōri argumento. Petrus enim, verbi gratia, est suppositū humanitatis, vt liquet, constatque apud omnes; sed Petrus essentialiter est homo: ergo nihil continetur nomine Petri quod sit cōtingens; aliās illo addito contingenti Petrus nō esset essentialiter homo, sed contingenter, quod est falsum: ergo existentia qua rebus creatis contingit, est extra conceptum suppositi, quod est Petrus. Huic argumento quidā occurrunt allato exemplo, in quo sit eadem difficultas superanda; coniunctio enim animae, & corporis est contingens, & tamen ipsum coniunctum quod est homo, est essentialiter animal, non contingenter: humanitas etiam contingenter vnita est Verbo, & tamen coniunctum quod est Christus essentialiter est homo. Sic, aiunt, licet existentia coniungatur cum natura contingenter, tamen ipsum coniunctum; quod est Petrus verbi gratia, essentialiter est homo. Responsio tamen ista non satisfacit; nomina enim substantiarum materia constantium significant ipsum cōiunctum, & nomen Christus significat coniunctum Verbum cum humanitate; & hae significata sunt per se entia, in quorum conceptu coniunctio est intrinseca: at verò in cōceptu suppositi creati existentia est contingens; ergo non includitur in ipso conceptu suppositi coniunctio naturae cum existentia. Declaremus igitur argumentum; nam Petro accidit existere, cum sit ens creatum, quod potest non existere; ergo existentia non est ratio formalis Petri; ergo neque suppositi quod est Petrus. Et explicatur magis adhuc; conceptus enim Petri est inuariabilis, siue existat, siue non existat; non ergo est formaliter Petrus per existentiam, sed per aliquam aliam proprietatem suppositi. Quod argumentum etiam in ea opinione, quod existentia non distinguatur à rebus, firmissimum est: nam & hi Doctores ostendunt necesse esse essentias rerum non semper existere; quia dum sunt in suis causis, non existunt: sunt autem rerum essentiae

partiū existentis partialib; illa nō existit, vt id quod est. TO. non Improb. 2. euidentiōs. Cum suppositū, v. c. Petrus essentialiter sit homo, nihil cōtinetur hoc nomine contingens. Quorundam Responsio, assignans instantiam in vnione physica. Itē in vnione hypostatica. Refutatur. Nomine Petri significatur ipsū cōiunctū. Itē nomine Christi. Vnde in eorū conceptu coniunctio est intrinseca. In conceptu suppositi creati existentia est contingens. 11. Declaratur. Petro accidit existere. Declaratur magis. Cōceptus Petri est inuariabilis, siue existat, siue non. Hae improbatio firma est etiā in priore opinione relata n. 9.

essentia inuariabiles in conceptu proprio, quibus accidit existere. Cum ergo Petro accidat existere, & Petrus sit suppositum; necessario colligitur existentiam esse extra conceptum suppositi.

Sed videtur duabus vijs euasio aliqua aperiri: Prima est, vt dicamus Petrum non esse idem omnino cum supposito humanitatis; & ita Antichristus modo, qui non existit, est quidam homo, & essentialiter homo, sed non est suppositum, quia non existit. Hoc tamen responsum est apertissime falsum: suppositum enim humanitatis est id, quod habet humanitatem proprietate quadam constitutum, quae proprietate significatur nomine Petri, vel nomine proprio Antichristi, qd adhuc non est notum; ergo Antichristus etiam non existens est suppositum. Et confirmatur euidenti argumento; nam si Deus assumeret hunc hominem cum ista proprietate hypostatica, non assumeret solam naturam, sed etiam suppositum; ergo hic homo intelligitur proprio conceptu suppositum, siue existat, siue non existat.

Secunda euasio est, vt cogitemus existentiam in sua causa, & extra causam; & supposito non creato, quod est adhuc intra causam, attribuamus existentiam in causa: supposito autem creato existentiam actualem extra causam: & hac ratione videtur non improbari, quod existentia claudatur in conceptu suppositi; est enim nunc Antichristus suppositum cum sua existentia in potentia causa: & cum fuerit creatus, erit idem suppositum cum existentia extra causam.

Sed haec responsio quae apparet arguta, futilis est valde, & vana: nam quia existentia est actus ultimus rei cuiusque, quae formaliter existunt res omnes; non potest intelligi res coniuncta cum existentia, quin actu existat; sicut res coniuncta cum albedine actu est alba: ergo existentia illa in causa, si in ipso conceptu coniungatur cum natura, intelligitur necessario natura existens; sicut si cum corpore non creato coniungatur albedo, intelligitur corpus album, quod est ens per accidens. Et sicut corpore non creato impossibile est corpus esse album, ita impossibile est suppositum non creatum, esse existens: & tamen intelligitur ipsum suppositum coniunctum ex natura, & proprietate antequam creetur; ergo pro-

prietas ista non est existentia. Et confirmatur; quia cum illo supposito non creato non coniungitur existentia, sed quod possit existere. Non ergo existentia, sed potentia ad existentiam pertineret ad rationem formalem suppositi. Quae tamen potentia nihil est in re ipsa possibili: ergo neque illa constituit suppositum. Euincimus igitur, suppositum tam increatum, quam creatum, non constitui per existentiam.

Ioannes Capreolus in 3. d. 5. q. 3. art. 3, arbitratur, suppositum includere existentiam, non intrinsecè vt partem, sed importare illam quasi connotatum, vt aiunt dialectici, quia suppositum est id quod est, siue aptum est esse. Et eandem sententiam sequitur Iauell. 7. Metaph. q. 17. Et quidem si hos Auctores interpretemur, quasi nullum aliud discrimen posuerint inter naturam, & suppositum, nisi quod suppositum habeat ordinem ad existentiam, quem non habeat natura: merito arguuntur à Francisco Ferrariense, & Thom. Caiet. tum quia in ipsis rebus distinctis necesse est aliquid insitum intelligere quo distinguantur; neque contrarium vel etiam cogitando fingi potest, vt scilicet distinguantur res aliquae, per id solummodo, quia res aliae ad quas habent ordinem, sunt distinctae: sed neque ipse ordo, qui est relatio, potest distinguere, vt antea comprobauimus. Praeterea, si suppositum habet quendam ordinem ad existentiam, & natura ordinem alium; hoc ipsum comprobatur aliquam aliam distinctionem esse inter naturam, & suppositum; quia suppositum respicit existentiam vt quod, natura vero vt quo. Si autem solum suppositum habet ordinem ad existentiam, quem natura non habet; hoc ipsum habere ordinem, & non habere, indicat suppositum, & naturam re quapiam alia distingui; quia de re eadem non affirmamus, & negamus. Sed tamen si hos Auctores aliter interpretemur, vt per existentiam connotatam indicauerint modum entis diuersum in supposito materiali, & natura: vera est sententia, quae tamen ipsa inuolucra veritatis non detegit: vera, inquam, est, tum in eo quod indicat modum entis diuersum in supposito, & natura; tum in eo quod existentiam ponit extra suppositum; etsi in obliquo quasi extrinseca, & cum quodam ordine con-

tineatur;

Præclusionis confirmatio.

Cum supposito non creato coniungitur potentia dicitur ad existentiam, quae potentia nihil est in re possibili.

14. 3. Set, addi existentiam connotat, vt n. 7. Capreol.

Iauell.

1. Eius explicatio, de solo ordine ad existentiam.

Merito improbat a Ferrar. Caiet.

1. Ratio. Non dicuntur res distinctae propter solum ordinem ad res alias distinctas.

2. Ratio ex num. 6.

3. Ratio. In supposito ordo ad existentiam vt quod, in natura vt quo, vel in illo ordo aliquis, in hac nullus, indicat hanc re quapiam alia distingui.

2. Explicatio, de modo entis diuerso in supposito, & natura.

Approbat 1. vt vera in hoc. Itē in eo quod existentiam ponit extra suppositum.

12. Alia duar euasiones.

1. Euasio.

Præcluditur. Suppositum humanitatis est id quod habet humanitatem proprietate hypostatica constitutam, quae significatur nomine Petri, vel nomine proprio Antichristi.

Præclusionis confirmatio euidens.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

13. 2. Euasio.

Nō tamen vt declarā ratio nem formale suppositi.

15. 4. Sent. addi existētiā cū negationibus Scoti.

Ait humanitate, v. c. existē tē. eadē qua tū subiectū illarum negatio num.

Improbatur 1. vt suis aucto ribus dissona.

Improb. 2. vt Scotus cap. preced. & vt 2. sent. hic sc. vtrāq; illā opinionē deter ior.

16. 5. Sent. noua, addi existētiā cū modo reali, scil. vt natura existat separa tim.

1. Explicatio.

2. Explic.

3. Explic. addens modū istum esse ter minū existen tiæ, non essen tiæ.

Declaratur.

tineatur; suppositum enim est id, quod A potest esse; sed non declarat ipsam ra tionem formalem suppositi, qua habet istum modum entis, vt sit id quod est.

His subiecta est illorum opinio, qui existentia addunt negationes Ioannis Scoti; & eas aiunt complere rationem suppositi: negationes enim additas nu de nature, nō sufficere ad rationem suppositi, imō esse communes naturæ, & supposito, vt antea probauimus contra Scotum: sed negationes additas existi tiæ esse quasi priuationes, quæ habeant adæquatam subiectum, scilicet suppositum quod constituunt. Sed hoc impro mis est per incogitantiam dictum; cum enim hi Doctores ponant humanitatem in Christo existentem per existentiam creatam; quæ tamen non est suppositum; necesse est fateantur, humanitatem etiā existentem non esse adæquatam subie ctum illarum negationum, quæ consti tuunt suppositum; alias illa humanitas esset suppositū. Improbatur autem ista opinio iisdem argumentis, quibus com probauimus capite antecedente nega tiones Scoti non constituere suppositū; & ijs etiā rationibus quibus nunc osten dimus existentiam non includi in con ceptu suppositi. Vtriusq; enim argumen tis refellitur ista opinio, vtrāq; illā opi nione deterior.

Noua sententia est eorum, qui existi tiæ addunt modum realem constituen tem suppositum: modum autem realem additum illum esse, vt natura non solum existat, sed existat separatim, scilicet non in alio. Itaque non solum negatio nem addunt, qua non existit in alio, sed modum quendam realem, vnde habet natura vt non existat in alio; & hunc esse modum existendi separatim. Horum Doctorum quidam existimant rationem D formalem suppositi esse ipsam existen tiam addito isto modo reali. Alij verò non existentiam, sed solum modum exi stentiæ affirmant esse rationem formale suppositi. Et adhuc alij addunt, modum istum realem existentia, esse terminum realem ipsius existentia potius, quam essentia. Itaque modum istum realem quem ponunt vt proprietatem suppositi, aiunt esse terminum non essentia, sed existentia; quia eandem naturam exi stentem aiunt posse terminari, vel pro prio termino in suo supposito, vel ter

mino extrinseco in supposito alieno pu ta diuino, si natura assumatur: vnde col ligunt, quod terminus attribuendus sit non essentia præcisâ existentia, sed ipsi existentia, quæ per modum istum com pletur.

Hi omnes in hoc consentiunt, quod modus quidam realis additus existen tiæ, sit ratio formalis suppositi. Et in hoc ipso quo concordant iugenuè fal luntur. Ignari enim affirmant id quod vellent negare, existentiam includi in cōceptu proprio suppositi; quod multis argumētis planissimis improbatum est. Primæ ergo opinionis assertores hoc B clariùs asseuerant, dum existentiam si mul, & modum illius realem aiunt esse proprietatem suppositi; ergo ipsa exi stentia est ratio formalis suppositi. Neq; hoc euitat secunda sententia, quæ pro prietatem suppositi ait non esse existen tiam, sed modum existentia. Nam & modus existentia sine existentia perci pi nō potest; verbi gratia, separatim exi stere est propria ratio suppositi; hoc ip sum sine existentia suppositi intelligi nō potest: neque enim potest cogitari exi stens separatim, nisi cogitetur existens, nam & modus existentia consequitur C existentiam. Tertia quoq; sententia hoc ipsum manifestius enunciat, asserendo hunc modum realem, qui est propria ratio suppositi, esse terminum non na turæ, sed existentia; terminus enim exi stentiæ consequitur existentiam. Cum ergo ille modus dicatur terminare non naturam, sed existentiam; profectō non coniungitur cum natura ante existentia, sed cum natura existente, cuius existi tiæ est terminus; ergo suppositum ha bens existentiam terminatam, intrinse cè includit existentiam, quod falsum esse cōprobauimus. Errant etiā sic opi nantes in eo quod aiunt naturam non terminari, sed existentiam, simul affir mantes naturam, & existentiam re ipsa non distingui; nam cum proprietas suppositi sit terminus realis, non potest ter minare, & non terminare vnam, & ean dem rem; ergo vel natura, & existentia sunt duæ res, vel vtrāq; terminator per modum illum realem.

Causa verò errandi omnibus his vix eadem est, & quæ manu, vt aiunt, possit indicari; nam materialis natura est im perfecta, quia non est id quod est; neque enim

17. 5. Sententiæ his tribus ex plicationibus communis, 1. Confutatio.

Inuisis suis auctoribus af firmat existen tiā includi in conceptu pro prio suppositi. Quod hoc af firmet conuen citur, clarè explicatio.

Conuincitur secunda. Modus existē tiæ, sc. existens separatim, sine existentia in telligi non po test.

Conuincitur tertia.

Terminus exi stentiæ conse quitur existen tiam.

Suppositum habens existi tiam termina tā, intrinse cè includit exi stentiam. 2. Explicatio nis alius error in sent. nō dis tinguente re ipsa naturā, & existentiam.

Terminu real is non potest terminare, & nō terminare eandē rem.

18.

2. Cōfotatio. Causa errandi his tribus vix eadem.

enim

enim humanitas Petri est Petrus, ut docuimus; & ideo aliquem modum realem addit suppositum ipsi naturæ, ut constituat ens completum, verbi gratia Petrum, qui est id quod est. At verò isti Doctores modum realem quem deberent addere naturæ, addunt existentiam. Et in hunc lapidem manifestius impingunt tertie opinionis Auctores, qui proprietatem suppositi aiunt terminare existentiam, non naturam; cum potius debuissent docere naturam terminari, quæ adhuc incompleta erat etiam cum sua existentia, ut illi volunt. Explicatur hoc magis; nam etsi fingamus existentiam cum illo modo reali separatam, aut terminatam; ista existentia non potest convenire humanitati, ita ut humanitas sit id quod existit: sed necesse est prius constituere suppositum, quod istius existentie separatæ capax sit. Et hoc ipsum admonet philosophica disciplina, quia nunquam variatur existentia, nisi cum aliqua mutatione entis, ut ens sic immutatum sortiatur immutatam existentiam. Quare cum ponunt modum novum existentie, alium modum realem antecedentem in ipsa natura rei debuissent meditari. Et ille modus realis additus naturæ, erit proprietas suppositi antecedens existentiam; saltem non includens illam in conceptu proprio suppositi. Et confirmatur, quia iste terminus naturæ materialis constituit subsistens; quia natura sine illo non subsistit; & ideo à Theologis ipse modus, siue proprietas vocatur subsistentia; natura autem est quæ indiget subsistentia; ergo iste modus est naturæ debitus potius quam existentie: quo videlicet modo reali natura subsistit.

Hoc verò ut evidentius liqueat, advertamus Petrum habere suam existentiam perfectam, siue illa sit simplex, siue ex pluribus existentibus composita. Quod si qua existentia terminata est & separata, illa est existentia Petri: nam humanitas etiam existens in Christo (ut illi volunt) non habet istam existentiam separatam; aliàs esset suppositum, quod est hæreticum: sed Petrus antecedit suam existentiam sic separatam saltem ordine rationis; ergo in Petro ante illam existentiam terminatam est alius proprius terminus, & proprietas suppositi; cum nihil aliud sit

A suppositum, quam Petrus, aut Paulus, & alia primæ substantiæ.

Nulla ergo ratione defendi potest ista opinio, quod proprietas suppositi sic modus existentie, sed est modus ipsius naturæ, vel potius complementum, ut dicemus; ex quo complemento, & natura constituitur proprium subsistens, quod dicimus suppositum. Itaque etsi teneamus existentias esse parciales, aliam materiæ, aliam formæ, aliam humanitatis, aliam suppositi; debemus tamen proprietatem suppositi attribuere non existentie, sed naturæ; ita ut non modus additus existentie, sed modus additus naturæ constituat suppositum. Et iterum si ipsas existentias ab essentia, siue supposito non discernamus re ipsa; adhuc intelligendum est suppositum, præcisa per intellectum omni existentia; quia non modus existentie, sed modus additus naturæ constituit suppositum; ut ex disputatione præcedenti haud dubie colligitur. Postea verò docebimus existentiam esse ab essentia, & supposito distinctam; & non nisi supposito integro conferri.

Accedit igitur propius ad veritatem Ægid. Roman. de compositione Angelorum q. 5. dicens, proprietatem suppositi esse modum quandam ipsius quo coniungitur cum existentia; dummodò intelligat coniunctionem non actu, sed aptitudine; coniunctio enim actualis cum existentia non pertinet ad rationem formalem suppositi, ut docuimus. Hæc opinio duo asserit, quæ vera sunt; primum assertum est proprietatem suppositi esse mediam inter naturam, & existentiam, & antecedere ipsam existentiam. Secundum assertum est, suppositum per suam proprietatem fieri completum ens, quod aptum est esse; non quod illa aptitudo ad existentiam sit ratio formalis suppositi; sed quia natura ante suppositum non est apta existere, saltem perfectam existentiam, ut postea declarabimus. Illud etiam est probabile, quod proprietas suppositi sit modus quidam realis. Sed probabilius existimamus non esse modum realem, ut postea monstrabimus. Præterea quid præstet ista proprietas supposito, non rectè explicatur; neq; enim ponimus istam proprietatem, siue modum realem, ut coniungamus suppositum, aut naturam cum existentia; sed quo indicemus

Modus realis qui deberet addi naturæ imperfectæ, in illis additur soli existentie, præsertim in 3. via.

Quod debeat addi naturæ, ostenditur 1. ut n. 9.

Ostenditur 2. Nunquam variatur existentia, nisi cum aliqua mutatione entis.

Confirm.

Natura est quæ indiget subsistentia.

19.

Ostenditur 3. clarius.

Petrus qui est suppositum, antecedit suam existentiam terminatam, & separatam, saltè ordine rationis.

20. 5. Sententiæ reiectio in opinione fingente naturam existentem partium existentibus partialibus, ut n. 9.

Item in opinione non distinguente essentiam, siue suppositum ab existentia, ut ibidè.

21.

6. Sent. propius ad veritatem accedens Ægid.

Duo eius asser. Primum: proprietatem suppositi antecedere ipsam existentiam.

Secundum: per eam suppositum fieri completum ens, quod aptum est esse.

3. Assertum probabile.

Eam esse modum realem.

Oppositum assertum probabilius monstrabitur.

4. Assertum improbatum.

Quod ponat eam proprietatem.

ccemus

ad coniungē-
dū suppositū,
seu naturā cū
existentia.
Ponitur ad
reddēdum in-
communicabi-
le subsistens in
natura.

cemus incommunicabile subsistens in
natura, vt capite sequenti ostendemus.
Sed in hoc Ægidius, quod proprietatē
suppositi indicat antecedere existentia,
scopum attingit veritatis, planē asserens
proprietatem istam nō esse modum exi-
stentiæ, sed naturæ, siue suppositi, quod
cum existentia coniungitur.

CAP. V. XVIII.

*Suppositum addit naturæ proprietatem
ab existentia distinctam.*

HOc capite enarrandum est, quid sit
ipsa proprietas quam suppositum
addit naturæ, dissecta disputatione in
partes quatuor.

Prima pars: *Quid sit proprietas hypo-
statica, & quo pacto distinguatur à
natura, & existentia?*

Secunda: *De causa proprietatis hypo-
staticæ.*

Tertia: *De effectu proprietatis hypo-
staticæ.*

Quarta: *Vtrum natura sine supposito
possit existere?*

PRIMA PARS.

*Quid sit proprietas hypostatica, & quo
pacto distinguatur à natura,
& existentia?*

I.
Titulus cap.
evidenter colli-
gitur ex capiti-
bus 16. & 17.

Pronunciatum illud inscriptione cā-
pitis assertum, quod suppositum ad-
dat naturæ proprietatem distinctam ab
existentia, ex duobus capitibus quæ per-
tractauimus, euidenter colligitur. Nam
ex altero liquet suppositum distingui re
ipsā à natura, scilicet per illam proprie-
tatem additam; & in capite proximo
comprobauimus, existentiam non perti-
nere ad rationem formalem suppositi;
ergo proprietas suppositi, quæ est ratio
suppositi propria, ab existentia distincta
est.

2.
De tit. partis
De 1. membro
dub. 1.

Sententia
Caiet.

Ferrar.

Proprietatē
suppositi esse
complementū
quoddam, sub-
sistentiamque,
& terminum
naturæ.

Hoc ergo superest explicandum quid
sit hæc proprietas sic discreta à natura,
& existentia. Thom. Caiet. qui egregiè
de re hæc philosophatur 3. p. q. 4. art. 2.
quem sequitur Francisc. Ferrar. lib. 4.
contra gent. cap. 43. assentientibus ple-
risque Theologis, docet proprietatem
suppositi esse complementum quoddam,
subsistentiamque, & terminum naturæ.

A Complementum ait, quia natura ante
suppositum est incompleta; addit ergo
suppositum naturæ suum complementum;
illud ipsum complementum dicitur sub-
sistentia; quia natura non subsistit ante
suppositum; & idcirco suppositum addit
naturæ subsistentiam; & per subsistentiā
complet naturam; ergo ipsum comple-
mentum naturæ quod est proprietas sup-
positi est etiam subsistentia ipsius natu-
ræ; & id ipsum complementum est ter-
minus naturam finiens, & terminans.

Et quidem si de natura materiali dis-
putemus, nihil est quod excipiamus de
sententia Caietani. Hæc enim omnia &
verè, & scitè dicta sunt, de quibus acci-
piendum illud quod S. Thomas ait q. 5.
de potentia art. 5. ad 3. in rebus crea-
tis, scilicet materialibus principia indi-
uiduantia esse quoque subsistendi prin-
cipia: formæ enim separatæ non habent
principia indiuiduantia, sed per se ipsas
subsistunt. Sed quoniam formæ separa-
tæ à materia sunt subsistentes, non ha-
bent à supposito subsistentiam; neque
complementum vt subsistant, quod tra-
ctatu de subsistentijs hoc eodem libro
declarandum est: proprietas Angelici
suppositi non est eo sensu subsistentia,
quasi forma Angeli non subsistat; neque
proprietas ista suppositi est in eo sensu
complementum naturæ Angelicæ, quasi
illa non subsistat per se. At verò de di-
uino supposito liquet hoc idem manife-
stius, quia cum natura diuina sit omni-
bus modis completa, & perfectissimè
subsistens; proprietates suppositorū non
addunt naturæ diuinæ complementum,
aut subsistentiam.

Meliùs ergo, & magis ad rem dicitur
ista proprietas à Caietano terminus natu-
ræ. Dicitur enim terminus ob id præ-
cipuè, quia est vltimum indiuidui in sub-
stantijs. Meditatur enim Caiet. pro-
prietatem terminum naturæ, vt punctū
est terminus linæ: & accommodat illud,
quod in assumptione humanitatis per-
sona diuina dicitur terminus; assumpsit
enim Verbum diuinum naturam ad se,
quod autem dicitur ad se, significat ter-
minum; quia ipsa persona fuit terminus
ad quem natura est assumpta, vt docet
S. Thomas 3. p. q. 3. art. 1. & 2. Quo ta-
men in loco S. Thomas non ait personā
esse terminum naturæ, sed esse terminū
assumptionis. Sed quia persona est vlti-
mum

Illud ipsum
complementū
dicitur subsi-
stentia.

Ratio.

Item est termi-
nus naturam
finiens.

3.

Pro resolut.

1. assertio.

Hæc sent. ve-
ra est intelle-
ctā de natura
materiali.

S. Thom.

2. assertio.

In formis sepa-
ratis à materia
proprietas sup-
positi non est
subsistentia, aut
complementū,
quasi per se ip-
sas nō sint sub-
sistentes, & cō-
pleta.

Ostenditur
in Angelis.

Item in Deo.

4.

3. assertio.

Meliùs dicitur
terminus natu-
ræ.

1. Ratio.

Est vltimum
indiuiduæ na-
turæ.

2. Ratio.

Verbum diui-
nū assumpsit
naturam ad se,
sc. vt ad termi-
num.

S. Thomæ

locus solūm al-
serens personā
esse terminum
assumptionis.

rela-
pos-
ne-
mo-
cūst-
neru-
Al-
ci ne-
les, (cath-
diale
1. Ex
inEu

Sec-
in Inc-
ne.

Confirm. Sicut forma est terminus essentiae; ita istius proprietatis effectus praecipuus est, quod sit actus terminans, hoc est, distinguens supposita.

Dubium 2. affine, an ea proprietates sit modus?

Quorundam sent. affirm. Iudicatur verosimilis. Pro resolutione praenot.

Modi intrinseci duntaxat inveniuntur in consideratione rationis.

Modi extrinseci, alij quasi formales.

Boetius relationem, & posteriora genera vocavit modos, & circumstantias generum.

Alij extrinseci non formales, sed vt synchegorema dialecticum, &c. 1. Exemplum in Eucharistia.

Secundum in Incarnatione.

num individuae naturae, rectè sanè dicitur terminus naturae. Et hoc placitum Caicani receptissimum est.

Et hoc idem confirmatur; quia sicut forma est terminus essentiae, quo vna essentia ab alia diuiditur: ita proprietates suppositi, quae est actus distinguens supposita, qui est effectus praecipuus istius proprietatis, vt explicabimus, iure optimo ob hoc ipsum appellatur terminus.

His proxima est alia quaestio, vtrum proprietates ista, quam dicimus terminum naturae, sit modus realis ipsius naturae, an res distincta, & non modus? Quidam arbitrantur esse modum quendam realem. Quae quidem opinio verosimilis est, suppositum enim est, quod separatim existit, quod videtur significare modum quendam. Nihilominus facta distributione modorum realium, melius ponderabimus, sitne proprietates ista modus aliquis realis? Sunt ergo modi & intrinseci, & extrinseci; intrinseci duntaxat inveniuntur in consideratione rationis, vt quod substantia sit ens per se: neque enim substantia est quid compositum ex ente, & per se, quasi sint res duae; sola ergo ratione distinguuntur. Imò per se, separatim ab ente nihil est, sed simul cum ente intelligitur, & huiusmodi sunt modi intrinseci. Extrinseci verò sunt alij quasi formales (vt nonnullis placet) quia sunt formae, aut quasi formae rei alicuius, verbi gratia, forma, & figura in quantitate; eadem enim quantitas circuli ducta in rectum, mutat figuram, & non essentiam: quare figura videtur esse quidam modus quantitatis; situs etiã partium, & huiusmodi alia. Et hos modos extrinsecos indicauit Boetius libr. de Trinit. ad finem, vbi tria prima genera vocavit res, relationem verò, & posteriora genera vocavit modos, & circumstantias generum. Sunt autem alij modi etiam extrinseci, qui non intelliguntur vt forma rei; & potius vt synchegorema Dialecticum, apud Grammaticos aduerbium; verbi gratia, quantitas panis in pane est modo quodam sibi naturali; consecrato pane cum existit separata, est modo alio miraculoso: & humanitas Christi producta absque vllis personalibus, adhuc se habet modo naturali, quia adhuc posset perfici illis; assumpta verò à persona diuina, iam alio modo se habet.

A Hæc verò nunc singula ponderanda sunt; constat autem proprietatem suppositi non esse modum naturae intrinsecum; quia suppositum creatum non continetur in conceptu naturae, vt fides docet, aliàs non posset assumi natura sine supposito, quod est hæreticum. Deinde non videtur esse purus modus extrinsecus, qui synchegoremate explicetur; nam saltem in substantijs materialibus natura etiam in supposito proprio, vel alieno non est id quod est, & id quod operatur, adhuc enim est forma suppositi: si verò proprietates constituens suppositum esset purus modus, quo natura aliter se haberet; adueniente eo modo reali, iam natura esset id quod est, & id quod operatur. Et confirmatur, quoniam adueniente supposito inuenimus in natura quendam modum distinctum à modo reali suppositi, nam natura in supposito proprio est, & subsistit; suppositum autem in nullo est: aliquid ergo amplius est suppositum, quam modus naturae purus; cum natura, & suppositum habeant modos diuersos. Denique probatur, quia suppositum habet modum quendam intrinsecum, vt sit id quod est; habere autem modum intrinsecum, est proprium entis; ergo suppositum distinguitur à natura, vt ens ab ente, & res à re, & non addit naturae purum modum realem. Quod verò non addat modum realem instar formae, probatur, quia modi isti, qui sunt quasi formae, pertinent ad prædicamenta, & dant esse speciei; proprietates autem suppositi non dat vllum esse, sed duntaxat constituit hoc incommunicabile; ergo proprietates non est modus vllus realis.

Residuum est, vt proprietatem quandoquidem dicimus non esse negationem, non existentiam, non modum existentiae, aut naturae, aliquo tandem nomine nuncupemus. Ecquid autem melius, quam vt nominemus proprietatem? sicut & dicimus proprietates diuinarum personarum; hæc quidem relationes sunt, illae autem absolutae. Res itaque creatæ ita distributæ sunt, vt quaedam sint substantiarum, quaedam accidentiarum, aliarum modi reales. His ergo adiicienda sunt existentia rerum, & proprietates suppositi; quæ sanè proprietates hoc præstat formaliter, vt ista natura sit istius suppositi. Illud autem consequens est, vt tale reddat suppositum,

7. Pro resolut. 1. assertio. Ea proprietates non est modus naturae intrinsecus.

Ratio. 2. Assertio. Non est purus modus extrinsecus, qui synchegoremate explicetur.

Probatur 1. Aliàs eo modo adueniente iam natura esset id quod est, & id quod operatur.

Confirm. Natura est in supposito: suppositum in nullo, vnde cum sit quid habes modum diuersum à natura, non est purus modus naturae.

Probatur 2. Habere modum intrinsecum, est proprium entis.

3. Assertio. Non est modus extrinsecus formalis.

Probatur. Non dat vllum esse, sed duntaxat constituit hoc incommunicabile.

8. 4. Assertio.

Optimè dicitur proprietates.

Exemplum in diuinis.

Præstat formaliter vt ista natura sit istius suppositi, &

consequenter, ut suppositum sit habens naturam, & subsistens, & non in alio.

9. Dubium, An sit forma?

Resolutio: Nō est forma que det speciē, sed est quasi forma, seu forma individua. S. Thom.

Sic in opinione Scotti hæcitas naturæ.

S. Damasc.

10. Dicitur à Patribus differentia individui.

S. Athanas.

S. Basil.

S. Nissen.

S. Damasc.

Nicet.

Hel. Cret.

11. De 2. mēbro 1. Sententia Caietani.

Eam proprietatē distingui à natura, ut punctum à linea, sc. reali distinctione.

Pro vera sēt. prænot. ex 3. p. Eam proprietatē coequatur toti naturæ, & neq; ab hac, neque à singulis eius

positum, quod sit ens habens naturam, & subsistens, & non in alio; & hic est modus intrinsecus suppositi, non modus realis additus, sed modus entis intrinsecus, ut declarabimus de subsistentia disputantes.

Quod si quæras, siquidem ista proprietas non est modus, sitne forma, nec nō? Respondetur non esse formam, que det speciē, sed esse quasi formam; quia est actus ultimus cōstituens hoc aliquid; & posset rectē dici forma individua: quā appellationem reperi apud S. Thom. q. 41. art. 5. Et in 1. d. 34. q. 1. ar. 1. ait proprietatem significare per modum forme distinguētis. Nam etsi Ioannes Scotus hæcitatē naturæ ponat, quæ possit dici etiam forma individua; tamen illa non est forma physica informans, ut cōprobauimus: sed proprio nomine dicitur individua differentia logica. Proprietatē ergo suppositi rectē appellabitur individua forma. Est autem forma hæc in suppositis additum quid naturæ, ut ferē omnes concedunt, quamuis aliqui credant esse modum entis. Quod videtur S. Ioannes Damascenus innuere lib. 3. fidei orthod. cap. 6. *Hypostasis*, inquit, *quod cōmune est cum proprietate habet.* scilicet naturam cum proprietate.

Hanc suppositi proprietatem nuncupant Patres differentiam individui. S. Athanasius lib. definitionum, S. Basilus epist. 4. S. Gregorius Nissenus lib. de differentia vsu, & hypostasis. S. Ioannes Damascenus lib. institut. cap. 1. & in sua Dialectica ca. 25. Nicetas lib. Thesauri cap. 20. & 34. Et Helias Cretensis orat. 24. Differentiam autem individuum intelligunt aut ipsam proprietatē hypostaticam, aut accidentia sensu nota, quibus ea proprietas indicatur.

Ad finem istius disputationis expendendum est, quo distinctionis genere discernatur proprietas suppositi à natura. Thomas Caiet. existimat absolutē esse res duas distinctas; quia (inquit) sicut punctum distinguitur à linea, ita proprietas suppositi à natura; punctum autē est res absolutē distincta à linea. Sed tamen tertia parte capitis ostendemus, proprietatē suppositi coequari toti naturæ, quam terminat; vnde euidenter colligitur, quod proprietas suppositi nō distinguitur à natura, ut punctum à linea, reali distinctione, & quasi pars à to-

to: punctum enim per hoc quod est diuisum à singulis punctis lineæ, & à singulis partibus illius, distinguitur à tota lineæ, in qua ipsum continetur; proprietas verò neque à tota natura, neque à singulis partibus est seiuncta; neque hac ratione dicitur vltima quasi extra omnes partes, ut punctum vltimum lineæ: quare non est necesse ut reali distinctione quasi pars à toto secernatur; sed satis est formalis distinctio, cum sit quasi forma, ut explicatum est. Quod ergo non distinguitur reali distinctione absolutē, probatur primū ex eo, quod hæc distinctio vix percepta est à nobis; ac verò ab antiquis, & à S. Thoma nusquam aperte tractata est, ut postea dicemus; quæ si tāta esset, facilius potuisset deprehendi. Deinde, quia ut diximus lib. 1. cæ res dicuntur absolutē distingui, quæ quasi per se ipsas coherent, & non sunt aliarum appendices; proprietas autem naturæ est quoddam additamentum, & est ipsa natura coaugmentata; quia nihil est nisi natura iam absoluta, & terminata. Adhuc idem probatur; quia proprietas nō est pars compositionis essentialis; neque ita est terminus ut punctum vltimū, quod probatum est: pertinet autem ad constitutionem primæ substantiæ per se. Quare nō est credibile, quod sit res distincta absolutē à singulis partibus, & à toto composito; & non sit substantia, & pertineat per se ad constitutionem primæ substantiæ. Et confirmatur, quia suppositum est distinctum à singulis partibus, non tamen ab omnibus, & est coniunctum cum singulis; non videtur ergo res absolutē distincta à natura, sed satis est distinctio quasi formalis per formam individuum, siue proprietatem. Et hæc quidem probabilia apparent.

SECUNDA PARS

De causa proprietatis hypostaticæ.

HAc parte secunda capitis inquirimus proprietatis hypostaticæ causas physicas. Cum autē proprietas suppositi sit forma eius individua, duas causas illius oportet inuestigare, scilicet materiam subiectam isti formæ, & efficientē causam ipsius formæ: causa enim finalis est effectus ipse formæ istius, ad quē præstandum destinatur: ipsa autem proprietas

partibus est seiuncta.

Non dicitur vltima, quasi sit extra omnes partes, ut est punctum.

2. & vera sēt. Distinguitur distinctione formali, nō reali absolute.

Primum prob. ex n. 9.

Secundū prob. 1. ex difficultate deprehendi hanc distinctio.

Probatur 2. ex lib. 1. c. 27. p. 2. n. 4. & 6. Proprietatē naturæ est ipsa natura coaugmentata.

Probatur 3. Non est pars compositionis essentialis, neque ita est terminus ut punctum vltimū: pertinet autē per se ad constitutionē 1. substantiæ.

Confirm.

Causa finalis est effectus ipse forme istius.

2. A. 1. pars Naturæ habet

Causa quasi formalis ipsa proprietatis.

De materiali.

1. Aduert. Ea proprietatis non est forma proprie: nec dat esse specifi- cum, sed esse specifi- cum substantiale, sc. ip- sa natura, tra- hit ad suppositum, vt lib. 3. c. 31. p. 3. n. 23.

2. Discrimine quo- ad hoc inter proprietatem suppositi in di- uinis, & in creatis.

In illis perfec- tionem essentia trahit ad per- sonam.

In his insuper addit natura perfectionem suam propria.

Ostenditur etiam in Angelis.

3. 1. Assertio.

Ea proprietatis non est forma natura, sed ter- minus.

Ostenditur. Terminu natura copensat Verbum, cu tamen nullam cau- sam formalem proprie dicta possit Deus co- pensare.

4. 2. Aduert.

In omni con- iunctione reali est potentia pas- siua, & actus, saltem est imi- tatio vtriusq.

2. Assertionis 1. pars.

Natura creata habet se vt sub

prietas est causa formalis, aut quasi for- malis. Primum vt de causa materiali dis- putemus, aduertendum est proprietate suppositi proprie loquedo non esse for- mam; forma enim dat esse speciei; & ea proprie est causa formalis, cui materia subiecta est: proprietatis autem suppositi non dat esse speciei neque substantiale, neque accidentarium; sed esse specifi- cum substantiale, scilicet ipsam naturam, tra- hit ad suppositum, vt lib. 3. docuimus de relationibus diuinis.

Est tamen discrimen, quia cum essen- tia diuina sit per se ipsa perfecta omni perfectione, ratio qua est proprietatis personae diuinae, non affert nouam per- fectionem, sed perfectionem essentiae trahit ad personam: natura autem crea- ta est imperfecta, etiam Angelica, qua per se subsistit, & perficitur per ea qua adduntur natura; & idcirco proprie- tas suppositi perfectionem essentialem naturae trahit ad suppositum, & addit naturae suam perfectionem. Perfectius enim subsistit natura Angelica addi- ta proprietate suppositi, sine qua non potest existere, vt dicemus. Haec au- tem perfectio qua addit proprietatis, non est perfectio aliqua speciei, quia non dat esse speciei, sed est perfectio propria ip- sius proprietatis.

Non est ergo proprietatis suppositi for- ma, qua det esse speciei, & idcirco non est causa formalis; sed vel etiam propter hoc merito dicitur terminus naturae, no forma. Et hunc terminum naturae com- pensat Verbum propria personalitate, terminando humanitatem assumptam; cum tamen nullam causam formalem possit Deus compensare, vt Theologi aiunt; quia non facit album sine albedi- ne, neque sine intellectu intelligentem: quod interpretandum est de causa for- mali proprie dicta.

Aduertendum adhuc est, quod in om- ni coniunctione reali est potentia pas- siua, & actus; saltem est imitatio potentiae passiuae, & actus. Illud autem subit vi- cem potentiae passiuae, quod supponitur alteri, & perficitur per illud, vt liquet. Cum ergo natura creata per suppositi proprietatem perficiatur, illamque an- tecedat quasi subiecta proprietati; haud dubie passiuam quadam potentiam naturae excipit proprietatem suppositi in gene- re causae materialis. Natura ergo crea-

A ta habet se vt subiectum proprietatis suppositi; tum in eo quod quasi susten- tat proprietatem, qua sine natura non cohaeret; tum in eo quod supponitur illi antecedentiam quadam reali; tum maxi- me quod per illam aliquam perfectionem recipit: sed non est proprie subiectum proprietatis; quia proprie non informa- tur per illam; informare enim est causa- litas formae, qua dat esse speciei, vt do- cuimus.

Pronunciatae sententiae obsistit Tho- mas Caietanus, qui arbitratur punctum, & lineam no habere inter se vllam cau- salitatem formalem, neque facere com- positionem: & idem dicendum esse de natura, & supposito, qua habent se vt punctum, & linea. Sed haec omnia, & singula qua Caietanus affirmat falsa esse deprehendentur, indagando veritatem: omnes enim res creatae inter se coniu- guntur cum aliqua causalitate; quod eui- dentissimum est, cum in illa coniunctio- ne ab sese inuicem pendeant; dependetia autem est causalitas. Et hoc videre licet in ipsis exemplis allatis; neque enim linea sine puncto est terminata, neq; punctum existit nisi in linea. Imo ibi est propria causalitas formalis; sicut enim quantitas est terminus corporis, ita qua- titatis est terminus superficies, & super- ficiei linea, & lineae punctus: superficies autem, & linea species quantitatis, sunt formae qua dant esse speciei; ergo & de puncto idem dicendum. Nam etsi non det esse speciei, est tamen formale prin- cipium ipsius formae specificae, scilicet lineae. Quare haec omnes formae non pos- sunt compensari diuina virtute substi- tuente aliud vice formae.

De natura autem, & proprietate hy- postatica suppositi, quod attinet ad causalitatem, hoc idem sentiendum; si attendamus naturam non nisi per il- lam proprietatem terminatam accede- re ad existentiam; & ita pendet na- tura ab illa proprietate, vt a termino necessario; & ipsa proprietatis sine natu- ra non cohaeret.

Quod vero haec coniungantur sine compositione, non potest intelligi; li- cet enim Thomas Caietanus dicat coniunctum quod est suppositum, componi ex natura, & proprietate, vt cum quibus, non ex quibus: tamen libro 1. demonstratum est, omnem

iectu proprie- tatis suppositi. Probatur ex requisitis ad subiectum.

2. Pars proba- tur,

5. Huic 2. Ad- uert. obsistit Caiet.

Exemplum de puncto, & linea.

Item obsistit 2. assertionis parti 1.

Confutatur.

Omnes res cre- ata inter se co- iunguntur cu aliqua depen- dentia, seu cau- salitate.

Ostenditur in exemplo allato.

Imo in illo esse propriam causalitatem for- male probatur.

Punctum etsi no det esse spe- cie, est tamen formale princi- piu ipsius for- mae specificae.

6. Similis depen- dentia natura a proprietate, vt a termino, & e contra.

7. Caietani distinctio de compositione cu quibus, non ex quibus.

Refellitur ex lib. 1. c. 25. n. 15.

realem coniunctionem rerum creatarum esse veram compositionem ex multis quasi ex partibus concretam, utpote ex potentia, & actu. Et hæc eadem erunt magis perspicua actus questionibus, de substantia, & existentia.

8.

De causa effe-
ctrice.
Ab eodem agē-
te à quo natu-
ra emanat, effi-
citur proprie-
tas, si qua effi-
citur.

Declaratur.

De causa effe-
ctrice illud est certum,
proprietatem suppositi ab eodem agen-
te emanare, à quo emanat natura pro-
prietate illa terminanda; nisi natura
producta assumatur à diuina persona:
quia tunc non producitur alia proprie-
tas suppositi, sed trahitur natura produ-
cta ad proprietatem hypostaticam diuinæ
personæ. Itaque si quæ proprietate produ-
citur, ea producitur ab eodem agēte à quo
natura substantialis emanat. Creat enim
Deus naturam Angelicam producendo si-
mul proprietatem suppositi; & equus pro-
ducit cum natura equina genita ipsa pro-
prietate equi geniti: & in homine pro-
prietate hypostatica animæ à Deo est;
proprietate verò hypostatica totius ho-
minis oritur à gignente, qui naturam totam
generatione producit. Et hoc est aduer-
tenti perspicuum; quia suppositum est, quod
præcipue fit: ergo qui naturam producit, si-
mul præcipueque; producit suppositum, cuius
ratio formalis est ipsa proprietate, simul
cum supposito necessario producta, cum in
illo intime includatur. Neque potest intel-
ligi suppositum produci aliter, nisi produ-
cta proprietate suppositi, qua sola à na-
tura distinguitur. Et hoc indicat S. Tho.
1. p. 45. ar. 4. ubi docet creati, & fieri pro-
prietate convenire subsistentibus, siue suppo-
sitis: ergo ab eodem agente à quo suppo-
situm aut creatur, aut gignitur, proprietate
suppositi simul producitur, nisi natura
assumatur à diuina persona. Vtrum verò
proprietate eadem actione producatur
qua producitur natura? quæstio est par-
ui momenti, & postmodum tractanda cir-
ca causam existentiam.

Probatur.
Suppositum est
quod præcipue
fit.

Suppositi ra-
tio formalis
est ipsa proprie-
tas.

S. Thom.

Quæstione.
Vtrum proprie-
tas eadem actio-
ne producatur
qua produci-
tur natura? in-
fra tractabitur.

9.

Alia quæstio,
Vtrum aliqua ra-
tione emanet
à natura pro-
ducta?

Prop. affirm.
argum. ex or-
dine ipso reali
causandi.

Verum alia quæstio occurrit quæ non
nihil faceret negotij; vtrum proprietate
suppositi aliqua ratione emanet à natu-
ra producta quam terminat? Persuadet
autem proprietatem à natura emanare,
ordo ipse realis causandi, quia naturali
quadam consequentia rerum, producta na-
tura producitur suppositum cum sua pro-
prietate; ergo in eodem genere causæ effi-
cientis natura antecedit suppositum, si-
cut antecedit passionem, quæ à natura
producta ducunt originem.

Nihilominus res est non minimè dubia.
Nam argumentum propositum invalidum
est, & quod non convincat in re difficil-
lima: nam etsi natura prius producatur,
quàm proprietate hypostatica, non fit ut
in eodem genere causæ efficientis natu-
ra antecedit proprietatem; sed satis est quod
antecedit in genere causæ materialis:
sicut causalitas materiæ prius produci-
tur, quàm forma ab ipsomet generante
producatur, ut docuimus; nec tamè ideò
illa causalitas antecedit in genere causæ
efficientis: sicut & materia prius produ-
citur à Deo creando cælum, quæ in solo
genere causæ materialis antecedit for-
mam. Sunt verò alie difficiles rationes,
quæ dissuadent proprietatem hypostati-
cā à natura oriri; tum quia illa proprie-
tas hypostatica est complementum natu-
ræ, quod natura sibi ipsi afferre non
potest; aliàs ageret in se ipsam efficien-
do illud, quod sibi deest ad perfectionem
substantialem: tum etiam quia causa ef-
ficiens est actu existens; natura autem an-
te suppositum non existit, ut postea doce-
bimus; ergo proprietate suppositi non ori-
tur à natura in genere causæ efficientis:
tum etiam quia natura non potest iterum
producere, quod semel est extinctum. Igitur
si Deus assumeret naturam suppositi exi-
stentis, quod sit generatione productum,
verbi gratia naturam Petri, & iterum
exeret naturam, si ab illa natura sic re-
licta emanaret eadem proprietate Petri,
id ipsum suppositum quod fuerat ex-
tinctum, produceretur ab agente natu-
rali, quod videtur impossibile. Quod si
dicas posse ab illa natura emanare aliam
proprietatem, & constitui suppositum
aliud; hoc proculdubio est valde incre-
dibile, & falsum esse monstrabimus
de unitate suppositi disputantes: ne-
què enim cogitari potest, ut istius na-
turæ creatæ sit aliud suppositum crea-
tum, nisi hoc ipsum huic naturæ pro-
prium, cum hac proprietate hyposta-
tica.

D

Dicendum igitur nobis videtur, pro-
prietatem hypostaticam non oriri à na-
tura in genere causæ efficientis. Addu-
cimur autem ad hoc credendum illa ra-
tione, quoniam si essentia producta per
se ipsam emanaret, & efflueret in propriam
personalitatem, prodiret etiam in ac-
tum existentiam, quæ est actus suppositi,
quod est impossibile; efficeret enim se
ipsam

10.
Solutio.

Ex eo quod na-
tura prius pro-
ducatur quàm
proprietate hy-
post. solū fit ut
antecedit in
genere causæ
materialis.

1. Exemplū.

2. Exemplū.

Pro p. neg.
1. ratio.

Complemen-
tū suū natura
sibi ipsi afferre
non potest.

2. Ratio.

Natura ante
suppositum non
existit.

3. Ratio.

Aliàs natura
id quod semel
extinctum est,
posset iterum
producere.

Ostenditur
in quadam hy-
pothesi.

Responsio.

Refellitur.
Istius naturæ
creatæ non po-
test esse aliud
suppositum, nisi
hoc ipsum, &c.

11.

1. Coroll. neg.
de emanatio-
ne in genere
causæ effect.

1. Fundam. est
1. ratio p. neg.
Aliàs natura
efficeret suam
existentiam, quæ
est actus sup-
positi, atque
adeò se ipsam

ipsam; nam agens quod deducit rem ad existentiam, producit rem illam. Quapropter illi etiam qui opinantur, existentiam naturę antecedere suppositum, hoc tamen nobis debent permittere, quod essentia per se ipsam nõ profluat in existentiam, sed ab agente deducatur in existentiam: est enim existentia summa perfectio rei, quę non continetur in perfectione essentię; proprietates verò suppositi non continetur in essentia; non quod sit maior perfectio, sed quia est quoddam complementum, quod natura ex se non habet, sed ab agente, ut paulò ante arguebamus. Tum etiam illo argumento, quia nulla efficientia, siue actiua vis potest intelligi ante existentiam. Dicitur autem proprietates profili- re ab essentia, quia ea actio qua produ- citur essentia, non potest ibi sisti, sed ne- cesse est ut ultra fluat ad complementum essentię. Quare Patres non dicunt natu- ram humanam in Verbo esse impeditam: actio ergo, & effectus impediti sunt, sci- licet ipsa actio qua efficienda erat per- sonalitas substituit in natura productam; & non est sequutus effectus, scilicet pro- pria personalitas. Ex quibus consequi- tur ut si propriè loquendum sit, in natu- ra humana Christi nulla sit propensio ad propriam personalitatem; propensio enim est actiua facultas ad motum, & ita natura est propensa ad suas passiones. Cum ergo natura nõ hoc modo sit prin- cipium suę proprietatis, conficitur, ut non sit propensa ad illam.

De passionibus autem, siue affectio- nibus specificę naturę, longè diuersa est ratio: nam ipsa forma geniti est quę- dam vis actiua, à qua oriuntur passio- nes, verã, & reali actione mediã inter formam, & passiones: nam in ipsa ge- neratione subito absque motu, verã ta- men, & physicã actione emanant pas- siones à forma: at verò cum aqua cale- facta fuit, reuocatur ad frigiditatem pri- stinam per motum physicum continuũ, cuius motus principium proximum est forma substantialis aquę: neque tamen aqua mouet se, quia forma geniti est quasi instrumentum generantis, sicut grauitas in lapide. Verum quod ad rem est, sicut motus deorsum est à grauitate ut à principio proximo actiuo, ita mo- tus refrigerationis, quo aqua reuocatur in frigidam, est à forma substantiali ut à

A principio physico proximo; quatenus est instrumentum generantis.

Aduertendum est itaque vim actiuam nihil aliud esse, nisi eminentem aliquam formam, & existentiam, quę possit cõ- municari secundum similitudinem ali- quam. Quare ipsa forma substantialis dicitur potētia actiua à S. Th. de pot. q. 2. a. 1. ad 5. Atquẽ licet forma substã- lis creata indigeat instrumẽto ad operã- dum, quod est accidens; tamen ipsa forma substantialis est instrumentum agentis, imò perfectissimum instrumentum con- tinens summam perfectionem, quam passiones consequentes imitantur. Et ideo oriuntur à propria forma iam exi- stente in genere causę efficientis. Sed forma, siue natura ante proprietatem hypostaticam, & existentiam, nul- lam habent vim actiuam ad producen- dam ipsam proprietatem, & existentiam, quibus complenda sunt: & idcirco in genere causę efficientis neque forma, neque natura composita producit pro- prietatem, aut suppositum, quia esset actio ista reflexa perficiens ipsum agẽs, quod in actionibus transeuntibus non potest intelligi. Imò natura tunc redu- ceret se in actum existentię, quod est impossibile, ut admonuimus.

Dicendum adhuc est secundo loco, proprietatem suppositi naturali quadã consequentiã emanare à natura produ- ctã; non in genere causę efficientis, sed materialis; quia sicut forma materialis fit de materia naturali consequentiã, quia materia sine forma existere nõ potest; ita de natura quacunque creata ne- cessariò oritur sua proprietates hypostati- ca, sine qua non potest existere, nisi sit à diuino supposito assumpta, ut p. 4. ca- pitis demonstrabimus. Quam sententiã nos docuit S. Thomas in 3. dist. 5. q. 3. art. 3. ad 3. ubi affirmat si humanitas di- mitteretur à Verbo, hoc ipso futurã fuif- se personã, quia naturali consequentiã emanaret personalitas à natura; non ta- men in genere causę efficientis, sed ma- terialis; cuius causa efficiens esset Deus conseruans naturam, ut capite sequenti dicemus.

Sed cõtra hoc occurrit dubium. Nam res extincta non potest iterum produ- ci naturali causalitate, siue efficiente, siue materiali; quia nihil per naturam redit ab interitu ad existentiam: ergo

N 2 si Deus

Existētia nõ continetur in perfectione es- sentię, quia est summa perfe- ctio rei.

Item nec pro- prietas hypost. quia est comple- mentum, &c.

2. Fund. est 2. ratio partis neg.

1. Ob. occur. Cur dicatur proprietates pro- filire ab essen- tia?

1. Consect. Nõ natura hu- mana in Ver- bo, sed actio, & effectus impe- diti sunt.

Declaratur.

2. Consect. Propriè lo- quendo, in na- tura humana Christi, nulla est propensio ad propriã per- sonalitatem.

Ostenditur.

1 2.

2. Ob. occur. De passionib? specificę natu- rę, diuersa rat. Ipsa forma ge- niti est quędã vis actiua, à qua illę oriun- tur verã actio- ne mediã.

Declaratur 1. de earum ortu instantaneo.

2. De successi- uo.

Ob. occur.

Exemplum grauitatis,

13. Vis actiua est emines aliqua forma, &c.

S. Thom.

Forma substan- tialis est instru- mentũ agentis perfectissimũ, continens sũ- mã perfectio- nẽ, quã passio- nes consequen- tes imitantur.

14.

2. Cõcl. affirm. de emanã- tione, conse- quentia, seu causalitate na- turali in gene- re causę mate- rialis.

Exemplũ for- mę materialis quę fit de ma- teria naturali cõsequentiã.

S. Thom.

15.

Obiectio con- sona 3. rationi videndæ n. 10.

Responsio.
Potentia passiva naturalis coæquatur agenti naturali, si hoc nomine complectamur Auctorem naturæ.

Declaratur exemplo.

Agenti naturali corrupenti accidētia Eucharistiæ in genere causæ efficientis, debita est in ipso instanti corruptionis materia geniti: & ideo illi Auctor naturæ eā materiā tunc i. productā, nō verò antea dispositā substituit.

Ita è contrario naturæ assumptæ, & relicte, & à Deo conservatæ, in genere causæ materialis debita est productio proprietatis suppositi extinctæ.

Hæc productio agenti naturali creato negatur, non verò increato, sc. Auctori naturæ.

Non esset miraculosa.

si Deus assumeret naturam existentem, proprietate hypostaticā extinctā, & iterum exueret naturam illam; non posset redire naturali consequentia etiam in genere causæ materialis proprietate illa hypostatica antea distincta. Respondendum est tamen, potentiam passivam naturalem coæquari potentia actiua naturali, sine naturali agenti; dummodò nomine naturalis agentis complectamur ipsum Auctorem naturæ, cuius potētia est infinita. Et hac ratione potest esse causalitas materialis naturalis, scilicet ad recipiendā formā naturālē; cum tamē actio, & modus agendi sit supra naturā creatā: est tamen illa actio naturalis, sc. ab Auctore naturæ, quia est debita ordine quodā naturæ, iureq; ipso naturæ: sicut enim agens naturale producit formam substantialē in materia non disposita, ut constat in generatione, quæ fit de quantitate Eucharistiæ cū accidentibus corrupta, in qua quantitate nō præexistebat materia prima; & ideo de materia tunc primò producta à Deo, & non antea disposita agens naturale educit formā geniti; quia ordine naturæ debito agenti naturali corrupenti accidētia, substituit Auctor naturæ in ipso instanti corruptionis materiam geniti: ita è contrario, quia naturæ assumptæ, & relicte debita est proprietate suppositi in genere causæ materialis; proprietatē illam extinctā, quā agens creatū non potest restaurare, producit Deus ipse, qui humanitatē conservat, ut Auctor naturæ, nā & conservare est quiddā producere. Et ita illa humanitas nō producit efficienter suam personalitatē, sed in genere causæ materialis naturali causalitate ad illā cōcurrit. Nos verò antea docuimus agens creatum non posse producere quod erat extinctū; sed nō negavimus hoc agenti naturali, videlicet Deo Auctori naturæ, si quando expeditet ipsi naturæ. Quare illa productio personalitatis non esset miraculosa, quæ est cōiuncta naturalitè cum actione divina conservante humanitatē; licet productio rei extinctæ sit supra naturā agentis creati.

TERTIA PARS.

De effectu proprietatis hypostaticæ.

VT agnoscamus effectus proprietatis

hypostaticæ, quæ est suppositi proprietate; considerandum est, quòd sicut ex materia, & forma componitur individua natura, quæ adhuc non est suppositum; ita ex ipsa natura individua, & proprietate hypostatica cōponitur tertium quod appellamus suppositum. Et ita suppositum materiale neque est natura, neque proprietate hypostatica, sed tertium compositum ex his duobus: & sicut dicimus quòd forma substantialis habet suum effectum in materia, & in ipso composito ex materia, & forma; ita meditandum est proprietatem hypostaticā aliquid præstare naturæ, & aliquid supposito.

Et ut à præcipuis effectibus ducamus initiū; proprietate hypostatica est complementum, & subsistentia naturæ materialis: nam formæ separatæ à materia non habent subsistentiam à proprietate hypostatica, sed à se ipsis, ut docebimus. Aduertendum igitur est, quòd sicut forma substantialis dat ipsi materiæ primæ esse specificū naturæ, non ita ut materia informata sit ipsa natura specifica; sed quia est pars specificæ naturæ reducta per formam ad illud esse specificum; ita proprietate hypostatica dat naturæ materiali subsistentiam; non ad hunc sensum, quòd ipsa natura materialis propriè subsistat, ut id quod est; quia humanitas etiā additā personalitate non est homo, sed humanitas: nam ex intrinseca ratione est quasi pars suppositi, ut docebimur clarissimè de subsistentia disputantes: sed quia humanitas ante suppositū est quid pendens quod oporteat fulciri, & additā proprietate quasi nititur supposito; ideo proprietate hypostatica dicitur dare subsistentiam humanitati, vel cuiunque naturæ materiali. Et ad eundem sensum dicitur complementum naturæ, non quòd natura ipsa additā proprietate sit ens completum; semper enim humanitas est incompletum ens; sed quia natura est quasi pars suppositi, cui hoc deest ad sui perfectionem, ut coniuncta proprietati constituat suppositum.

At verò ipsius suppositi proprietate hypostatica est & complementū, & subsistentia; quia suppositū additā proprietate ad naturam, sit ens completum, & subsistens. Est itaque ipsum suppositū quasi effectus formalis proprietatis, quoad

Sicut forma substantialis habet suum effectū in materia, & in cōposito quod est quid tertium. Ita proprietate hypostatica aliquid effectū præstat naturæ, & aliquid quod est quid tertium.

1. Effectus præstitus soli naturæ materiali, est complementū, & subsistentia talis naturæ. Vide p. 1. n. 3.

Explicatur. Forma substantialis dat materiæ primæ esse specificū naturæ, cum tamen intrinsecè, ac sēper sit tantū pars naturæ, non verò ipsa natura.

Sic natura materialis, v. c. humanitas intrinsecè est tantū pars subsistentis, & entis completi, nō verò propriè subsistens, ut id quod est, aut ens completum, etiam proprietate suppositi additā.

Hæc proprietate dicitur dare naturæ materiali subsistentiam, & complementum, &c.

3. Ipsum suppositum est quasi effectus formalis proprietatis

ne
p
p
ra
ca
lis
seu
ne
Ca
pro
te, q
tion
tia
Aliu
S. T
proe
ad re
filiati
Circ
aduer
Rebu
maxim

tis, quoad hoc quod est ens completum, & subsistens.

4.

2. Effectus communis proprietatis hypost. in genere, scilicet terminare naturam.

Explicatur.

Hic quoque effectus clarius cernitur in supposito, quam in natura.

Ostenditur.

5.

Dux questionum connexarum.

Prima: utrum proprietates suppositi concurrat in genere causae materialis ad passionem, seu receptionem?

6.

Affertum Caietani pro p. affirmate, quoad receptionem existentiam.

Aliud assertum S. Thomae pro eadem, quoad receptionem filiationis.

7.

Circa 1. assert. aduert.

Rebus creatis maxime pro-

quoad hoc quod est ens completum, & subsistens. Num vero hypostatica proprietas sit praecipua causa subsistendi, an ipsa natura substantialis? postea elucidabimus. Difficile enim explicatu est, quomodo hypostatica proprietas, quae quasi subsistetur in natura substantiali, det ipsi naturae subsistentiam.

Alius est effectus communis proprietatis hypostaticae in genere, scilicet terminare naturam; dicitur autem terminare, siue finire naturam, per hoc quod trahit illam ad hoc suppositum. Et quia res omnes terminis suis, & finibus inter se discernuntur, & distinguuntur, hic effectus proprietatis hypostaticae capite sequenti explanabitur de unitate suppositi differentibus. Inter ea obseruamus hunc quoque effectum proprietatis hypostaticae clarius cerni in supposito, quam in natura; nam suppositum ita terminatur ut sit incommunicabile: natura autem ita terminari potest, ut maneat communis. Quod de diuina natura communi tribus personis Catholicè cofitemur.

Hoc loco dux questionum succedunt connexae, cum enim suppositum sit quod praecipue agit, & patitur, controuersia est, an ad hoc ipsum concurrat proprietates hypostaticae, ut suppositum agat, & patiatur? vel quod est clarius, utrum proprietates suppositi concurrat in genere causae materialis, aut efficiētis ad actionem, & passionem? Primum de causa materiali agendum.

Thomas Caiet. attribuit proprietati hypostaticae quasi praecipuum effectum, quod constituat subiectum proprium existentiae, quod est suppositum. Videtur ergo quod proprietates suppositi concurrat in genere causae materialis ad recipiendam existentiam, siquidem ipsa constituit suppositum capax existentiae. Et idem potest coprobari, quia ex S. Thomae placito subiectum filiationis est suppositum; & ideò filiationis humana in Christo non est relatio realis, quia suppositum diuinum non est capax relationis accidentis; ergo proprietates suppositi quae constituit illud subiectum accidentium, siue materiam accidentium, in genere causae materialis concurrat saltem ad recipiendam existentiam, & filiationem.

Ad huius dubij decisionem aduertendum est, rebus creatis maxime propriam

A esse passiuam potentiam, sicut actiua est propria primae causae, quae est actus purus: quare nihil est mirum, quod ipsa proprietates suppositi sit in quadam potentia passiuam ad recipiendam existentiam: omnis enim res creata est variabilis saltem secundum modum realem, in qua mutatione aliqua potentia passiuam indicatur. Et quia existentia est actus ultimus cuiusque rei, cum ipsa quoque proprietate hypostatica comparata habet vicem actus; & proprietates hypostaticae habet vicem potentiae passiuam, & concurrat in genere causae materialis. Quare suppositum se toto recipit existentiam, non solum ratione naturae, sed ratione proprietatis, quae in supposito existit; ita ut ratio recipiendi sit & natura, & proprietates. De principio autem quasi formali existentiae postea disputandum: nunc enim agimus de principio materiali. Aimusque in principio materiali existentiae creatae contineri ipsam proprietatem, quae verè, & proprie recipit existentiam in supposito; suppositum enim est quod existit, natura autem, & proprietates existunt in supposito.

C Cogitandum tamen est, quod proprietates hypostaticae non tribuit naturae passiuam potentiam, quae ita est propria naturae, sicut & proprietates: imò magis propria est naturae, quia natura est substantia magis completa, quam proprietates, quae substantia non est, sed substantiae complementum. Quare passiuam potentiam magis conuenit naturae, quam proprietati; neque natura habet a proprietate passiuam potentiam, sicut habet per quantitatem passiuam potentiam ad recipienda accidentia materialia; quia quantitas est subiectum illorum proximum, & medium per quod substantia recipit accidentia materialia: proprietates autem non est medium per quod natura aliquid recipiat. Sed quia natura non potest recipere accidentia, nisi sit per proprietatem hypostaticam completa, ipsa proprietates est complementum quoddam passiuam potentiae, sicut & actiuae, quod postea declarabimus. Verum quia ipsa proprietates hypostaticae recipit existentiam, non solum est complementum passiuam potentiae quae natura recipit existentiam, sed ipsa quoque proprietates habet potentiam passiuam ad existentiam recipiendam.

Nunc Dicendum

pria est passiuam potentiam, sicut actiua est propria i. causae, quae est actus purus.

Suppositum se toto recipit existentiam, ita ut ratio recipiendi sit & natura, & proprietates, quae existunt in supposito.

8.

Natura non habet a proprietate hypost. passiuam potentiam, quae magis est propria ipsius naturae, sicut habet media quantitate passiuam potentiam ad recipienda accidentia materialia.

Ostenditur.

Proprietates solum complet passiuam potentiam naturae respectu accidentium, sicut & actiuae: At respectu existentiae, in super ipsa habet passiuam potentiam.

9. Approbatio
1. Asserti
accepti à
S. Thoma,

Explicatur 1.
Existencia di
citur proprius
act⁹ suppositi,
1. Ratio, quia
adæquatur sup
posito synca
thegorematicè.

Explicatur 2.

Quãuis pro
prietas suppo
siti sit in sup
posito recipi
ente accidentia, nõ
tamen habet
passiuam potè
tiam ad illa.

Sic non ani
ma incorpore,
sed homo per
animam costi
tutus recipit
accidentia cor
porea.

At ea proprie
tas habet passi
uam potètiã
recipiendi exi
stentiam.

2. Ratio,
quia natura an
te suppositum
non potest re
cipere existen
tiam.

10. Circa 2. assertũ
dubium,

Responsio.
Filiationis pas
sua potentia
nulla est par
tialis, etiam in
completa.

Dicendum igitur est verum id esse, quod Thomas Caiet. affirmat à S. Thoma acceptum, quod proprietas constituit suppositum subiectum existentia; non quod totam passiuam potentiam quam habeat suppositum tribuat illi hypostatica proprietas: neque verò quia proprietas afferat naturæ passiuam potentiam, cuius est duntaxat complementum; sed quia proprietas suppositi constituit suppositum, quod se toto recipit existentiam. Et ideò existentia dicitur proprius actus suppositi, quia adæquatur supposito synca thegorematicè (vt aiunt Theologi) hoc est secundum omnem sui partem. Explicatur hoc magis; nam accidentium aliorum natura est subiectum quo; quia proprietas suppositi non habet passiuam potètiã recipiendi illa, sicut neque per illa perficitur: quamuis enim proprietas sit in supposito recipiente, non est necesse vt ipsa habeat passiuam potentiam recipiendi illa accidentia. Nam & anima est in corpore, & non habet passiuam potètiã recipiendi accidentia corporea, licet homo per animam constitutus illa accidentia recipiat; sed tamen quia id quod recipit non est natura, sed suppositum, proprietas hypostatica constituit subiectum omnium accidentium, non tribuendo passiuam potentiam naturæ, sed complendo illam, vt docuimus. Diuerso autem modo constituit suppositũ, vt subiectum existentia; quia ipsa habet passiuam potentiam recipiendi existentiam; & ideò constituit subiectum existentia, quod se toto recipit existentiam. Et hoc satis est, vt peculiari modo suppositum dicatur subiectum existentia, & existentia dicatur actus suppositi, scilicet synca thegorematicè secundũ omnem partem: tum vel maximè, quia natura ante suppositum non potest recipere existentiam.

De filiatione creata aliud est dubium, neque enim fingi potest, quod proprietas hypostatica habeat receptoricem potètiã istius relationis potius, quàm aliorum accidentium; ergò non constituit suppositum vt proprium subiectum filiationis. Respondendum tamen est, istius accidentis passiuam potentiam non esse partialem, scilicet quia neque est in natura singulatim, neque in proprietate hypostatica, sed in ipso suppo-

A to, quod ab ijs distinguitur; quia est forma consequens vltimum terminum generationis, quod est suppositum, vt à natura, & proprietate singulatim discernitur; & ita proprietas hypostatica constituit subiectum filiationis non complendo passiuam potètiã naturæ ad illam, quæ nulla est ad hoc accidens; neque per passiuam potentiam ipsius proprietatis, quam etiam negamus ad recipiendam filiationem: sed per hoc ipsũ quod constituit suppositum, quod habet per se primò istam potentiam passiuam, & non per partes; rectè dicitur quod proprietas constituat subiectum filiationis creatæ.

B Atque ex his liquido colligi potest, quomodo proprietas hypostatica concurrat in genere causæ materialis, scilicet ad existentiam, recipiendo illam; ad accidentia complendo passiuam potètiã naturæ: ad relationem verò filiationis non concurrat in genere causæ materialis, sed formalis; quatenus constituit suppositum, quod est subiectum filiationis: verum vt pars suppositi aliquatenus ad hanc quoque relationem concurrat in genere causæ materialis; sicut anima vt pars hominis ad recipiendam accidentia corporea.

C Alterum dubium superest, vt rùm proprietas hypostatica ad actiones suppositi concurrat in genere causæ efficientis? Quod non cõcurrat opinantur quidam, & hoc ipsum probant, quia proprietas ista est incommunicabilis; causa autem efficiens communicat se; ergo proprietas suppositi non habet efficientem causalitatẽ. Et hoc cõfirmatur, quia Theologi docent, Trinitatem personarũ per accidens includi in principio actiuo creationis, quod est diuina potentia. Et mysterium Eucharistiæ hoc idem persuadet, quia si in illa quãtitate sit calor perceptibilis, ille calor calefaciet manũ, & tamen ibi non est suppositum, neque proprietas suppositi. Denique videtur minimè explicari posse, quid habeat actiuæ facultatis proprietas suppositi.

D Alij affirmant ipsam proprietatem suppositi concurrere ad actiones; aliàs actiones Christi non essent Dei operationes, si à sola humanitate orientur, non autem à diuino supposito. Et hoc idem confirmatur, quia actiones sunt suppositorum.

Ratio:
Filiatio est forma consequens generationis vltimũ terminum vt sic.

Explicatio
2. Asserti.

Proprietas constituit suppositum, quod habet per se 1. passiuam potètiã filiationis, & non per partes

11. Doctrina ex dictis collecta,

Proprietas hypost. cõcurrat vt causa materialis ad existentiam, recipiendo illam.

Ad accidentia cõplendo, &c.

Ad filiationẽ vt causa formalis tantum.

Itẽ aliquatenus vt materialis.

12.

2. Quest. Vtrum ea proprietas ad actiones suppositi concurrat effectiuè.

1. Sent. neg. Probatur 1. quia incommunicabilis.

Confirm. ex diuinis.

Itẽ in Eucharistia.

Probatur 2.

13. 2. Séc. affirm.

14.
3. Sent. media.
Eam proprie-
tatem esse per
se necessariam
in agente ex par-
te agentis, sed
non ex parte ac-
tionis, & effe-
ctus.

15.
Pro concl.
1. prae sciendū.
actiones sunt
suppositorum.
S. I. b. o. m.

Concl. Florēt.

Vnde supposi-
tum est princi-
piū quod ope-
ratur.

16.
2. Prae sciend.
Ut suppositū
operetur, non
sufficit habere
in genere cau-
sae materialis
ipsam virtutē
efficientem: sed
necesse est, ut
ipsum supposi-
tum prius na-
turā concurret
ad operandum,
quā virtus
suppositi.
Probatur.

Explicatur.
Non est alia
actio suppositi
antecedens ac-
tionē virtutis
suppositi, sed
eadem est a
duobus.

Confirm.
Principiū quo
sequitur prin-
cipium quod.

17.
3. Prae sciend.
In supposito
non est aliqua
vis actiua ante

Media est aliorum opinio, quod pro-
prietas hypostatica, non per accidens,
sed perse necessaria sit in agente ex parte
agentis, sed non ex parte actionis, & ef-
fectus. Agens enim prius fit ens com-
pletum per ipsam proprietatem suppo-
siti, quā quod operetur, sed hoc est per
accidens ad actionem.

Illud primum constituendum nobis
est actiones esse suppositorum: quod est
axioma omnium consensu tritissimum.
Et hoc docet S. Thomas 1. p. q. 39. art.
5. ad 1. & q. 4. art. 1. ad 3. & 3. p. q. 19. ar.
1. ad 3. & 9. Quod Ioannes Episcopus
retulit verbis conceptis, scilicet actio-
nes esse suppositorum, ut ostenderet non
essentiam, sed Patrem generare in Con-
cilio Florent. sess. 18. Et ait hoc ipsum
esse omnium Philosophorum sententijs
comprobatum. Vnde omnes concorditer
& Philosophi, & Theologi asseuerant
suppositum esse principium quod ope-
ratur; principium autem est id, a quo
res emanat; vnde necesse est ut ab ipso
met supposito emanet actio.

Perspiciendum adhuc est oculatius,
quod ad hoc ut suppositū influat, & ope-
retur, non est satis, quod in genere cau-
sae materialis sustineat virtutem opera-
tricem, a qua actio emanat; tunc enim
ipsum suppositum non concurreret in
genere causae efficientis ad operationē,
sed in genere causae materialis: sed ne-
cesse est ut ipsummet suppositum prius
naturā concurret ad operandum, quā
virtus suppositi. Probatur, quia necesse
est omnino, ut ipsum suppositum con-
currat in genere causae efficientis, ut
modo monstrauimus, cum sit prin-
cipium reale physicum efficiens; & con-
currat per virtutē suam actiuam super-
additam tanquam per medium; ergo
prius naturā concurret suppositum; neq;
ideo fingenda est aliqua actio suppositi
antecedens eam actionem, quae a virtu-
te eius actiua emanat; sed eadem actio
est a duobus, scilicet a supposito, & a
virtute actiua illius. Quod autem sup-
positum prius naturā operetur, indicat
ordinem causarum, ut docuimus lib. 2.
quia virtus actiua, quae est principium
quo, sequitur principium quod, scilicet
ipsum suppositum.

Præterea in ipso supposito non est cō-
mentanda aliqua vis actiua antecedens
physicam potentiam, qua operatur; v. g.

A in igne non est vis vlla actiua ad calefa-
ciendum præter calorem, & formā sub-
stantialem, quae sunt principia formalia
operandi. Sed neque id necessarium est,
ut suppositum prius naturā concurret,
quā forma; quia suppositum concurret
ut principium quod, forma autem ut
principium quo: & vtrumque principiū
habet modum influendi proprium. Ex
quibus clarissimè liquet, quod Deus Pa-
ter proprijsimè generat ut principium
quod, quasi per se, & maximè influens
in Filium, cuius tamen generationis to-
ta potentia quasi actiua, & diuina essen-
tia, & nullo modo Paternitas, ut lib. 2.
docuimus: neque est necesse fingere,
quod ipsa Paternitas, quae est Patris pro-
prietas, sit vis actiua; sed sola natura di-
uina est vis actiua.

Ex eodem principio colligitur, pro-
prietatem suppositi creati nullo modo
esse virtutem actiuam: nam proprietatem
pertinet ad suppositum, quod est prin-
cipium operationis non formale, sed est
principium quod: at verò ad principium
quod, non opus est fingere virtutem vl-
lam actiuam ante ipsam physicam po-
tentiam, quae est forma suppositi; ergo
proprietatem non est virtus actiua.

Expendendum igitur est, vtrum ad
eum modum influendi, qui est proprius
suppositi, ut est principium quod, con-
currat proprietatem hypostaticam. Dicendū
tamen est, neque illo modo concurrere
proprietatem hypostaticam: nam illo mo-
do illud influat, siue concurret, quod est
principium quod, sed solum suppositum
est principium quod; ergo solum illud
illo modo concurret: ipsa autem pro-
prietatem non est id quod operatur, ut li-
quet, cum sit forma suppositi; ergo non
concurrat efficienter, neq; ut actiua vis,
neque illo modo influendi, qui est solius
suppositi. Quod si obijcias, proprietatem
constituere suppositum, & ideo concur-
rere cum illo. Negatur consequentia;
mutatur enim genus causae, quia consti-
tuit illud quasi in genere causae forma-
lis; quo non fit ut concurret cum illo in
genere causae efficientis. Est tamen hæc
consequentia bona in formis, quae dant
esse speciei; non quia in causis liceat trā-
sire a genere in genus, ut a formali cau-
sa in efficiētem: sed quia forma est prin-
cipium operandi, illa, inquam, forma
quae dat esse speciei, & ea est vis actiua;
proprietatem

cedens poten-
tiam physicā
qua operatur.

Vtrumq; prin-
cipiū, sc. quod,
& quo habet
modū influen-
di proprium.

Illatum.
Deus Pater
proprijsimè
generat ut
principiū qd.

Huius tamē
generationis
tota potentia
quasi actiua est
essentia, nullo
modo paterni-
tas.

18.
Concl. cōsect.
Proprietatem
suppositi crea-
ti nullo modo
est virtus acti-
ua.
Probatur.

19.
2. Cōcl. cōsect.
Proprietatem hy-
post. neque il-
lo modo, qui
est proprius
suppositi, v. est
principiū, qd
cōcurrat ad
actiones.
Probatur.

Obiectio.

Responsio.

Forma consti-
tuens, quae dat
esse speciei, etiā
est vis actiua,
& principium
operandi.

20.
Dubium:
An concurrat
effectiue, qua-
tenus est com-
plementū vir-
tutis actiue?

21.
Aduert. 1.
Proprietas hy-
post. non dici-
tur cōplere na-
turā, ita vt ip-
sa natura subsi-
stat, sed quia il-
lam trahit ad
ens cōpletum,
quod est suppositū,
vt p. 3. n. 1.

Sic complet
actiua virtutē.
Propriē lo-
quendo nullo
modo concur-
rit ad operan-
dum, nisi fortē
vt cōditio sine
qua non, com-
parata, non cū
agente, seu sup-
posito, sed cū
virtute actiua.

22.
Aduert. 2.
Agens non po-
test intelligi
nisi sit subsi-
stens aliquo
modo: imō ne-
quē actio, nisi
deriuata ab ali-
quo subsistente,
vnde hac in re
3. Sent. impro-
batur.

Primum ex-
plicatur.

Probatur eui-
denter.

Quantitas se-
parata nō pro-
priē subsistit
vt substantia,
sed aliquo mo-
do, hoc enim
habet substan-
tia, quod in
nullo est.

Secundum
probatur ma-
nifestē.

proprietas autem hypostatica non est
vis actiua, neque dat esse speciei.

Sed adhuc aliquid superest, quo pro-
prietas hypostatica concurrat in gene-
re causæ efficientis, scilicet quatenus
est complementum ipsius virtutis acti-
uæ.

At verò vt hoc etiā nudiùs, atq; aper-
tius detegatur, aduertendum est id quod
docuimus, proprietatem non complere
naturam, ita vt ipsa natura subsistat: sed
dicitur naturam complere, quia trahit
illam ad ens completum, quod est sup-
positum. Eodem autem modo complet
actiuam virtutem; vnde cum nihil illi
addat actiue virtutis, & tamen virtus
actiua sine illo complemento sit imper-
fecta; videtur istud complementum posse
rectè dici conditio necessaria virtuti
actiue: nam agenti quod est suppositū
istud complementum, non est conditio
vt sit aptum agere, sed est ratio formalis
constituens id quod aptum est agere.
Quamobrem, si loquendum sit propriē,
nullo modo concurrat ad operandū ipsa
proprietas suppositi, nisi fortē vt condi-
tio sine qua non (vt aiunt) prout com-
paratur cum virtute actiua; quia sine isto
complemento virtus actiua non est ido-
nea ad operandum.

Adhuc obseruandum est, non solum
agens non posse intelligi, nisi sit aliquo
modo subsistens; sed neq; actionem posse
intelligi, nisi ab aliquo subsistente de-
riuatā. Quapropter ea in re improba-
mus tertiam opinionē cōmemoratam,
quæ asserit subsistentiam esse necessariā
ex parte agentis, non ex parte actionis.
Primum explicandum est oportere, vt
agens sit aliquo modo subsistens; quia id
quod agit non est forma in subiecto, sed
est subiectum formæ, vel forma subsistens.
Probatur euidenter, nam si forma est in
subiecto, id quod agit est id quod habet
formam, scilicet subiectum: quod si nō
est in subiecto, necessariò subsistit ipsa
forma; ergo modis omnibus id quod
agit, subsistit. Dicimus autem agens ali-
quo modo subsistere, quia quantitas se-
parata per calorem quem habet calefacit;
quæ tamen quantitas non subsistit
propriē vt substantia, sed hoc habet sub-
stantia, quod in nullo est. Eandem ob
causam actio non solum refertur ad vir-
tutem actiuam, sed etiam ad subiectum,
in quo est actiua virtus. Probatur mani-

A festè, quia ipsum subiectum habet realē
modum influendi vt principium quod;
necesse est ergo vt actio ad illud quoque
referatur, cum ex propria ratione refe-
ratur ad principium vnde emanat: non
ergo solum ex parte agentis, sed ex par-
te actionis, scilicet ex ipso intimo con-
ceptu actionis, necessaria est in agente
subsistentia; non quod subsistentia con-
ferat aliquid actioni, aut agenti, sed quia
sine subsistentia non intelligitur agens,
neque actio ab agente.

Ultimò obseruandum est, proprietatem
hypostaticam non esse necessariam
agenti ad agendum; sed esse necessariam
agenti materiali, cuius natura non subsi-
stet, agens autem est subsistens: vnde
proprietas hypostatica vsque hætenus
dicitur necessaria, sine ad recipienda ac-
cidentia, siue ad agendum; non quate-
nus est terminus nature afferens vnita-
tem incommunicabilem; sed quatenus
constituit subsistens. Natura ergo An-
gelica completa est ad operandum, quia
per se subsistit; & similiter ad recipienda
accidentia: aliquo tamen modo est in-
completa ante proprietatem hypostati-
cam, quia non est capax existentie an-
tequam sit terminata sua proprietate;
receptā autem existentia sit capax acci-
dentium, & operationi idonea.

Primum consecutarium est, Trinitatē
personarum non esse necessariā ad ope-
rationes, quæ ab essentia emanant: nam
ad operandum sufficit subsistentia, & nō
est necessaria proprietas, quatenus facit
incommunicabile: sed in sola natura
materiali est necessaria proprietas sup-
positi vt constituat subsistens; ergo cum
essentia diuina subsistat, ipsa per se, satis
est ad operationem ipsius essentia, siue
nature.

D Secundò consequitur quod in diuina
generatione Paternitas, quæ est proprie-
tas hypostatica, nullo modo sit genera-
tionis principium; sed neque sit condi-
tio potentia generatricis, vt libr. 2. ad-
monuimus: quia illa potentia non est
imperfecta, & incompleta, sed est res
subsistens; non ergo indiget conditione
aliqua ad operandum, quam ponimus
in natura materiali defectu subsistentia.
Potest tamen Paternitas impropriē dici
conditio, quia essentia diuina non est
potentia generandi, nisi addita Paterni-
tate, vt docuimus: sed propriē cōditio
operandi

Actio ex pro-
pria ratione re-
fertur ad prin-
cipium vnde
emanat.

23.
Aduert. 3.
Proprietas hy-
post. non omni,
sed materia-
li agenti est ne-
cessaria ad agē-
dum; non qua-
tenus est termi-
nus nature af-
ferens incōmu-
nicabilitatem:
sed quatenus
constituit sub-
sistens.

Sic & ad reci-
pienda accidē-
tia est necessa-
ria.

Ante illā na-
tura Angelica
aliquo modo
est incōpleta,
quia est inca-
pax existentie.

24.
1. Consect.
Ad operatio-
nes non est ne-
cessaria Trini-
tas personarū,
nec proprietas,
quæ facit incō-
municabile,
sed subsistentia

25.
2. Consect.
In diuina ge-
neratione Pa-
ternitas nullo
modo est gene-
rationis prin-
cipiū, imō ne-
quē conditio
potentia gene-
ratrix, vt lib.
2. cap.

Ratio.
Potest tamē
dici impropriē
conditio.

3. Ratio.

H
im
Co
ex
ph

N
ter
fide
Dei
oper
hun
prop
fita
tatis
E
conf
ex fi

A
effect
poten
cum o
do rea
nis, et
Trinit

Secunda.

operandi non est, cum illi potentia infinita nihil desit. Alio quoque modo potest dici conditio ipsa proprietatis; quia potentia generandi, etsi subsistat, non generat, sed Pater.

26.

3. Consect. resoluens dub. Proprietatis suppositi nullo modo concurret in genere causae efficientis, licet in genere causae materialis concurret ad existentiam, & ad alia accidentia, vt n. 6. vsq; ad 11.

Tertio concludimus proprietatem suppositi nullo modo concurrere in genere causae efficientis; licet in genere causae materialis concurret ad existentiam, & vt pars suppositi in eodem genere concurret ad alia accidentia. Sed in genere causae efficientis non concurret, neque vt vis actiua, neque vt proprietatis agentis, vt docuimus: sed neque vt est pars suppositi, quia non est necesse vt suppositum agat per se totum, sed per formam agit. Est tamen quasi conditio virtutis actiuae in natura materiali, quae non subsistit.

27.

4. Consect.

Quarto colligimus eorum quae obiecta sunt dubiorum absolutionem, quae nostram sententiam confirmant.

28.

Circa 2. sent. argumentum ex num. 13. de actionibus Christi, opinio Saur. dis. 34. sect. 7.

Illud vnum argumentum explicandum est, quomodo actiones Christi sint referendi ad personam ipsam diuinam, si proprietatis personae nullo modo concurret in genere causae efficientis. Quidam arbitrantur eas actiones non magis a persona Filij, quam a Patre, & Spiritu Sancto emanare, quia efficiens causalitas communis est Trinitati; & ita eludunt argumentum, confitentes personalitatem Filij non influere in illas actiones, sed esse conditionem, sine qua non.

29.

Hec opinio vt improbabilis Confutatur 1. ex philosophia, & ex fide.

Sed tamen isthaec opinio (nisi fallimur) falsa omnino est, & improbabilis. Nam e re philosophica si depromamus argumentum, ipsum suppositum verè influit in actiones modo quodam sibi proprio, vt id quod habet formam operandi: & necesse est confiteri secundum fidem, quod Filius Dei influat in operationes humanas vt proprium suppositum humanitatis habens humanitatem; quo reali modo influendi non influit Pater, aut Spiritus Sanctus in operationes illas: licet ergo causalitas efficiens, quae est actio humana extra Deitatem, sit communis toti Trinitati, vt est effectus diuinæ potentiae; tamen modo singulari reali, est a Verbo solo, vt est actio derivata a supposito humanitatis. Et in hoc videntur fuisse decepti quod non considerant modum principij actiui, sed modum actionis. Et actio quidem cum omni modo reali actionis est a tota Trinitate;

Necesse est fieri secundum fidem, quod Filius Dei influat in operationes humanas, vt proprium suppositum humanitatis.

Declaratur confutatio ex fide.

Actio vt est effectus diuinæ potentiae, seu cum omni modo reali actionis, est a tota Trinitate.

A tate; sed modus actiui principij, quod est proprium suppositi habentis humanitatem, ille, inquam, modus realis agendi est solius Verbi Incarnati. Et hoc ipsum quod est Verbum agere, est effectus totius Trinitatis; sed modus agendi per vnionem naturae est suppositi vniti naturae humanae, quod est solum Verbum. Quare actiones Christi non sunt solius naturae vnite Verbo cum hac conditione vt sit vnita; sed sunt actiones Verbi emanantes ab illo reali quodam modo proprio Verbi habentis humanitatem: qui tamen modus realis nihil est nouum in Verbo, sed in humanitate.

B

Præterea personalitas Verbi re ipsa est Verbum; & solo intelligendi modo distinguitur a Verbo, sed non re ipsa: quare ipsamet personalitas influit in operationes Christi, & non est conditio operandi, sed operans. Nam persona creata componitur ex humanitate, & personalitate addita, & ideò re ipsa persona operatur, sed personalitas non operatur: persona verò Christi non componitur ex personalitate, sed est ipsa personalitas. Quapropter personalitas coniuncta illi humanitati, quae est ipsa persona diuina, non est conditio operandi, sed est ipsummet Verbum operans, verè influens in operationem, vt verum principium reale illius; non tamen alio influxu distincto ab operatione: sed dicitur influere in operationem, quia est reale principium illius; quemadmodum ipsa actiua potentia dicitur influere in operationem.

C

Quod si urgeas suppositum diuinum non posse influere in eam operationem prius naturam, quam humanitas, cum illa sit operatio humana. Respondetur negando consequentiam, quia vt diximus, prioritas hæc naturae indicat ordinem principiorum, non ordinem actionum distinctarum; vnde cum humanitas pendet a Verbo, eadem actio humana quae pendet ab humanitate, prioritate naturae pendet a Verbo, a quo pender humanitas. Et hoc ipsum indicat Verbum influere in actionem modo peculiari, quo non influunt Pater, & Spiritus Sanctus: sicut humanitas, & operatio humanitatis modo peculiari a Verbo pendet; maxime verò operationes immanentes quae pendet a Verbo, vt ab elicente principio; quia voluntas humana est

D

At vt est derivata a supposito humanitatis, seu cum modo reali agendi per vnionem naturae, qui est modus actiui principij, est a solo Verbo Incarnato.

Hic modus realis nihil est nouum in Verbo, sed in humanitate.

30.

Confutatur 2. Personalitas quae est ipsa persona diuina humanitati coniuncta, non est conditio operandi, sed ipsū Verbum operans, & influens in operationem.

Non influit in operationem alio influxu distincto ab operatione.

31.

Obiectio. Solutio ex n. 16. & lib. 2. c. 40. n. 8. & 17.

Prioritas naturae quae suppositum prius influit, quae natura, indicat ordinem principiorum, non actionum distinctarum. Humanitas, & eius operatio pendet a Verbo peculiari modo quo non pendet a Patre, & Spiritu Sancto: maxime operationes immanentes;

est voluntas Verbi, & intellectus humanus est intellectus Verbi, sed hæc tomo 4. vberius tractabuntur.

QVARTA PARS.

Vtrum natura sine supposito possit existere?

1. Sent. affirm. Caiet.

Modus eam defendendi, sc. naturam tunc subsistere solū negatiuè.

Cōfirm. opinando naturā existere prius, quā subsistat.

Probatur de natura Angelica.

2. Sent. negās longè probabilior, de natura materiali.

Probatur 1. clarè.

Huius, cū non subsistat, sed sit forma suppositi, non minùs intrinsecū est esse in supposito, quā supposito, vt habeat naturam.

Probatur 2. Si natura posset existerè per se, non in alio, seu absq; omni addito, esset suppositum.

Scot.

S. Thom. hoc docet de diuina essetia. Ratio manifesta.

VT consensionem naturæ cum supposito probè intelligamus, per necessaria est ea disputatio, vtrum natura sine supposito possit existere? Affirmat Thomas Caiet. 3. p. q. 4. art. 2. Quod videtur posse defendi, si dicamus naturam sine supposito subsistere negatiuè, quia non est in alio: sed non subsistere positiuè per subsistentiam propriam. Et videtur probabilius posse defendi ab illis, qui dicunt naturam existere prius naturā, quā subsistere. At verò si natura Angelica ante suppositum subsistit, quid prohibet illam existere sine supposito?

Sed longè probabilior est negans sententia, quòd natura non possit existere sine supposito. Et quidem hoc existimamus dilucidè convinci de natura materiali, quæ non subsistit, sed est in subsistente: cum enim humanitas sit quasi forma Petri, non minùs intrinsecum est in ipsa ratione formali naturæ, vt sit in supposito, quā suppositi vt habeat naturam. Igitur eodem modo quo fingi non potest suppositum sine natura, esset enim res habens quæ nihil haberet; ita neque natura sine supposito, quia esset res habita quæ à nullo haberetur. Deinde, quia existere per se, non in alio, est subsistentium; subsistens autem est, quod in nullo est, & ipsum est suppositum, vt antea definiuimus: nam humanitas nō est id quod subsistit: ergo non potest existere separata; si enim hæc humanitas existeret per se absque omni supposito, sanè in nullo esset, & esset subsistens, & suppositum: repugnantia ergo est, quia si in nullo est, ipsa est suppositum. Et ita commentabatur Ioannes Scot. cit. cap. 16. n. 12. & citandus cap. 19. p. 3. naturam absque omni alio addito esse suppositum. Et verum id quidē si illa absq; omni addito posset existere. Quare S. Thom. 3. p. q. 3. art. 3. ad 1. rectè admonuit, diuinam essentia remotis proprietatibus relatiuis futuram fuisse suppositum. Et probatur manifestè, quia si ista

A humanitas existeret sine supposito, ipsa esset id quod est, & id quod operatur. Quid ergo necessarium erat suppositū? si humanitas Petri ita viueret sine supposito, sicut Petrus, quid opus esset Petro? aut quam ratione negaremus eā humanitatem esse hominem, in qua omnia essent quæ sunt hominis? Essent ergo res aliæ quæ possent esse beatitudine præditæ, præter homines, & Angelos, scilicet ipsæ naturæ sine suppositis. Qd si dicas eam humanitatem non esse hominem, neque posse operari; certè esset pars entis completi, quæ sine ente completo, quod est suppositum, non potest existere separata. Non est ergo ea in re audiendus Thomas Caietanus, neque eius opinio vllō modo est probabilis, aut verosimilis; maximè cum ipse doceat existentiam esse proprium actum suppositi: sed humanitas sine existentia non potest existere; ergo neq; sine supposito existit.

B De natura autem Angelica idē probatur. Nam etsi ea forma subsistat, tamē hoc ipso quod est per se, hoc est, separata ab alio subsistente, terminatur proprio termino, qui est proprietas suppositi, vt cap. sequenti ostendemus. Et hoc argumētum est commune ad commonstrādum, quòd nulla sit natura sine supposito, quod à S. Thoma accepimus in 3. d. 5. q. 3. ad 3. vbi docet humanitatem assumptam, si dimitteretur, traducendā esse in personam, propter ipsam separationē, *Quia* (inquit) *separatio dat vtriq; partium totalitatem.* Illustramus rem exemplo: Qui diuidit lignum, ipsa diuisione facit, vt pars ligni non sit pars, sed totum, & nihil additur parti vt sit totū, nisi terminus quo diuiditur ab alia parte; quæ etiam pars alia fit totum addito termino. Natura ergo Angelica cōpleta quæ est quoddam totum subsistens, quia non est pars naturæ, sed natura, si assumatur, est quasi pars amittens terminū proprium, scilicet suam personalitatem: quòd si dimittatur, necesse est vt sit tota separata, accedēte termino, qui est propria personalitas. Neque tamen exemplum istud diuisionis continui omninò quadrat, vt cap. sequenti videbimus, nisi quoad hoc, quòd necesse est vnamquāq; naturam habere suum terminum, hoc ipso quòd est ab alijs separata; & hunc terminum dicimus proprietatem suppositi.

Esset ea natura id quod est, & id quod operatur. Absurda consequentia.

Responsio.

Ex ea infertur 2. Sent.

Probatur 3. cōtra Caiet. argumento ad hominem.

3. De natura Angelica probatur.

Hæc eo ipso quòd est separata ab alio subsistente, terminatur proprio termino, qui est proprietas suppositi.

Idem.

Declaratur exemplo, de diuisione continui, v. c. ligni.

Exemplū non quadrat, nisi quoad doctrinam hic declaratam.